

Täysistunto

Tiistai 2.3.2021 klo 14.01—17.53

Täysistunto alkoi klo 14.01. Täysistunto päättyi klo 17.53.

Puhetta johtivat toinen varapuhemies Juho Eerola (14.01—15.57) ja ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov (15.57—17.53).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Ilmoituksia

2.1. Hallituksen esitykset

Valtioneuvosto on 1.3.2021 antanut hallituksen esityksen HE 22/2021 vp, joka otetaan lähetekeskusteluun tässä istunnossa.

2.2. U-asiat

Puhemies on lähettänyt valiokuntiin Euroopan unionin asian U 14/2021 vp.

2.3. Toimenpideoitteet

Puhemiesneuvosto on 25.2.2021 päättänyt lähettää valiokuntiin toimenpideoitteet TPA 9-12/2021 vp.

3. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi majoitus- ja ravitsemistoiminnasta annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 22/2021 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään talousvaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava lausunto.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 1 tunti 30 minuuttia ja asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja. — Ministeri Haatainen.

Pöytäkirja PTK 17/2021 vp

Keskustelu

14.02 Työministeri Tuula Haatainen (esittelypuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Hallitus on antanut eduskunnalle esityksen, jolla ravintolat ja muut ravitsemusalan yritykset suljettaisiin asiakkailta väliaikaisesti. Hallitus tavoittelee asiakastilojen sulkua noin kolmen viikon ajaksi, joka olisi voimassa 28.3. saakka.

Ravintolat ja kahvilat voisivat sulun aikana myydä noutoannoksia suoraan asiakkaille tai toimittaa niitä joko itse tai lähettipalvelujen välityksellä asiakkaalle. Lain sisältö olisi käytännössä sama kuin viime keväänä, jolloin ravitsemusyrietykset suljettiin vastaavalla tavalla. Ravintoloiden väliaikainen sulkua on yksi toimista, joilla hallitus pyrkii estämään koronaepidemian nopeaa kiihtymistä ja tartuttavampien virusmuunnosten yleistymistä.

Hallituksen esitys perustuu eilen 1.3. tehtyyn päätökseen, jolla valtioneuvosto on yhteistoiminnassa tasavallan presidentin kanssa todennut Suomessa vallitsevat poikkeusolot. Esitys merkitsee hyvin voimakasta puuttumista ravitsemusalan yritysten elinkeinovapautteen ja vaikuttaa syvällisesti myös laajemmin koko sektorin, esimerkiksi tavarantoimittajien, toimintaan. Tämän vuoksi hallitus tuo tämän esityksen eduskunnan käsiteltäväksi perustuslain 23 §:ssä säädetyssä järjestyksessä poikkeuksena perusoikeuksiin poikkeusoloissa. Valtioneuvosto on siis arvioinut, että ravintoloiden sulkua ei ole mahdollista toteuttaa normaalilla lailla perusoikeusrajoituksena, vaan se on perusoikeuspoikkeus, jota voidaan käyttää vain poikkeusoloissa.

Esityksen nojalla voitaisiin sulkea kaikki yleisölle avoinna olevat ravitsemusliikkeet koronavirusepidemian leviämisen- ja kiihtymisvaiheessa olevilla alueilla. Suljettavia ravitsemusyrietyksiä olisivat siten kaikki kahvilat, ravintolat, baarit ja yökerhot. Rajoitus koskisi myös terasseja. Poikkeuksena olisivat ravintolat, jotka eivät ole avoinna yleisölle; sulkua ei siis koskisi esimerkiksi vanhainkotien ruokaloita tai henkilöstöravintoloita, jotka eivät ole auki muille asiakkaille.

Maakunnissa, joissa koronavirusepidemia on perustasolla, ravitsemusyrietykset voisivat jatkossakin olla avoinna asiakkaille. Näiden yritysten on noudatettava esimerkiksi aukiolo- ja asiakasmääriä koskevia rajoituksia, jotka on annettu tartuntatautilailla ja sen nojalla. Maakunnista, joissa väliaikainen sulkua on voimassa, tullaan säätämään valtioneuvoston asetuksella. Tämä asetus annetaan lain voimaantulon yhteydessä, ja se tulee vielä eduskuntaan jälkitarkastettavaksi. Alueiden luokittelu epidemian perus-, leviämisen- ja kiihtymisvaiheisiin perustuu sosiaali- ja terveysministeriön koronaviruksen hillinnän hybridistrategian toimintasuunnitelmaan.

Työ- ja elinkeinoministeriö on myös käynnistänyt kiireellisen valmistelun tukimallista, joka mahdollistaa kohtuullisen korvauksen yrityksille, joihin sulkutoimenpiteet kohdistuvat. Valmistelua tehdään elinkeinoministeri Mika Lintilän johdolla.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitokset. — Ja edustaja Turtiainen.

14.07 Ano Turtiainen at: Arvoisa puhemies! Valmiuslain 1 luvun 3 §:ssä kerrotaan poikkeusolojen määritelmä. Siinä poikkeusoloksi sanotaan 5 kohdassa ”vaikutuksiltaan erityisen vakavaa suuronnettomuutta vastaava hyvin laajalle levinnyt vaarallinen tartuntatauti”. Semmoinenko meillä nyt on käsillä? Ei todellakaan ole. Tässä munataan nyt todella pahasti, kun näin heppoisin perustein turvaudutaan valmiuslakiin.

Pöytäkirja PTK 17/2021 vp

Kuolemantapauksia vuoden ajalta on kaikkiaan hieman yli 750, mutta kokonaiskuolleisuus verrattuna aikaisempiin vuosiin ei ole muuttunut juuri mihinkään, ja kuolemantapauksista ylivoimaisesti suurin osa on yli 80-vuotiaita vanhuksia, joista valtaosalla on ollut yksi tai useampi pitkäaikaissairaus. Hallituksen esityksen kaavioissa esitetään selkeitä ikäkaavioita tartuntatapeuksista, mutta siitä puuttuvat kuolemantapauksiin liittyvät kaaviot. Miksi ne puuttuvat? Siksi, että ne paljastaisivat todellisuuden. Kuolemantapaukset siis keskittyvät vanhusväestöön eli niihin, jotka kuolisivat muutenkin mihin tahansa muuhunkin influenssan tyyppiseen tautiin. [Vasemmalta: Nyt on raakaa tekstiä!] Ikään kuin ennen koronaa ihmisillä olisi ollut iänkaikkinen elämä täällä maan päällä. [Välihuutoja] Voin kertoa teille kaikille, että ei ole ollut.

Arvoisa puhemies! Hysteriaa on lietsottu ja jatkuvasti lietsotaan ikään kuin kansan keskuudessa olisi joku rutto. Toisaalta näin onkin, ja sen nimi on uuskommunismi. Mustaan surmaan kuoli aikoinaan noin puolet Euroopan väestöstä. Semmoisessa tilanteessa voitaisiin puhua vaikutuksiltaan erityisen vakavasta suuronnettomuutta vastaavasta ja hyvin laajalle levinneestä ja vaarallisesta tartuntataudista. Nyt lietsotaan hirveää pakokauhua, kun muutama uusi tartunta ilmaantuu 10 000:ta asukasta kohden vuorokaudessa. Korona on kausiflunssaan verrattava sairaus. Se ei ole lisännyt kokonaiskuolleisuutta Suomessa, ja kuolleista melkein kaikilla on ollut yksi tai useampia pitkäaikaissairauksia. Koronaan kuolevat lähinnä siis ne ihmiset, jotka muutenkin pian kuolisivat. Ennen ihmiset saivat nauttia normaalista elämästä elämänsä loppuun saakka, koska ei ollut kommunismi vielä myrkyttänyt yhteiskuntaa sille tasolle, että peloteltaisiin ihmisiä kuoleamalla.

Arvoisa puhemies! Koko eduskunta on nyt leikkimässä vakavasti yhteiskuntarauhalla. [Kimmo Kiljunen: Leikitkö sinä?] Kansalaisissa on noussut jo voimakasta vastustusta hallituksen esittämiä sulkutoimenpiteitä kohtaan, jopa tunnettua ekonomistia myöten on ehdotettu harjoittamaan laajaa kansalaistottelemattomuutta lainsäätäjien esittämiä toimenpiteitä kohtaan. Jokainen tässä salissa joutuu kantamaan vastuun tulevasta — ihan jokainen. Siinä on turha piiloutua kasvomaskin taakse. Jos eduskunta ei torppaa tuota hallituksen esitystä, minä en voi mitään muuta kuin antaa täyden tuen kansalaistottelemattomuudelle tässä asiassa.

Arvoisa puhemies! Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan ensi viikolla ja olemaan voimassa tämän kuun lopulle. Sinä aikana eivät poliisilaitokset ehdi tekemään yhtään mitään, jos yritykset yhdessä päättäisivätkin jatkaa toimintaansa normaalisti. Siinä voivat poliiseilta hiukset harmaantua ennen kuin ehtivät tuhansia uhkasakkoja määräämään. Saisivat siinä yritykset ainakin lisääaikaa. Tässä tilanteessa vastuullinen lainsäätäjä huomioi yritykset, jotta ne eivät joutuisi yhä suurempiin vaikeuksiin ja ettei sitä kautta aiheutuisi yhteiskunnalle vielä suurempia ongelmia.

Arvoisa puhemies! Toivottavasti perustuslakivaliokunta tyrmää tämän lain. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitoksia. — Ministeri Kiuru.

14.12 Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru: Arvoisa puhemies! On sanottava, että eduskunnassa on monenlaisia mielipiteitä, ja niin tietenkin kuuluu kansanedustajilla ollakin, mutta johonkin minusta pitää vetää se raja, jollaisia puheenvuoroja voi käyttää. Tässä minulla särähti kyllä korvaan se, kun edustaja Turtiainen totesi, että ihmisarvo ei näytäkään olevan jakamaton. Haluan sanoa, että ei me voida täällä päättää, kenen ihmisen pitää kuolla ja kenen ei. Minusta tuntui todella pahalta, että te annoitte ymmärtää, että

Pöytäkirja PTK 17/2021 vp

ikäihmiset kuolisivat muutoinkin. Meidän tehtävänä on valtiiovallan puolesta varmistaa, että elämää ja terveyttä suojellaan tällaisessa kriisissä. Pidän kyllä karvat nostattavana puheenvuorona sellaista, jossa annetaan ymmärtää, että ihmiset kuolisivat kuitenkin.

Minä haluan omalta osaltani korostaa, että me olemme tehneet kaikkemme varmistaa, että esimerkiksi tehostetussa palveluasumisessa olevat ihmiset eivät kuolisi sen takia, että me emme olisi tehneet kaikkeamme. Ja sellaiset puheenvuorot, joissa annetaan ymmärtää, että sitä ei tarvitsisi tehdä, koska nämä ihmiset kuolisivat kuitenkin, ovat minusta kyllä ihmisarvon kannalta puhetta, jota on hyvin vaikea kestää. Toivon, että meidän yhteisenä lähtökohtanamme on se, että me pidämme huolta siitä, että teemme kaiken, että kukaan ei kuolisi turhaan.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ministeri Haatainen. — Sen jälkeen avaan debatin.

14.13 Työministeri Tuula Haatainen: Arvoisa herra puhemies! Varsin surullisena kuuntelin edustaja Turtiaisen puheenvuoroa, [Ano Turtiainen: Moni on surullinen tässä maassa!] jossa hän arvotti ihmisarvoa ikääntyneille ja monisairaille. Meidän tehtävämme tässä salissa ja valtioneuvostossa ministerin vastuulla on suojella kansalaisten terveyttä ja elämää. Siitä syystä vastuullisena päättäjänä, arvoisa edustaja Turtiainen, olen tämän lain esiteltyt hallitukselle, jotta voimme estää tartuntojen leviämisen. Muuntovirus on todella tartuttava ja aiheuttaa sairautta ja kuolemaa keskuudessamme.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Nyt ne edustajat, jotka tästä asiasta haluavat käyttää debattipuheenvuoron, nouskaa seisomaan ja painakaa painiketta V. — Edustaja Lindén.

14.14 Aki Lindén sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Olin valmistautunut seuraavaan puheenvuorooni, mutta debatti sopii tietysti erittäin hyvin. Puheenvuoroni meni muutenkin jo uusiksi tietysti sillä perusteella, mitä äsken kuulin edustajakollega Turtiaisen puheenvuoroa.

Haluan korostaa, että ei tämä ole mikään kausiflunssa, aivan niin kuin tässä ministerit edellä totesivat. Kyseessä on kuitenkin sairaus, johon on kuollut Suomessa 750 ihmistä, ja Suomen kuolleisuus on onneksi meidän erinomaisten rajoitus- ja muiden toimenpiteidemme ansiosta Euroopan alhaisimpia. Se on 100 000:ta asukasta kohti 0,6. Se on Norjassa 0,5, siis kahden viikon kuolleisuus, ja vain Islannissa se on meitä alhaisempi. Saksassa ja Ranskassa se on kymmenkertainen ollut viimeisen kahden viikon aikana. Minun ikätovereitani, minua nuorempia on ollut teho-osastolla hoidossa, ovat saaneet pitkäaikaisia vaikutuksia tästä.

Jos minä laittaisin tuohon edustaja Turtiaisen puheenvuoroon [Puhemies koputtaa] sen epidemiatilanteen tilalle sanan ”tulipalo”, miltä se kuulostaisi?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. Nyt minuutti on täynnä. — Edustaja Juvonen.

14.16 Arja Juvonen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies... [Puhuja aloittaa puheenvuoron mikrofonin ollessa suljettuna]

Pöytäkirja PTK 17/2021 vp

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Juvonen, mikrofoni päälle, niin kuuluu paremmin.

Arvoisa herra puhemies! Arvoisat ministerit! Vanhuksia on suojeltava, kaikin keinoin. Vanhuksia on suojeltava, se on meidän tehtävämme. Ei ole väliä sillä, ovatko vanhukset vanhustenhoivalaitoksissa vai kodeissaan, heitä on suojeltava. Meidän tehtävämme on suojella kaikkia vanhuksia.

Pidän loukkaavana puhetta, että sanotaan, että 80-vuotias olisi mahdollisesti se, jonka tulisi kuolla koronaan. Meillä on valtavasti 80-vuotiaita ihmisiä, jotka toimivat täysin elämässä, tekevät asioita, osallistuvat yhteiskunnan toimintaan.

Ei ole kuin muutama kilometri Meilahden kampukselle, kolmiosairaalaan, missä ihmiset taistelevat hengestään. Heillä ei välttämättä ole koronaa, mutta joku muu sairaus, syöpä tai äkillinen sairastuminen, kolari, jolloin vastustuskyky heikkenee. He eivät välttämättä ole juuri niitä, joihin koronan tulisi iskeä, mutta kun vastustuskyky heikkenee, niin se iskee. Heitäkin meidän tulee suojella.

Meidän tulee tehdä kaikkemme, että henkilöstö jaksaa, ja kysyisin teiltä, ministerit: miten tuette ja turvaatte sen, että henkilöstö jaksaa tehdä työtään tuolla kolmiosairaalassa? [Antti Kurvinen: Hieno puheenvuoro!]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Kauma.

14.17 **Pia Kauma kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olin varautunut hiukan erilaiseen puheenvuoroon tässä alussa, mutta totean kyllä olevani aivan järkyttynyt tuosta edustaja Turtiaisen puheenvuorosta. Ehkäpä niille ihmisille, jotka seuraavat tätä keskustelua, selviää myöskin näistä puheenvuoroista, minkälainen arvomaailma meillä täällä eduskunnassa on, ja itse olen todella tyytyväinen siitä, että suurin osa meistä kuitenkin on sitä mieltä, että heikoimpia ja erityisesti vanhuksia tulee suojella tässä tilanteessa.

Mutta, arvoisa puhemies, tästä varsinaisesta esityksestä: Uskoisin, että kaikki me olemme sen kannalla, että pitää tehdä niitä toimenpiteitä, joilla me estämme tämän viruksen leviämistä, mutta on pakko todeta, että hiukan on sitä makua tässä, että ravintolat on nostettu tikun nokkaan vähän niin kuin turhankin aktiivisesti, kun samanaikaisesti meillä ovat olleet rajat auki ja me ollaan annettu tulla muualta maailmasta ihmisten tänne ilman, että heillä on negatiivinen koronatodistus tai että olisi vaadittu testiä. [Puhemies koputtaa] Jollain tavalla toivoisin johdonmukaisuutta teiltä, hallitus, näissä toimita.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Seuraavaksi edustaja Kurvinen.

14.18 **Antti Kurvinen kesk** (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Keskustan mielestä henki ja terveys on aina kaikista suurin arvo ja oikeushyvä yhteiskunnassa, ja kaikkien ihmisten — niin nuorten, vanhojen, vammaisten, rikkaiden kuin köyhien, kaikkien — henki ja terveys on yhtä arvokas, ja se on meidän länsimaisen oikeusjärjestyksen ja yhteiskunnan perusta. Itse olen henkilökohtaisesti myös sitä mieltä, että vanhojen ihmisten ja perussairaiden ihmisten suojeleminen koronalta on myös kristillisen etiikan ja lähimmäisenrakkauten mukaista, jotenka olen vahvasti eri mieltä edustaja Turtiaisen kanssa.

Herra puhemies! Meillä on maailmalta hyviä kokemuksia tukahduttavasta koronapolitiikasta. Sillä ovat vaikkapa sellaiset maat kuin Uusi-Seelanti ja Singapore saaneet hyviä

Pöytäkirja PTK 17/2021 vp

tuloksia aikaan. Oslossa Norjassa on otettu kovia rajoituksia käyttöön. Näen, että myös taloudelle on jo keskipitkässäkin juoksussa parempi tukahduttava, rajoittava koronapolitiikka.

Mutta, puhemies, kysyisin nyt pääministeriltä: [Puhemies koputtaa] onko tässä esityksessä ja kaikissa koronaesityksissä huomioitu aina suhteellisuus ja alueellisuus, niin että koronatoimet ovat ihmisten silmissä oikeutettuja?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Kyllönen.

14.19 **Merja Kyllönen vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Elämää ja terveyttä on suojeltava aina. Kyllä täytyy sanoa, että paljon on elämän varsitiellä kuullut, mutta kollega Turtiaiselta tämä puheenvuoro, jossa hän kuvasi olevansa autuas kuolemanenkeli kertomaan sen, että kuolee, kuka kuolee, epidemialle ei tarvitse sen kummemmin tehdä mitään, kylmäsi todellakin.

Mutta se viesti, minkä haluan itse ihan kaikille meille ja kaikille kotikatsomoissa välittää, on se, että vaikka tuntuu, että me ei jakseta, ja taistelu on väsyttänyt kaikki, niin meitä jokaista tarvitaan, ihan sen takia, että jokainen itse ottamalla vastuun itsestään ja omista toiminnoistaan varmistaa sen, että sitä lyhyemmän aikaa meidän tarvitsee sulkea mitään toimintoja — kun jokainen meistä ottaa vastuun. Kukaan ei tule kotiin auttamaan ottamaan sitä vastuuta. Se täytyy jokaisen, joka pystyy sen ottamaan, ottaa. Ja minä vetoan kyllä [Puhemies koputtaa] kaikkiin suomalaisiin, että me jaksetaan vielä, ja me voidaan tehdä se, mutta me voidaan tehdä se vain yhdessä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja nyt edustaja Lindtman.

14.21 **Antti Lindtman sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Se, että koronasta johtuvat kuolemat painottuvat maamme ikäihmisiin, ei tee niistä kuolemista yhtään vähemmän traagisia. Jokainen elämä on arvokas, ja jokaista elämää on suojeltava. Ikäihmiset ovat meille tämän maan rakentaneet, ja meidän tehtävämme on nyt tehdä kaikkemme, että heikoimpia suojellaan koronalta. Täytyy myös sanoa, että ikäihmiset ovat noudattaneet rajoituksia erittäin hyvin. He ansaitsevat kiitoksen tästä sitkeydestä.

Nyt täytyy nähdä, että tässä esityksessä on kyse paitsi heistä — heikoimpien, ikäihmisten, riskiryhmien suojelusta — myös siitä, että painottamalla rajoitustoimenpiteitä aikuisiin pyrimme suojelemaan lapsia ja nuoria niin, että he pääsisivät näistä rajoitustoimenpiteistä aikaisemmin pois. Tästä nyt tässä esityksessä, jonka hallitus on eduskuntaan tuonut, on kysymys, ja on erittäin hyvä, että viime viikolla myös oppositiosta tuli tukea tälle. Uskon, että tämä asia saadaan vietyä ripeästi täällä [Puhemies koputtaa] eduskunnassa läpi. Tämä on erittäin tarpeellinen esitys.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Heinonen.

14.22 **Timo Heinonen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Suomalaisia pitää suojella iästä riippumatta, mutta ette te, arvoisa ministeri Kiuru, aivan kaikkea ole tehneet koronan estämiseksi. Meidän ulkorajat median mukaan vuotavat edelleen pahasti. Pakkotestausta ei ole tullut, niin kuin, pääministeri Marin, lupasitte.

Pöytäkirja PTK 17/2021 vp

Tämä esitys ravintoloista ja kahviloista loukkaa elinkeinovapautta ja myös omaisuuden suojaa, ja kysyisin: onko tämä 50 miljoonan suunniteltu korvaus kohtuullinen? Se ei ole lähelläkään täysimääräistä korvausta, joka olisi noin 140 miljoonaa kolmesta viikosta. Kysyn myös: onko oikein, että myös pienet maaseudun kahvilat ja huoltoasemien lounaspaiikat laitetaan kiinni yökerhojen ja karaokebaarien siivellä?

Sitten Lapin kohteet: Yrittäjä Jarkko Kuusisto on nostanut erinomaisen esityksen, miten voisimme siellä vastuullisesti toimia. Kysyisin ministeri Haataiselta: miten siihen suhtaudutte?

Viimeisenä nämä opiskelija- ja henkilöstöravintolat: [Puhemies koputtaa] Ne menettävät noin 85 prosenttia myynnistään, [Puhemies: Näin, aika täynnä!] mutta ne eivät saa mitään korvauksia. Oletteko miettineet tätä?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Otetaan muutama puheenvuoro, ja sitten ministereiltä vastaukset. — Edustaja Junnila.

14.23 **Vilhelm Junnila ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun käytännössä suurin osa ravintola-alasta joutuu säppiin, niin monet yritykset joutuvat samalla maksuvaikeuksiin. Kun kuitenkin tilanne on se, että lomautuksia koskettaa 14 vuorokauden ilmoitusaika, niin vaikka yritys olisi tästä tehnyt ilmoituksen samanaikaisesti, kun hallitus piti tiedotustilaisuuttaan tästä, niin käytännössä lomautus menee sulkemisen jälkeen, eli työntekijät ovat työssä, vaikka ravintolat eivät saa olla auki. Mielestäni tähän pitäisi soveltaa pikamenettelyä, ja kysynkin hallitukselta: oletteko tähän valmiit?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Kulmuni.

14.24 **Katri Kulmuni kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On pakko kommentoida sen verran vielä tähän edustaja Turtiaisen puheenvuoroon, että kyllä siinä vaiheessa, kun tästä salista lainsäätäjä alkaa kannustamaan kansalaistottelemattomuuteen, ollaan menty jonkinlaisen rajan yli, ja toivon, että tämä jää sitten poikkeuksellisen puheenvuorona eduskunnan historiaan eikä leviä sen laajemmalti. Meidän tehtävämme on säätää lakeja.

Arvoisa puhemies! Tästä hallituksen esityksestä, jota nyt valitettavasti joudutaan käyttämään toistamiseen viime vuoden jälkeen: Silloinhan perustuslakivaliokunta otti kantaa aivan oikein, että kun perusoikeuksia, elinkeinovapautta rajataan, rajoitusten täytyy olla tarkkarajaisia, oikeasuhtaisia ja välttämättömiä, [Timo Heinonen: Oikein!] ja kun meillä on nyt kuitenkin sairaanhoitopiirienkin sisällä erilaisia tilanteita — omassa kotimaakunnassani on kuntia, joissa ei ole yhtään todennettua tapausta, ja sitten on niitä pisteitä, joissa on enemmän sitä virusta — niin kuinka aiotaan nyt tehdä niin, että tämä rajoitus on sitten tarkkarajainen ja välttämätön, [Puhemies koputtaa] ettei myös siellä, missä ei ole ollut virusta, ajauduttaisi tämän takia vaikeuksiin?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja edustaja Östman.

14.25 **Peter Östman kd** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Edustaja Turtiaisen puheenvuoron jälkeen ajattelin, että on ehkä syytä palata siihen, mitä lääkärinvalan teksteissä on kirjattu: ”Vakuutan kunniani ja omantuntoni kautta pyrkiväni lääkärintoimes-

Pöytäkirja PTK 17/2021 vp

sani palvelemaan lähimmäisiäni ihmisyyttä ja elämää kunnioittaen. Päämääränäni on terveyden ylläpitäminen ja edistäminen, sairauksien ehkäiseminen sekä sairaiden parantaminen ja heidän kärsimystensä lievittäminen.” Tämä lääkärinvalateksti on hieno vala ja lupaus ja nojaa, aivan niin kuin edustaja Kurvinenkin omassa puheenvuorossaan viittasi, kristilliseen etiikkaan. Meidän vastuullamme täällä on säätää sellaiset lait, jotka mahdollistavat, että terveydenhoitohenkilökunta selviää näistä haasteista ja että ihmiselämää suojellaan, ja uskon vilpittömästi siihen, että hallituskin pyrkii tähän yhteiseen tavoitteeseen. [Puhemies koputtaa] Kuitenkin haluaisin tietää: millä tavalla te voitte nyt tukea yrittäjiä, lounasravintoloita ja matkailijoita?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja nyt on aika täynnä. — Edustaja Forsgrén.

14.27 **Bella Forsgrén vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Omaan oikeudentuntooni ei ole sopinut se, että monessa koulussa ollaan menty etäopetukseen mutta sitten me aikuiset olemme samaan aikaan voineet mennä esimerkiksi baariin. Eli hallituksen esitys on oikeansuuntainen.

Olen kuitenkin huolissani muutamasta asiasta, ja yksi on opiskelijaravintolat. Tällä hetkellä lainsäädännössä opiskelijaravintoloiden on katsottu olevan osa henkilöstöravintoloita, ja henkilöstöravintoloiden auki pitämistä on puolestaan perusteltu sillä, että ne ovat avoimia tietylle pienelle ryhmälle. Mutta mehän, ketkä olemme viimeksi ehkä opiskelijoita olleet, tiedämme, että opiskelijaravintolat ovat auki kaikille, ihan kaikille. Se hinta määrytyy totta kai siitä, löytyykö opiskelijakorttia vai ei.

Viime keväänäkin, kun tehtiin näitä ravintolarajoituksia hyvästä ja perustellusta syystä, opiskelijaravintolat ja henkilöstöravintolat olivat tämän tukijärjestelmän ulkopuolella, ja silloin henkilöstöravintoloiden palvelujen kysyntä romahti 76 prosenttia ja opiskelijaravintoloitten 85 prosenttia. Nämä ovat todella isoja lukuja. Tavallaan olisin toivonut, että tällä toisella kierroksella [Puhemies koputtaa] oltaisiin otettu näiden tiettyjen ravintolaryhmien huoli paremmin huomioon.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Nyt aika on täynnä. — Pääministeri Marin, olkaa hyvä.

14.28 **Pääministeri Sanna Marin:** Arvoisa puhemies! Ihmisarvo ja ihmisoikeudet kuuluvat kaikille, ne ovat jakamattomia, ja meidän tehtävämme on tietenkin suojella ihmisten elämää ja terveyttä ja pyrkiä toimimaan tässä hyvin vakavassa tilanteessa vastuullisesti ja sillä tavalla, että voimme näitä ihmisten perusoikeuksia suojella.

Vastaan omalta osaltani muutama kysymykseen, ja varmasti ministeri Lintilä voi täydentää ravintoloiden kompensaaion osalta, ministeri Haatainen lomautuksiin liittyen ja ministeri Kiuru näihin muihin kysymyksiin liittyen.

Mutta ensimmäisenä otan tämän rajakysymyksen. Tätä kysyivät edustaja Kauma ja edustaja Heinonen. Me emme ole olleet tässä toimettona. Meillä ovat olleet koko tämän pandemian ajan käytössä käytännössä ulkorajaliikenteen ja sisärajaliikenteen rajoitukset, ja näitä on entisestään kiristetty tämän virusmuunnoksen takia. Meillä on tällä hetkellä se tilanne, että meillä on pienemmät matkustajamäärät rajoilla, koska näitä kiristyksiä on tehty aika voimakkaastikin. Sen lisäksi tietenkin testauskapasiteetti on ajettu ylös rajoilla, niin että matkustajat voidaan testata. Ja nämä operaattorit, toimijat myös vaativat ihmisiltä ne-

Pöytäkirja PTK 17/2021 vp

gatiivisia testituloksia, kun nämä astuvat vaikkapa laivaan tai lentokoneeseen. Eli suinkin ei ole tilanne se, että tällä hetkellä negatiivista testitulosta ei vaadita tai testejä ei rajoilla tehtäisi.

Me olemme nyt nähneet, kuinka monimutkainen tämä kokonaisuus on meidän eri viranomaistahojen osalta. Meillä käytännössä avit ja kunnat voisivat jo nykyisen lainsäädännön puitteissa määrätä ihmiselle pakollisen terveystarkastuksen, jonka puitteissa myös tällainen koronatesti voitaisiin pakolla tehdä. Mutta tämä on viranomaisharkintaa ja viranomais-toimintaa, ja me emme voi poliittisesti sanella, mitä viranomaiset tekevät, vaan he tekevät sen omalla harkinnallaan. Yhtä lailla näillä toimijoilla on mahdollisuus määrätä myös matkustajia karanteeniin. Tämäkin on jo nykyisellä lainsäädännöllä mahdollista.

Mutta koska tässä on ollut erilaista tulkintaa ja näkemystä siitä, kuinka laajamittaisesti näitä pakollisia testejä tai karanteeneja voidaan määrätä, niin sen vuoksi hallitus on tuonut eduskuntaan esityksen tämän lainsäädännön täsmentämisestä niin, että tämä kokonaisuus saataisiin toimimaan vieläkin paremmin. Mutta jo nykyisellään näitä välineitä on. Kuten me olemme nähneet, hallitus ei voi — ei ministeri Kiuru eikä pääministeri Marin — määrätä, millä tavalla avit ja kunnat lainsäädäntöä tältä osin tulkitsevat ja millä tavalla toimivat. Me pyrimme tekemään parhaamme niin, että aivan jokainen matkustaja testattaisiin.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ministeri Lintilä.

14.30 Elinkeinoministeri Mika Lintilä: Arvoisa herra puhemies! Niin kuin olen aikaisemmin jo kertonut, meillä on kustannustuki kolmonen ollut lausuntokierroksella, ja meillä on tarkoitus saada se eduskuntaan vielä ihan tämän viikon aikana, ensi viikolla viimeistään. Tietysti tämä tuli vähän hankalaan saamaan, koska meillä on jo kustannustuki nelonen lähdössä seuraavana valmisteluun, ja siihen tulee esimerkiksi tapahtuma-ala merkittävästi mukaan, jota se on jo kolmosessakin, mutta tämä sulku tuli nyt oikeastaan vähän niin kuin tähän väliin. Peruslähtökohta on se, että todennäköisesti tehdään, voisiko sanoa, kustannustuki 3 b, jolla pystytään sulun aiheuttamat menetykset — aivan niin kuin eduskunta keväälläkin kirjasi — kohtuullisissa määrin korvaamaan.

Kun tässä tuli esille, että olisi ilmoitettu, että 50 miljoonaa on rahaa, se ei pidä paikkaansa. Jos luette sen hallituksen esityksen, niin se on virkamiesarvio, joka perustuu siihen viime kevään tilanteeseen. Eli tämä on hallituksen esityksen tekstiin tehty, ja meillä on siellä olemassa oma momentti kustannustuesta, josta tämä tullaan kattamaan. Mutta sitten pitää koko ajan muistaa se, että me ei tiedetä, kuinka kauan tämä tulee jatkumaan, mihin me vielä tarvitaan sitä rahaa, eli ei sidota sitä tietyllä tavalla, korvamerkata tiettyä euromäärää, vaan katsotaan nyt sitten tämän prosessin aikana, paljonko se tulee olemaan kokonaisuudessaan.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ministeri Haatainen.

14.32 Työministeri Tuula Haatainen: Arvoisa puhemies! Edustaja Junnila kysyi näistä lomautusajoista, voitaisiinko niitä poikkeusjärjestelyin nopeuttaa. Kun korona tuli viime keväänä voimalla uutena työmarkkinoita hämmentävänä ja markkinoita sulkevana tekijänä mukaan, niin silloin työmarkkinajärjestöt lähtivät itse tekemään esityksen, jolla he nopeuttivat näitä lomautusprosesseja niin, että sitten samanaikaisesti tähän työmarkkinaosa-puolten sopimukseen kuului se, että lomautusaikoja lyhennetään, ja myös työttömyyskor-

Pöytäkirja PTK 17/2021 vp

vaus tuli sieltä alusta asti maksettavaksi työttömille. No, nyt tässä on kysymys yhdestä rajatusta toimialasta, ja sen laatiminen tähän tällaisten laki- ja työehtosopimusjärjestelyjen kautta olisi todella vaikeaa ja suorastaan mahdotonta tehdä. Siinä tulee monta kysymystä vastaan, ja koska tällä lailla on nyt kiire, niin tämä tuodaan tällä tavalla viime kevään lain muotoisena nyt eteenpäin, ja sitten viime kädessähän näissä lomautusajoissa on kysymys rahasta. Ministeri Lintilä juuri kertoi, että kompensatiomallia rakennetaan, jolla sitten pystytään korvaamaan näitä menetyksiä yrityksille.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ministeri Kiuru.

14.34 Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru: Arvoisa puhemies! Minusta on ihan hyvä, että käydään tätä keinovalikoimassa olevaa pakkia laidasta laitaan läpi ja katsotaan, minkälaisia konkreettisia toimia työvälleinä meillä on käytettävissä.

Niin kuin tiedämme, olemme keskustelleet jo elokuusta lähtien myöskin rajaturvallisuudesta, siis terveysturvallisuudesta rajoilla, ja siltä osinhan Suomi kuuluu niihin maihin, joissa tämä turvallisuus on viety jo alun perinkin ilmaantuvuusluvultaan niin alas, että välttämätön liikkuminen rajojen yli on määritelty sallituksi nimenomaan näistä erittäin alhaisen ilmaantuvuuden maista. Olemme varmasti siinä pistäneet silmään, ja se on tehty nimenomaan siksi, että me voisimme varmistaa tätä terveysturvallisuutta.

Toiselta osin haasteenamme tässä rajakysymyksessä on ollut toistuvasti se, tekevätkö toimivaltaiset viranomaiset kaiken, ja on käyty pitkään keskustelua siitä, minkälaisia keinovalikoimia meillä on toimeenpanevilla viranomaisilla. Olen toivonut vahvasti, että myös avit tulisivat omalla toimeenpanovallallaan mukaan rajojen terveysturvallisuustyöhön, ja niin kuin olen eduskunnalle kertonut, viime viikolla sitten tämä pitkään odotettu uutinen tuli, eli avit ovat nyt täysimääräisesti mukana tässä terveysturvallisuustyössä, myöskin tämän nykyisen lainsäädännön pohjalta jo sillä pykälällä, jonka tulkinnasta on käyty pitkään keskustelua.

Intressit ovat vahvat, ja tämänkin keskustelu ravintoloihin liittyen osoittaa sen, että monenlaista näkökulmaa on, ja toinen voi olla työkaluna toista helpompi tai parempi riippuen siitä, kuka milloinkin puheenvuoron käyttää. Mutta tärkeintä on se, että meillä on kokonaisnäkemys, että meillä on tarpeeksi keinoja tämä virus pysäyttää. Mikä tässä on yhteistä koko Suomelle, on se tosiasia, että tämän muuntoviruksen edessä me emme pääse kukaan karkuun. Ei ole Suomessa aluetta, mihin tämä muuntovirus ei voisi mennä, ja sen takia elämän ja terveyden suojelu on tärkeää kaikilla alueilla. Mikä on kohtuullista milläkin alueella, siitä pitää sitten aina erikseen vielä arviointi tehdä.

Toinen keskustelukulma, joka tässä eduskunnan näkökulmassa tulee esiin, on tärkeä: Ihmisarvo on sillä tavalla jakamaton, että me emme voi eduskunnassa lähteä arvottamaan sitä, kenen elämää ja terveyttä tässä pyritään pelastamaan. Me emme ole sellaisessa kriisissä yhteiskunnassa, että me pystyisimme täällä osoittamaan, kenen henki on tärkeämpi kuin toisen. Minä haluan teille vielä jakaa sen tosiasian, että kun katsotte THL:n tietokantaa, jossa on arvioitu näitä menehtyneitä ja heidän ikäänsä, terveydentilaansa ja sitä tilannetta, jossa he covid-tautiin menehtyivät, niin yhteistä on se, että yli 95 prosentilla ihmisistä, jotka ovat tähän tautiin kuolleet, on vähintään yksi pitkäaikaissairaus. Se vetää meidät kyllä sillä tavalla aika tosiasioiden ääreen, että näilläkin ihmisillä, jotka ovat kuolleet, on pitkäaikaissairaus, ja me emme voi eduskunnassa sellaista suoraviivaista kantaa ottaa, kuten edustaja Turtiainen tässä pöntössä vihjasi, että näillä ihmisillä olisi vähemmän arvokkuut-

Pöytäkirja PTK 17/2021 vp

ta näin isojen asioiden äärellä. Vaikka ihmisellä olisi pitkäaikaissairaus, niin se ei auttamatta voi johtaa siihen, että nämä ihmiset menehtyisivät tähän tautiin. Meidän täytyy tehdä kaikemme, että näin ei tapahtuisi siitä tosiasista huolimatta, että noin 95 prosenttia tilastoissa nyt tähän tautiin menehtyneistä on omannut vähintään yhden pitkäaikaissairauden, ja sen takia me emme voi vetää täällä sitä johtopäätöstä, että niin ikäihmisten kuin riskiryhmiin kuuluvien ihmisten osalta me emme tekisi kaikkeamme, että he eivät koskaan sairastuisi.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja jatketaan debattia. Edustaja Eskelinen.

14.38 Seppo Eskelinen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Turttiaisen kylmät ja ihmisarvoa loukkaavat puheet eivät kyllä sovi tähän saliin. Siitä varmaan ollaan kaikki samaa mieltä.

Hallituksen toimenpiteet ovat oikeat tässä tilanteessa, ja kaikki toimenpiteet, millä yhteiskunnan pyöriminen ja terveys turvataan, ovat tarpeen. Tärkeää on, että sulun ajalta nyt sitten korvataan erityisesti ravitsemusalalle kompensatio, ja erityisesti mara-alahan tässä on reilun vuoden ollut koko ajan koronatoimenpiteiden ja rajoitusten piirissä ja ollut vaikeuksissa.

Ministereille oikeastaan kysymys: Eräs hotellyrittäjä soitti ja kysyi, että mites hotellien asukkaiden palvelutoimintaan liittyvät lounas ja aamupala järjestetään ja koskevatko nämä rajoitukset näitä. Sitähän ei suoraan tuolla ole sanottu, [Puhemies koputtaa] mutta ne ovat tietysti varmaan jotain kautta rinnastettavissa.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Sankelo.

14.39 Janne Sankelo kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tilanne on vakava. Epidemia on pysäytettävä. Jokainen on tärkeä. Tästä ei tingitä. Korostan, että rajoitusten tulee olla kuitenkin oikeasuhtaisia ja oikea-aikaisia. Ravintola-alahan tässä ottaa etulinjassa kovaa taloudellista hittiä, vaikka täyttä varmuutta ravintolatoiminnan vaikutuksesta epidemiaan ei kuitenkaan ole. Tältä osin hallituksen esitykset herättävät kysymyksiä, voidaanko perustuslain näkökulmasta elinkeinonrajoitustoimia tehdä varman päälle, niin kuin osalla alueista nyt tehdään. Esimerkiksi Etelä-Pohjanmaalla on muutamia tartuntoja päivittäin — muutamia — ja nyt sulku päälle. On tämä tiukka paikka siellä.

Arvoisa puhemies! Hallituksen esityksen korvaukset ovat alakantissa. Tästä kyllä saatiin selitystä, että ilmeisesti nämä luvut muuttuvat. Niitä on arvioitava. [Puhemies koputtaa] Yrittäjillä pitää olla tulevaisuudennäkymä myös sulun jälkeiseen aikaan.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Edustaja Honkonen.

14.40 Petri Honkonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Terveys on meidän kaikkien perusoikeus, ja tuomalla tämän esityksen hallitus on tehnyt sen, mikä täytyy tehdä, ja tämä on mielestäni aivan välttämätöntä saada voimaan.

On kuitenkin niin, niin kuin olemme tässä kuulleet, että tämä tarkoittaa todella merkittävää puuttumista elinkeinovapauteen, ja siitä syystä perustuslakivaliokunta jo viime maaliskuussa, kun ensimmäisen kerran säädettiin tämä ravintoloiden toiminnan rajoittamista koskeva laki, on lausunut, että tämän pitää todella olla välttämätöntä — näiden rajoituk-

Pöytäkirja PTK 17/2021 vp

sien pitää todella olla perusteltavissa niin, että ne ovat välttämättömiä — ja niin kuin olemme kuulleet, koko maassahan näin ei ole. Esimerkiksi nyt Multian kunnan ainut lounasravintola pannaan kiinni, vaikka kunnassa ei tällä hetkellä ole yhtään tautitapausta. Kysynkin hallitukselta tätä vielä uudelleen: onko mahdollista, että tätä tulkitaan tarkkarajaisemmin kuin maakuntakohtaisesti, esimerkiksi kunta- tai seutukuntakohtaisesti, mitä tulee näihin [Puhemies koputtaa] ravintoloiden sulkemisrajoituksiin?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ledamot Adlercreutz.

14.41 **Anders Adlercreutz r** (vastauspuheenvuoro): Ärade talman! Tilannehan on nyt varsin labiili, ja nyt tällaisella kolmen viikon kevytsululla yritetään saada se hallintaan. Ja siihen liittyy ensimmäinen kysymys: Onko meillä tarkkoja mittareita, millä me mitataan nyt tämän kevytsulun onnistuminen? Mihin me pyritään? Onko teillä vaikka nyt tehohoidon kuormittavuudesta numeraaliset tavoitteet, joilla voidaan todeta sitten, menikö tämä maaliin?

Sittenhän työ jatkuu vielä tämän jälkeen, ja tiedetään, että lasten osalta tilanne kevenee, mutta varmaan on rajoituksia myöskin ravintoloiden osalta sen jälkeen. Kun niitä pohditaan, niin kyllähän se on niin, että katsotaan alueet erikseen, arvioidaan paikallinen tilanne ja myöskin tutkittuun tietoon perustuen tunnistetaan eritapaaiset ravitsemusliikkeet ja niiden erilaiset riskit — kun näitä rajoituksia sitten siinä tilanteessa mitoitetaan. Eli kyllähän näin on, että [Puhemies koputtaa] tarkan tieteellisen analyysin pohjalta senkin jälkeen edetään.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja seuraavana edustaja Räsänen.

14.42 **Päivi Räsänen kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Äitini on omassa kodissaan asuva 81-vuotias — katsoo varmaan tätäkin lähetystä — ja tuntuu kyllä pahalta, että hänen ikäisistään puhutaan siihen sävyyn, että heidän kuolemanriskillään ei ole väliä, että he kuolevat muutenkin. Toivon, että ne ikäihmiset, jotka ovat tätä lähetystä seuranneet, saisivat vahvan viestin eduskunnasta, että heidän elämällään ja terveydellään on todellakin väliä.

Mutta edustaja Turtiaisen puheenvuoro teki kyllä sen palveluksen, että se toi tälle areenalle sen keskustelun, jota käydään hyvin paljon sosiaalisessa mediassa, ja sen takia ajattelen, että on erittäin tärkeää, että tähän myös annetaan vastauksia, ja siksi nyt tällä kertaa kiitän ministereitä näistä vastauksista. Se viestintä ei ole aina ollut ihan selkeää, mutta nyt se tällä kertaa sitä oli. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Turtiainen.

14.43 **Ano Turtiainen at** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Hallituksen esittämät sulkutoimenpiteet ovat järjettömiä. Ei tuommoista lakia pidä säätää, ja jos semmoinen säädetään, sitä ei pidä kenenkään noudattaa. Veikkaan, että tässä syntyy vielä poliisilaitokselle töitä.

Arvoisa puhemies! Suosittelen kaikkia kuuntelemaan aloituspuheeni vielä uudelleen, jotta ymmärrätte sen oikein. — Kiitos.

Pöytäkirja PTK 17/2021 vp

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Kiljunen, Kimmo.

14.44 **Kimmo Kiljunen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Universaalein ja perustavin ihmisoikeus on oikeus elämään. Sen takaavat kaikki kansainväliset ihmisoikeussopimukset. Minua pysäytti tämän debatin avauspuheenvuoro, joka oli poikkeuksellinen ihmisen, erityisesti ikäihmisen, halvennus. Jokaisen ihmisen elämä on yhtä arvokas. Erityisesti meidän on huolehdittava niistä, jotka ovat heikoimpia; myös haavoittuvista vanhuksista on pidettävä huolta. Yhteiskunnan kehitystaso mitataan sillä, kuinka se huolehtii heikoimmistaan.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Eestilä.

14.45 **Markku Eestilä kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Oppositiotakaan ei varmaan kannata kaikkea vastustaa, ja ainakin omasta mielestäni hallituksen esityksellä on aika vahva juridinen selkänöja, ja jos sieltä perusoikeuksia katsoo, niin pidän aika vahvana sitä, että julkisen vallan on edistettävä väestön terveyttä, ja siihen raamiin tämä kuuluu erinomaisesti.

Itse ajattelin kahta ehkä pienempää asiaa. On juuri tämä alueellisuus — kun meillä on pieniä paikkakuntia, joissa tartuntoja ei ole, niin onko näin lyhyellä aikajänteellä mahdollista jollakin tavalla tarkastella tätä oikeasuhtaisuutta ja, sanoisinpa, ehkä oikeudenmukaisuuttakin? Ja toinen pieni asia — yrittäjille kylläkin aika iso asia — on se, että kun meillä on tälläkin hetkellä matkailusesonki menossa, niin pitäisikö vähän tarkentaa noita ravintolan ulkopuolisia rakenteita, voitaisiinko siellä sallia kenties tarjoilu jossakin muodossa. Jos ulkoterasseilla olevien ihmisten välimatka oikein mitoitetaan, niin se olisi kuitenkin kohtuullisen vähäriskistä ja antaisi näille rinneyrittäjille sen [Puhemies koputtaa] sesonkiaikaisen rahan, minkä heille mielellään suo.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Könttä.

14.46 **Joonas Könttä kesk** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa herra puhemies! Yhtenä eduskunnan nuorimmista kansanedustajista kuuntelin kyllä pöyristyneenä tuota edustaja Turtiaisen avauspuheenvuoroa. Ettäkö me täällä arvottaisimme heidän, jotka tämän isänmaan ovat rakentaneet, henkensä? Aivan järkyttävää puhetta. Ja sen perään heti kehoitus laillisen esivallan vastustamiseen. Ettäkö me lainsäätäjät täällä kehotamme, ettei lakeja tarvitse noudattaa? Aivan järkyttävää puhetta, tässä salissa. Kuunnelkaapas nyt, edustaja Turtiainen, ei näin lainsäätäjien kuulu täällä kehottaa kansaa toimimaan, eikä me olla täällä niitä henkilöitä, jotka voivat sanoa, kuka saa elää ja kuka ei. Meidän tehtävämme on puolustaa elämää tässä maassa. Se on meidän tehtävämme. [Ano Turtiaisen välihuuto — Puhemies koputtaa] — Minulla on nyt puheenvuoro, edustaja Turtiainen.

Tästä ravintolaesityksestä kysyisin ministereiltä: Siellä on huomioitu aika lailla jo nämä kolme A:ta — anniskelu, akateemisuus ja alueellisuus — ja olisin kysynyt tästä anniskelusta: voiko vielä kerran miettiä, että tässä take away -myynnissä myös esimerkiksi viiniä voisi ravintolayrittäjä myydä mukaan ja saada siten hieman lisätuloja?

Pöytäkirja PTK 17/2021 vp

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Arvoisat edustajat, välihuudot silloin tällöin ovat sallittuja, mutta jatkuva toisen päälle puhuminen ei ole hyväksyttävää. — Edustaja Sarkkinen.

14.48 **Hanna Sarkkinen vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomi on kriisissä, Eurooppa on kriisissä, koko maailma on koronakriisin keskellä. Rajoitustoimien säätäminen ei ole kivaa. Normaalielämän rajoittaminen ei ole kivaa. Mutta se on tehtävä, jos me haluamme suojella terveyttä ja elämää, kaikenikäisten suomalaisten elämää. Nyt meidän pitää etsiä viruksen torjunnan kannalta oleelliset rajoitustoimet ja keinot niiden toteuttamiseksi, sen sijaan, että etsitään syytä siihen, miksi mitään ei voida tehdä.

Arvoisa puhemies! Näen, että ravintoloiden toimintaa on välttämätöntä lisärajoittaa tässä heikkenevässä tilanteessa. Se on erittäin valitettavaa, mutta näen sen välttämättömäksi.

Arvoisa puhemies! Virus ei odota, ja myös eduskunnan tulee toimia mahdollisimman ripeästi. Ymmärrän tarpeen huolelliselle lainvalmistelulle, mutta näen myös tämän tilanteen vaativan nopeaa toimintaa.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ledamot Strand.

14.49 **Joakim Strand r** (vastauspuheenvuoro): Värderade talman! Här sades ganska bra av Kiljunen att ett samhällens civilisationsgrad mäts utgående från sättet på vilket man tar hand om dem som är i allra störst behov av stöd. Det är det det handlar om här, att skydda äldre, att skydda riskgrupper, och därför är också jag mycket förvånad över de här första talturerna som hölls här i dag.

Oli kyllä erikoisia puheenvuoroja tässä muutama, mutta muut ovat sitten olleet erinomaisen hyviä.

Själva förslaget här handlar om att stänga restaurangerna i tre veckor.

Eliikkä ravintolat ollaan kolmeksi viikoksi sulkemassa.

Stängningen gäller områden där epidemin är i endera spridningsfasen eller accelerationsfasen, och det här är också ett ganska hårt ingrepp i näringsfriheten.

Koska puututaan aika vahvasti elinkeinovapauteen, niin tämä tukipolitiikka on myös äärimmäisen tärkeä.

Det är viktigt att vi också kan stöda de restauranger som än en gång drabbas. Näringsministern pratade om ett slags kostnadsstöd 3 b.

Elinkeinoministeri tuossa mainitsi kustannustuki 3 b:n, ja sitä kannattaa kyllä työstää niin, että siitä on myös aidosti hyötyä, [Puhemies koputtaa] koska ravintolat ovat kyllä kärsineet jopa kohtuuttoman paljon tästä.

Pöytäkirja PTK 17/2021 vp

14.50 **Atte Harjanne vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Terveyden ja elämän suojelu on kiistatta tärkeimpiä julkisen vallan tehtäviä, ja tehokas epidemian hallinta on edelleen myös parasta talouspolitiikkaa.

Mitä tulee tähän esitykseen, niin tämä on tarpeellinen, jotta saadaan ostettua aikaa rokotusten etenemiselle. Kysyisin silti: Tämä instrumentti on ikään kuin tylppä, ja sehän on koptio vuoden takaisesta, viime keväältä. Me tiedetään, että tässä matkan varrella kaiketi on opittu paljon asioita siitä, miten virus tarkalleen ottaen eri suhteissa leviää, ja toisaalta opittiin siitä, miten tämä saattaa olla erilaisten ravintolatoimintojen ja tällaisten kannalta osin hankala. Edustaja Adlercreutz piti tässä erinomaisen puheenvuoron tästä seuraamisesta, mutta myös olisin kysynyt: onko tässä sitten edellisen kevään opittu tai toisaalta onko mahdollisuuksia miettiä sitä, onko esimerkiksi nyt terveyden kannalta tietyllä tavalla tässä tylppyydessä mahdollisuuksia tehdä tiettyjä asioita, vaikka ulkotiloja tai vastaavia, [Puhemies koputtaa] tai sitten huomioida tiettyjen ravintolatyyppien, kuten opiskelijaravintoloiden, erikoistilanne paremmin? — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja seuraavaksi edustaja Guzenina.

14.51 **Maria Guzenina sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Me olemme kaikki tässä samassa koronaveneessä, ja minkälaisen esimerkin edustaja Turtiainen — joka nyt lähti täältä salista pois ilman maskia, oli täällä ilman maskia — näyttää omalla käytöksellään: hän on veneenkeikuttaja. Minä sanoisin, että kun me olemme kaikki tässä samassa veneessä, niin se, mitä hän tekee, on hyvin epäisänmaallista.

Sen sijaan se, mitä täällä muut yrittävät tehdä yli puoluerajojen, yli oppositio—hallituspuolue-rajoiden: me kaikki ymmärrämme tilanteen vakavuuden ja haluamme löytää ratkaisut ja löytää turvallisen väylän saada tämä meidän veneemme sinne hyvään satamaan, ja päästään sitten eteenpäin elämään tästä koronakriisistä koronan jälkeiseen aikaan.

Toivotan hallitukselle ja meille kaikille täällä Suomessa voimia. Hallitus tekee juuri oikeita päätöksiä, ja täytyy sanoa, että se, että tuotte nyt tänne tämän esityksen, on äärimmäisen tärkeää, koska ei ole millään muotoa kestävä, että lapset joutuvat rajoitustoimien kohteeksi samaan aikaan, kun aikuiset — nyt kärjistän, arvoisa puhemies — hilluvat kapakoissa. Se ei ole millään muotoa kestävä, ja tämä pitää kaikkien ymmärtää.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Mykkänen.

14.52 **Kai Mykkänen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jos olemme valintatilanteessa, niin kokoomus ei ainakaan ole tekemässä sellaista valintaa, joka aiheuttaisi riskin, että meillä menehtyy merkittävä määrä ihmisiä, koska tehohoidon kapasiteettia jouduttaisiin säätelemään poikkeuksellisella tavalla. Luotamme asiantuntijoihin, siksi olemme tukemassa myös poikkeusolojen julistamiseen johtaneita syitä ja niitä toimenpiteitä, joita tässä tämänkin valitettavan ravintoloiden sulkuun tähtäävän hallituksen esityksen kohdalla tehdään.

Mutta olisin kysynyt, miksi nyt ei voida auttaa yrittäjiä sopeutumaan heistä riippumattomaan tilanteeseen esimerkiksi sillä, että uudistettaisiin se nopeampi lomautusmenettely, joka vuosi sitten oli käytössä. Minusta on kohtuutonta, että menee yrityksiä konkurssiin ja myöskin jää palkkoja kenties maksamatta ennen lomautusmenettelyn päättymistä, kun tähän ei hallitus suostu menemään.

Pöytäkirja PTK 17/2021 vp

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Mattila.

14.54 **Hanna-Leena Mattila kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tautitilanteemme on tosiaan sellainen, että on otettava järeämmät konstit käyttöön. Pidän hallituksen esitystä tästä väliaikaisesta rajoittamisesta hyvänä ja välttämättömänä. On todella tärkeää, että alueet voivat paikallisesti noudattaa tiukempia tai vastaavasti väljempää käytäntöä sen mukaan, mikä on alueen tautitilanne. [Puhujan mikrofonit sulkeutuu]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Mattila, mikrofonit sulkeutui — tuli rajoitus.

Maakunnan kaikkien ravintoloiden sulkeminen ei tunnu kohtuulliselta, jos tautitapaukset ovat keskittyneet muutamaa isompaa kaupunkiin, kuten omassa maakunnassani Pohjois-Pohjanmaalla on. Siellä on kuntia, joissa ei ole ollut ainuttakaan tautitapausta kulu-
neen vuoden aikana.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Viljanen.

14.54 **Heidi Viljanen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuten pääministeri ja monet täällä salissa ovat tänään sanoneet, ihmisarvo kuuluu todellakin kaikille. Henkeä ja terveyttä on suojeltu tässä nyt jo vuoden päivät, ja sen tulee olla ensisijainen prioriteetti vastaisuudessaakin. Ja kun me tiedetään, että virus ja muuntovirukset leviävät yhdessä koko ajan keskuudessamme, meidän on huolehdittava siitä, että sille asialle saadaan stoppi ja epidemiaa hallitaan. Se tarkoittaa myös sitä, että keinot tulevat olemaan järeämpiä, ja sen äärellä ollaan tälläkin hetkellä tässä salissa: kolmen viikon sulku ravintoloille, ja näen niin kuin monet muutkin täällä, että meillä ei valitettavasti muita mahdollisuuksia ole, vaikka me tiedetään, että tämä on merkittävä elinkeinovapauden rajoittamistoimi. Mutta mitä muuta me voisimme tässä tilanteessa tehdä? Se, miten alueilla toimitaan ja [Puhemies ko-
puttaa] koskeeko se kaikkia kuntia esimerkiksi, on oma kysymyksensä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja seuraavaksi edustaja Kopra.

14.56 **Jukka Kopra kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kokoomus tukee kyllä niitä hallituksen esityksiä, joilla hallitaan epidemiatilannetta ja varjellaan kansalaisia tämän viheliäisen taudin vaikutuksilta. Toki edellytämme, että hallituksen esitykset ja ratkaisut ovat tarkoituksenmukaisia, viisaita ja järkeviä.

Nyt tämä ravintoloiden äkillinen sulkeminen on kyllä kohtuuton tilanne monelle yrittäjälle. Tässä viitattiin kysymykseen lomauttamisesta, ja siihen saatiin ministeriltä jo osittainen vastaus, mutta tosiasiahan on se, että voidakseen lain mukaan lomauttaa... [Puhujan mikrofonit sulkeutuu]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Kopra, nyt lähti mikrofonit taas pois päältä.

Noin. — ...8. päivään työntekijänsä lomautusilmoitus olisi pitänyt antaa jo viikko sitten. Ministeri sanoi, että rahalla tästä selvittää. Varmasti asia on näin, mutta kai te tiedätte sen, että hyvin monen ravintolayrittäjän kassa on tällä hetkellä täysin tyhjä? Siellä ei voida

Pöytäkirja PTK 17/2021 vp

maksaa työntekijälle yhtään palkkaa, elleivät he tee oikeasti töitä, jos ravintola on kiinni. Näin ollen hallituksen tulisi kyllä nyt ottaa vastuu tästä asiasta ja esittää ravintolayrityksille ratkaisu, jolla te heti kerrotte heille, kuinka he kantavat vastuun työntekijöistään ja saavat palkat maksettua, vaikka ravintolat ovat kiinni.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Semi.

14.57 **Matti Semi vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kysymyksessä on todella vakava sairaus, joka muuntuu hirmu paljon, ja sen muuntumisen kautta tulee aina uusia haasteita, ja siksi minä näen, että tämä esitys on erittäin hyvä.

Mitä ravintola-alalta on tullut sitten viestiä, niin siitä rajanvedosta, miten voi olla auki ja minkälaisia palveluita niissä ravintoloissa voi järjestää, tarvittaisiin varmasti vielä lisäselvitystä, jotta päästäisiin hyvin menemään eteenpäin tässä.

Edustaja Turtiaisen kannanotosta: Kyllä meidän on oltava esimerkkinä. Me olemme lainsäätäjiä täällä, ja meidän pitää näyttää omalla esimerkillä, kuinka tulee toimia, ja noudattaa niitä ohjeita, mitä meille suositellaan ja annetaan. Ja kun miettii sitä hänen puheenvuoroaan, niin tulee mieleen, että kyllähän tämä asia on näin, että hyvä elämä kuuluu kaikille ja meidän on huolehdittava siitä, että se hyvä elämä tavoittaa jokaisen suomalaisen ja ihmisen tällä maapallolla.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Edustaja Multala.

14.58 **Sari Multala kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ravintola-ala on ollut pitkään erilaisten rajoitusten kohteena, ja nyt tietenkään tässä tilanteessa, kun tautitilanne on erittäin vakava, on aivan oikein, että aikuisten pääsemistä baareihin ja myös ravintoloihin rajoitetaan. Uskon, että alankin kannalta on itse asiassa kohtuullisempaa se, että ne suljetaan kokonaan, kuin se, että rajoitetaan jatkuvasti niin paljon sitä toimintaa, että se käytännössä ei ole kannattavaa.

Arvoisa puhemies! Kuitenkin muutaman huolen nostaisin esille. Huolta aiheuttaa erityisesti kaksi asiaa: Tulevien korvausten taso ja toisaalta se, kannustavatko ne pitämään työntekijöitä työssä senkin ajan, kun ravintolat ovat kiinni. Toinen on rajoitusten kesto ja myös se, jatkuvatko näidenkin rajoitusten jälkeen vielä mittavat rajoitukset ravintolatoiminnassa. Olisiko mahdollista eriyttää erilaisia ravintoloita tartuntariskin perusteella vielä tarkemmin?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Otetaan vielä edustajat Essayah ja Marttinen, ja sen jälkeen ministereille mahdollisuus vastata. — Edustaja Essayah, olkaa hyvä.

14.59 **Sari Essayah kd** (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa puhemies! Ei näitä sulkemisia tosiaankaan huvikseen tehdä, ja uskon, että kansalaiset ymmärtävät silloin, kun on kysymys oikea-aikaisista ja välttämättömistä toimenpiteistä. Tietysti täällä talossa me sitten arvioimme, ovatko toimenpiteet välttämättömiä, ja täällä on tullut esille esimerkiksi tämä alueellisuus. Tietysti lainvalmistelussa olisi tärkeää myös huolehtia siitä, että alueilla viranomaiset sitten ymmärtävät lain päämäärän samalla tavalla kuin lain valmistelijat, jolloin olisimme voineet välttyä tältä avien ja hallituksen näkemysten erilaisuudelta ja siitä johtuneesta sekaannuksesta, mikä hämmennys kansalaisille tästä sitten aiheutui.

Pöytäkirja PTK 17/2021 vp

Ministeri Lintilä ehti jo lähteä, mutta olisin halunnut kysyä vielä näistä kustannuksista ja siitä erityisestä seikasta, että siellä yksi kokonainen ala, metsäkoneyrittäjät, oli jätetty kokonaan näiden kustannustukialojen ulkopuolelle. Tämä on herättänyt huolta, [Puhemies koputtaa] koska sillä alalla myöskin ihmisiä on määrätty karanteeniin ja liikevaihdot ovat laskeneet, ja tämä on kuitenkin hyvin merkittävä, työllistävä ala.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Martinen.

15.01 **Matias Marttinen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! On tietysti täysin ymmärrettävää ja välttämätöntä, että toimia tehdään, jotta tämä viheliäinen virus saadaan painettua alas, ja jonain päivänä meillä on edessä paluu normaaliin arkeen, koska ilman näitä toimia me emme sinne tavoitteeseen tule pääsemään.

Mutta, herra puhemies, tämän sanottuani haluan nostaa myös esille huolen tuolta yrittäjien kentästä. Me tiedämme, että tuhannet ravintola-alan yrittäjät ja heidän kymmenettuhannet alan työntekijät ovat tällä hetkellä erittäin suuressa hädässä. He ovat olleet jo yli vuoden tässä suuren vastoinkäymisen edessä. He selvisivät vuosi sitten keväällä siten, että kassoja purettiin ja omaisuutta myytiin. Nyt heillä ei enää ole sitä samaa mahdollisuutta. Siten, herra puhemies, on ongelmallista, että me tulemme nyt käsittelemään jo tätä sulkutoimenpidettä mutta me emme tiedä, koska nämä yrittäjät tulevat saamaan korvaukset näistä sulkutoimenpiteistä, [Puhemies koputtaa] ja siksi toivon, että hallitus pitää tässä erityistä kiirettä, jotta nämä yritykset ja työpaikat voidaan pelastaa.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja ministeri Haatainen.

15.02 **Työministeri Tuula Haatainen:** Arvoisa puhemies! Tässä on kysely sen perään, olisiko tätä alueellista rajausta mahdollista tehdä kuntakohtaisesti tai pienemmällä, tiuhemmalla seulalla, kun nyt on valittu nämä alueet. Se olisi aika mahdoton tie. Jos meillä olisi rinnakkain kaksi kuntaa, joista toisessa on ravintolat suljettu ja toisessa auki, niin voi vain kuvitella, että kohta virus on myös siellä toisessa kunnassa ja ihmiset menevät asiakkaiden mukana. Tällä halutaan nyt nopeasti, kertarysäyksellä lopettaa kontaktit ravintoloissa, mikä muutoin yhteiskuntaa vähiten haittaa. Siitä tulee haittaa yrittäjille, se on selvä asia, ja siitä syystä ministeri Lintilä juuri kertoi sen, että hän valmisteleekin kiireellä kompensatiota yrityksille siitä vahingosta, joka tästä sulkemisesta aiheutuu.

Tämä on tarkkarajainen toimenpide, ja tämä on välttämätön tässä ajassa — tarkkarajainen sillä tavalla, että kolme viikkoa nyt kohdellaan ravintoloita samoilla periaatteilla. Tämä perustuu siihen kevään lainsäädäntöön. Se, mikä tässä on muutoksena, kun edustaja Eskelinen kysyi näistä hotellien aamiaisista ja sitten lounaskäytännöistä, on, että hotellien ravintolat ovat kiinni, ne ovat tämän sulun piirissä, mutta aamiaisen saa käydä hakemassa ja keräämässä noutopöydästä, ja sen ruokailun täytyy tapahtua sitten siellä omassa huoneessa, eli sitä ei voi jäädä sinne aamiaistilaan syömään.

Terasseista kysyttiin. Terassit ovat mukana tässä sulussa siitä syystä, että se on sama käytäntö kuin viime keväänä, eli halutaan nyt ne kontaktit myös siellä terassioiloissa minimoida, eli aikuisten kontaktit.

Täällä on moni ottanut esille sen, että tällä halutaan suojella vanhuksia, tällä halutaan suojella pitkäaikaissairaita, tällä halutaan suojella lapsia ja nuoria, jotta heidän elämänsä

Pöytäkirja PTK 17/2021 vp

olisi mahdollisimman normaalia. Siitähän me olemme jakaneet aika lailla yhteisen mielihetken, ja siksi joudun tämän lain esittelemään ja joudumme tämän toimenpiteen tekemään.

Täällä vielä kysyttiin sitä, miksi ei sitten lomautusaikoja lyhennetä sen viime kevään menettelyn kautta. Nyt pitää muistaa, että nämä lait, työsopimuslaki ja myös yhteistoimintalaki, ovat yleislakeja ja ne koskevat kaikkia aloja. Nyt tämä koskee vain ravintola-alaa, ja olisi aika erikoista, jos me tehtäisiin yhtä alaa koskeva lainsäädäntöesitys. Ja sitten vielä pitää muistaa, että tässä mennään TESeillä kuitenkin. TESit menevät yli näitten lakien. Eli siitä syystä, että tämä olisi ollut tosi monimutkainen ja periaatteessa [Puhemies koputtaa] nähtävästi myös mahdollon, tämä kompensatiotie on nyt se, jonka kautta tätä ratkotaan, ja ministeri Lintilä sitä valmistele.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja nyt vielä ministeri Kiuru, ja sen jälkeen siirrymme puhujalistaan.

15.05 Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru: Arvoisa puhemies! Tämä keskustelu kuvaa hyvin sitä, mistä itse asiassa kansalaiset laajasti keskustelevat: Onko meidän tilannekuvamme tässä maassa yhtenäinen? Uskon, että siinä on vielä varaa parantaa. Toisaalta myöskin tämän toimeenpanon osalta, mitkä ovat ne vaikuttavimmat keinot, miten niihin sitoudutaan, sitoutuvatko kaikki ja ovatko kaikki sitä mieltä, että toimeenpano toteutuu niin kuin ollaan ajateltu? Nämä ovat ne meidän kaksi haastetta, tilannekuva ja toimeenpano, ja nyt näihin minusta erinomaisten kansanedustajien kysymysten pohjalta, Adlercreutz ja Mykkänen, haluaisin vastata.

Ensinnäkin lähdetään tästä tilannekuvasta liikkeelle. Olemmeko me jakamassa täällä eduskunnassa saman tilannekuvan? Uskon, että kaikki eivät ole välttämättä vielä huomanneet sitä, mitä silloin edeltävällä ja sitä edeltävällä kyselytunnillakin, kun kävimme näitä keskusteluita, totesin, että me menemme yli sadan ilmaantuvuudessa hyvin nopeasti. Me ollaan, hei, tänään lähes 130:ssä ilmaantuvuudeltaan. Suomi ei ole enää Euroopan paras selviytyjä koronatoimissaan, vaan Norjan ja Islannin osalta on pystytty tekemään ratkaisevampia toimia, erityisesti Norjan osalta. Tanskassa, jossa tilanne oli todella paha, on pystytty äkkijarruttamaan nopeasti reagointina tähän muuntovirukseen. Meidän täytyy ymmärtää, että me emme ole saareke maailmassa, vaan meillä ovat nämä samat asiat edessä, jos me emme tee tarpeeksi nopeasti. Ja miksi terveys ja talous kulkevat käsi kädessä — siksi, että jos me nostamme liikaa näitä tartuntojen määriä tässä yhteiskunnassa, niin kuolleisuutta tulee, mutta tulee myöskin taloudelle tosi suurta haittaa, koska loppuviimeksi kapasiteetti yhteiskunnasta loppuu, ja se tarkoittaa sitä, että me joudumme tekemään vielä kovempia rajoituksia. Nyt on, kansanedustajat, aika nähdä tämä tilanne sellaisena kuin se raatorealistisesti on: meillä on tänään 247 ihmistä sairaalassa, ja me ollaan käyty korkeimmillaan 270:n jomminkummin puolin joulukuussa ja silloin maaliskuussa, kun poikkeusolot julistettiin, ja siitä seuranneena piikkinä me oltiin noin 240:n päällä. Minä puhun teille nyt todella vakavasti tästä tilannekuvasta. Me ei olla todistettu Suomessa tällaista, millä tahdilla nyt liikutaan. Nyt pitää kaikkien vakavoitua.

Meillä on tartuttavuusluku maksimaalisesti 1,25. Sitä pitäisi saada alas ainakin puolella. Me ollaan ajateltu, että ihmisillä on enää 40 prosenttia kontakteja. Ei taida enää riittää se hallituksen syvä toive, että 25 prosentilla niistettäisiin näitä nykyisiä kontakteja, aikuiset ensin, sitten lapset. Meillä ei enää ole niitä vaikuttavia toimia, mihin Adlercreutz vetosi. Ne ovat niin kovia ne toimet, että silloin aletaan puhumaan ulkonaliikkumiskiellosta, liikku-

Pöytäkirja PTK 17/2021 vp

misvapauden rajoituksista, jos me päästämme nämä tartunnat niin ylös. Nyt pitäisi pystyä tällä keinovalikoimalla saamaan vaikuttavuutta aikaan. Me tiedämme, mitkä ovat vaikuttavia keinoja, mutta sitten mennään sinne toimeenpanon puolelle, [Puhemies koputtaa] että sitoutuvatko yhteiskunnassa kaikki niitä vaikuttavimpia keinoja toteuttamaan — ja tästä me ollaan nähty, että eivät välttämättä. Eli viime kädessä se kysymys on, mitä Mykkänenkin täällä kysyi, nimenomaan se, sitoudutaanko me sitten siihen sulkuun, että se tulee ja se koskee kaikkia. Jos tämä sulku ei onnistu, niin joudutaan ottamaan vielä tiukempia toimia käyttöön. Sen takia me olemme nyt siinä, onko eduskunta tässä yhtenäinen, että yritetään tehdä parhaamme.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Nyt menemme takaisin puhujalistaan, ja siellä on vuorossa edustaja Lindén.

15.09 **Aki Lindén sd:** Arvoisa herra puhemies! Yritän olla toistamatta puheenvuorossani asioita, jotka täällä ovat saaneet selvyuden ja joista on paljon puhuttu. Tässä on kuitenkin niin paljon näkökulmia, että puheenvuorooni kyllä jäi ihan uusiakin aspekteja.

Ensinnäkin tämä koronatilanne: Muun muassa äsken ministeri Kiuru sitä erittäin... [Hälinää — Puhemies koputtaa]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Lindénillä puheenvuoro. Muut keskustelut seis.

Ministeri Kiuru erittäin hyvin kuvasi tätä koronatilannetta. Tuosta R-luvusta, jos ei se kaikille ole tuttu: R-luku 1,25 tarkoittaa sitä, että jos tällä viikolla 100 ihmistä saa tartunnan, he tartuttavat 125 ihmistä seuraavalla viikolla ja ne 125 ihmistä tartuttavat 1,25 kertaa sen 125, jolloin ollaankin itse asiassa 150:ssä. Tämä tarkoittaa sitä, että 100 muuttuu kymmenessä viikossa 2 000:ksi. Sen takia tämä pitää saada nyt ehdottomasti alle sen ykkösen, jolloin sitten alkavat taas vähentyä nämä tartunnat, niin kuin me viime keväänä, toukokuun lopussa, saimme sen erittäin voimakkailla rajoitustoimenpiteillä — peräti melkein kaksi kuukautta kestäneillä ravintolarajoituksilla ja kaikilla niillä toimenpiteillä — käännettyä alaspäin, ja kesä näytti sitten paremmalta.

Suomihan ei ole ollut rajoituksissa kaikkein jyrkimpiä maita. Ei ole tietysti ollut syytäkään olla, mutta kuitenkin nyt tarvitaan nämäkin toimenpiteet, joita tässä on todettu. Täällä käytettiin hyviä puheenvuoroja, joissa todettiin, että eivät nämä ole miellyttäviä kenellekään mutta ne ovat yksi siitä kokonaisuudesta, jolla me nyt yritämme saada tämän nopeasti helmikuun aikana pahentuneen tilanteen hallintaan.

Täällä nousi voimakkaasti esille tämä alueellisuus. Tämä on koko ajan ollut tässä keskustelussa mukana. Olen huomannut, että moni ajattelee tästä epidemiasta sillä tavalla, että jos se nyt onkin vain Jyväskylässä mutta ei Multialla tai jos se nyt vaikka onkin vain Vaasassa mutta ei Närpiössä, niin me voitaisiin kohdentaa sitten erittäin tarkkarajaisesti nämä toimenpiteet. Mutta nyt tällainen epidemia, näinkin paljon ja nopeasti tarttuva kuin tämä nykyinen muunnosvirus on, on sellainen asia, että kyllä me joudumme preventiivisessä mielessä kohdistamaan toimenpiteitä lähes koko maahan — huom. lähes koko maahan. Niitä ei nyt olla kohdistamassa viiden sairaanhoitopiirin alueelle, jotka ovat niin sanotulla perustasolla, mutta 15 sairaanhoitopiirin ja Ahvenanmaan maakunnan alueelle niitä ollaan kohdentamassa. Ja kun te katsotte niitä maakuntien nimiä, niin sehän kertoo jo paljon.

Pöytäkirja PTK 17/2021 vp

Meillä pari kuukautta sitten rauhallisin koronatilanne oli Satakunnassa, nyt se on siellä toiseksi korkeimmalla tasolla. Ahvenanmaa uinui lähes ilman koronaa, nyt se on noussut siellä ykköseksi, jopa ohi Uudenmaan. Sitten taas toisinpäin: niiden viiden joukossa, jotka ovat nyt perustasolla, ovat muun muassa Kainuu ja Länsi-Pohja, jotka olivat vielä jokin aika sitten kärjessä. Eli kyllä tämä on sellainen, että me joudumme kohdistamaan koko maahan näitä toimenpiteitä, mutta tässä ollaan kuitenkin rajauduttu nyt sitten niin, että sinne perustasolle ei näitä jyrkempiä toimenpiteitä tässä olla nyt ottamassa.

No, meillä on tässä viime viikkoina eduskunnassa hyväksytty useita eri pykäläitä. Tartuntatautilain 58 a §, jolla säätelimme näitä ravintoloita, sai jatkoa, mutta mehän heti huomaisimme, että se oli riittämätön, ja sen takia nyt sitten tämän toisen lain kautta, tämän majoi- tus- ja ravitsemuslain kautta, olemme tekemässä jyrkempiä ratkaisuja. Me käsitelimme täällä nämä 58 g, f, e, c §:t, joilla me annoimme alueellisille viranomaisille valtuuksia tehdä toimenpiteitä. Nyt en mene siihen keskusteluun — STM kontra avi — vaan totean, että me yksimielisesti hyväksyimme sen lain täällä eduskunnassa, ne pykälät siis. Sosiaali- ja terveysvaliokunnassa me olimme samaa mieltä niistä pykäläistä, ja yhteensä eduskunta kuuli 200:aa asiantuntijaa viidessä eri valiokunnassa, ja silti syntyy sen jälkeen vielä tulkinta-erimielisyyksiä siitä, mikä on pitkälti kieliopillisia asioita, mutta valitettavasti ne heijastuvat sitten siihen, minkälaisia toimenpiteitä suunnitellaan.

Rajalaista on puhuttu ja siitä, miten meidän on ollut välttämätöntä täsmentää vuonna 2006 eduskunnan hyväksymää silloista tartuntatautilakia, sen 16 §:ää, jotta ei oltaisi riippuvaisia siitä minun mielestäni virheellisestä tulkinnasta, että vain yksilöön kohdistuvia toimenpiteitä voidaan tehdä, vaan voidaan tehdä myös ryhmään kohdistuvia toimenpiteitä.

Tässä eräitä näkemyksiä, herra puheenjohtaja, tästä ajankohtaistilanteesta. Kannatan tätä, että nopeasti käsitellään ja hyväksytään tämä lakiesitys.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitokset. — Ja edustaja Juvonen.

15.14 Arja Juvonen ps: Arvoisa herra puhemies! Tällä hallituksen esityksellä, jolla suljetaan ravintolat kolmeksi viikoksi, halutaan pysäyttää koronavirusepidemian leviäminen, ja mielestäni tämä asia on hyvä. On oikein, että hallitus tekee kaikki toimet sen eteen, että koronavirusepidemia saadaan hillittyä ja pysäytettyä. On kuitenkin todettava, että tuskinpa tämä tulee olemaan viimeinen tai asian parantava keino. Koronavirusepidemia jatkaa leviämistä, ja siksi meidän tulee tehdä kaikkemme, jopa enemmän, että saamme tämän epidemian laskuun. Se tarkoittaa sitä, että rokotukset tulee saada joustavammin käyttöön, ihmisten tulee saada enemmän rokotuksia.

Arvoisa puhemies! MaRa, matkailu- ja ravintola-alaa edustava järjestö, on kantanut huolta henkilöstö- ja opiskelijaravintoloista ja siitä, miksi niitä ei määrätä suljettavaksi. Koska niitä ei määrätä kiinni, ne eivät voi myöskään anoa korvauksia näistä menetyksistä, ja tähän olisi hyvä saada selvyys, miten jatkossa toimitaan.

Arvoisa puhemies! Perussuomalaisille on ollut äärettömän tärkeää, että pyörät liikkuvat ja kulkevat tuolla liikenteessä ja raskaan liikenteen työntekijät pystyvät hoitamaan työtään ja että huoltoasemat pysyvät auki, kuten ne jo olivat aikaisemman esityksen mukaan perussuomalaisen esittämistä seikoista johtuen. Kysyisinkin teiltä, ministeri: onko tarkoitus nyt, että tämän esityksen myötä huoltoasemat voivat pysyä auki? Sain viimeksi tänä aamuna viestin rekkanaiselta. Hän hyvin usein laittaa viestejä ja kertoo silloin, kun menee hyvin. Kun huoltoasemat olivat auki, hän pystyi pitämään lepotaukonsa, käymään suihkussa

Pöytäkirja PTK 17/2021 vp

taukotilassa ja myös aterioimaan siellä, mutta nyt hän viesti, että aterioita ei ole enää sitten saatavana. Miten toimitaan, että nämä henkilöt voivat tehdä työnsä hyvin?

Arvoisa puhemies! Viestintä on kaiken a ja o. Hallituksen politiikka ja viestintä on ollut ontuvaa. On ihan hyvä, että se viestintä sieltä sosiaali- ja terveysministeriöltä otetaan pois, sillä kaikenlaista generaattoria siellä on toiminnassa ja vastuu siirtyy kuulijalle. Nyt on tärkeää, että hallitus viestii kansantajuisesti, jotta jokainen suomalainen tietää, missä vaiheessa epidemiassa olemme ja mitä rajoituksia ollaan tekemässä. On tärkeää myös kansantajuisen viestintä yrittäjille, toimijoille, urheiluseuroille, sote-sektorille, kansalaisille. Kaikkien tulee saada tietää oikea-aikaisesti ja -tajuisesti, missä mennään.

Täällä hallituksen esityksessä sivulla 29 mainitaan: ”Sairaalahoitoon tarpeella mitattuna kiihtyvän, mutta sen leviämisen vakavia vaikutuksia — esimerkiksi leviämistä riskiryhmien ja vanhusten keskuuteen, tehohoitokuormitusta ja kuolemantapauksia — ei voida edelleenkin luotettavasti ennakoida.” Minun mielestäni tämä lause on outo, sillä me tiedämme kaikki, ketkä ovat tämän virusepidemian riskiryhmässä. Pidänkin kummallisena, että täällä puhutaan kyllä siitä, että ihmisillä on sairaanhoidon tarvetta, mutta täällä ei ministeri ottanut sanallakaan kantaa siihen, miten sairaalat pyörivät ja toimivat tällä hetkellä. Täällä puhuttiin tilannekuvasta, mutta minusta tuntuu, että hallituksella ei ole käsitystä siitä, mikä on sairaaloiden tilannekuva, ja toivoisinkin, että tähän kiinnitettäisiin huomiota.

Arvoisa puhemies! Sosiaali- ja terveysvaliokunta tekee päivittäin työtä sote-uudistuksen parissa. Aamusta aikaisin kello 13:een saakka meillä on etäkokouksia ja kuulemme asiantuntijoita. Mielestäni asiat pitäisi laittaa tärkeysjärjestykseen ja miettiä, mitä muita lakiesityksiä hallitus voisi tuoda, jotta kansalaiset, sote-sektori ja terveydenhuollon työntekijät selviävät tästä mittavasta kriisistä. Mielestäni sote-uudistuksen aika ja sen käsittelyn aika ei ole nyt. Hallituksen tulee tuoda muun muassa sellainen esitys, millä turvataan terveydenhuoltohenkilöstön jaksaminen.

ICN, kansainvälinen sairaanhoitajaliitto, on todennut, että hoitajia odottaa massatrauma. Vuoteen 2030 mennessä hoitajia on noin 14 miljoonaa vähemmän kaikkialla maailmassa. Suomessa se tarkoittaa kymmentätuhatta hoitajaa sen sijaan, kun me tarvitsisimme 30 000 hoitajaa lisää. Toimijat Kanta-Hämeessä ovat itse lähteneet kehittämään tukitoimia ja ovat lähestyneet ministeriötä, jotta saataisiin erityinen toimenpideohjelma, jolla voitaisiin henkilöstöä tukea. Kysynkin teiltä: lähdettekö siihen mukaan?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Mattila.

15.19 Hanna-Leena Mattila kesk: Arvoisa herra puhemies! Tautitilanne on maassamme siirtynyt sellaiseen vaiheeseen, että järeämmät keinot viruksen leviämisen estämiseksi on otettava käyttöön. Olemme varjeltuneet vakavammilta sairastuneisuus- ja kuolleisuusluvuilta, koska väestö on keskimäärin noudattanut hyvin koronaohjeita.

Nyt ovat viruksen tehokkaasti leviävät muunnokset muodostamassa uuden uhkakuvan. Ärhäkät muuntovirukset tarttuvat tehokkaammin, aiheuttavat vakavampaa sairastuneisuutta, ja pelkona on, etteivät jo kehitetyt rokotteet tehoa niihin. On siis pakko rajoittaa ihmisten liikkumista ja kanssakäymistä vähimpään välttämättömään. Kaikkein suurin koronataruntojen ilmaantuvuus on 19—34-vuotiaiden keskuudessa. Tämä on aktiivinen ikäluokka myös ravintoloiden ja yökerhojen asiakkaina, joten tehokkain keino estää viruksen leviäminen on kontaktien vähentäminen. Merkittävä osa lähiaikojen tautiryypäistä on saanut alkunsa ravintoloista.

Pöytäkirja PTK 17/2021 vp

Nyt käsillä olevassa hallituksen esityksessä ehdotetaan, että kolmen viikon määräajaksi suljettaisiin asiakkailta kaikkien ravitsemisliikkeiden tilat niillä alueilla, joilla se on välttämätöntä tartuntataudin leviämisen estämiseksi. Tarkemmin sanottuna rajoitustoimet koskisivat kiihtymis- ja leviämisvaiheessa olevia alueita eivätkä epidemian perustason alueita. On murheellista, että jälleen kerran joudutaan puuttumaan majoitus- ja ravitsemisalalan yrittäjien oikeuteen harjoittaa elinkeinoaan. Koronaviruksen torjuntatoimet kohdistuvat ilkeästi nimenomaan heidän toimialalleen. Ehdotuksella mahdollistettaisiin rajoituksista huolimatta ravintoloiden ulosmyynti, toisin sanoen take away -myynti. Sulkeminen ei koske myöskään henkilöstöravintoloita.

Ravintoloiden asiakastilojen uudelleen sulkemisella puututaan merkittäväällä tavalla elinkeinovapauteen, ja siksi rajoitusten kompensointi on välttämätöntä. Valtioneuvosto valmistelee erikseen nimenomaiset säännökset, joiden nojalla sulusta johtuvia menetyksiä voidaan kohtuullisesti kompensoida yrityksille.

Tiukentuvilla toimilla ja epidemian leviämisen hidastamisella pyritään turvaamaan sairaanhoitokapasiteetin toiminta ja riittävyys. Jo nyt pääkaupunkiseudun tehohoito on kuormitettu.

Ehdotetun lain olisi tarkoitus olla voimassa kolmen viikon ajan. Sääntelyn voimassaolon päätyttyä ravitsemisliikkeisiin sovellettaisiin tartuntatautilain väliaikaisia rajoitus-säännöksiä. Niillä alueilla, joita sulkeminen ei lain nojalla annettavan asetuksen mukaan koskisi, sovellettaisiin tartuntatautilain mukaisia rajoituksia.

Arvoisa puhemies! Pidän hallituksen esitystä väliaikaisesta rajoittamisesta hyvänä ja välttämättömänä. On todella tärkeää, että alueet voivat paikallisesti noudattaa tiukempia ja vastaavasti väljempitä käytänteitä sen mukaan, mikä on alueen tautitilanne. Maakunnan kaikkien ravintoloiden sulkeminen ei tunnu kohtuulliselta, jos tautitapaukset ovat keskittyneet muutamaan isompaan kaupunkiin, kuten omassa maakunnassani Pohjois-Pohjanmaalla. Siellä on kuntia, joissa ei ole ollut ainuttakaan tautitapausta kuluneen vuoden aikana. Pidän myös välttämättömänä, että ravintolat pystyvät myymään noutoruokailauksia ja että ne tulevat saamaan kompensaaion menettämistään tuloista. Toivotaan, että näillä toimilla on toivottu vaste maaliskuun lopussa, jolloin rajoitustoimien on määrä päättävä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Räsänen.

15.23 **Päivi Räsänen kd:** Arvoisa herra puhemies! Tämä esitys on tarpeellinen, ja toivon, että eduskunta myös pystyy tämän pikaisesti... [Puhuja aloittaa puheenvuoron mikrofonin ollessa suljettuna]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Räsänen, mikrofoni ei taida olla päällä.

Nyt taitaa olla päällä. — No niin, arvoisa puhemies, totean, että tämä esitys on tarpeellinen, ja toivon, että eduskunta pystyy tämän pikaisesti ja nopeassa aikataulussa saamaan käsiteltyä.

On tärkeää reagoida oikea-aikaisesti tähän pahenevaan epidemiatilanteeseen. Kyllä jo tähänkin asti kansalaisilta on tullut sitä viestiä, että on koettu epäoikeudenmukaisena se, että samanaikaisesti, kun vaikkapa nuorten harrastustoimintaa on rajoitettu, nuoret ovat etäopetuksessa, kirkot kiinni ja jumalanpalvelukset etänä, ravintoloissa on voitu melko vapaasti kokoontua ja vaikkapa laulaa karaokea. On hyvä, että koko yhteiskunta on ikään

Pöytäkirja PTK 17/2021 vp

kuin samalla tavalla mukana näissä sulkutoimissa, jotka kuitenkin onneksi ja toivon mukaan jäävät rajatuiksi. Pidän kyllä erittäin toivottavana sitä, että näihin ulkonaliikkumis-kieltoihin ei jouduta, eli siinäkin mielessä on todella tärkeää, että näitä rajoituksia nyt noudatetaan, jotta tästä päästään myönteisesti eteenpäin.

Täällä ministeri Haatainen totesi, että nämä lomautusaikojen lyhentämiset ja työttömyyskorvauksen parantamiset, jotka meillä aiemmin olivat käytössä, olisivat täysin mahdollisia nyt toteuttaa, ja en kyllä täysin näistä perusteluistanne vakuuttunut. Mielestäni olisi kyllä tärkeää vielä kerran käydä läpi tämä, olisiko mahdollista edetä tällä tiellä.

Sitten täällä edustaja Juvonen otti esiin nämä huoltoasemat ja siellä ruokailun. Kyllähän tämä varmasti herättää kysymyksiä, kun työpaikkaruokailu edelleenkin jatkuu henkilöstöravintoloissa ja sitten joillekin epäsäännöllistä työtä tekeville, yöaikaan liikkuville, vaikkapa rekkakuskeille, juuri nämä huoltoasemien ruokailupaikat edustavat sitä työpaikkaruokailua, että olisiko siellä sitten mahdollista jonkinlaista poikkeusta tehdä.

Mutta varmasti näitä kaikkia asioita nyt eduskunnassa valiokunnissa käsitellään ja päästään hyvään lopputulokseen.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Junnila.

15.26 Vilhelm Junnila ps: Arvoisa herra puhemies! Täällä on ollut ihan hyviä vastauspuheenvuoroja ministereiltä. Esimerkiksi ministeri Lintilältä ja myös ministeri Kiurulta oli harvinaisen selväsanainen puheenvuoro, mutta minäkin hieman puutun tähän ministeri Haataisen lausuntoon, mihin edustaja Räsänen viittasi, näistä lomautusjärjestelyistä, kun totesitte jotenkin näin, että olisi aika erikoista, jos tehtäisiin vain yhtä alaa koskeva laki, ja kuitenkin tämä käsittelyssä oleva laki taitaa juuri sellainen olla.

Mutta tässä on muitakin haasteita. Tässähän niputetaan yhteen kaikki nämä ravintola-alan toimijat, joiden toiminta voi olla hyvin hyvin erilaista. Esimerkiksi pienet kahvilat, joihin täällä keskustelussa on myös viitattu, jättsuuret yökerhot, lähiöbaarit ja hotelliravintolat ovat kaikki tässä samassa tilanteessa. Kuitenkin nämä lakiesityksen ongelmat kohdistuvat hyvin eri tavalla. Ajatelkaa esimerkiksi tällaisiakin jo aika kaukaa haettuja yksityiskohtia kuin Kelan työikäisten koulutus ja kuntoutus, veteraanien kuntoutus ja kaikki muukin kuntoutustoiminta — tällainenkin on tästä lainsäädännöstä johtuen vaarassa, koska esimerkiksi Kela ja Valtiokonttori edellyttävät ruokapalveluja näissä kuntoutuskursseissa. Toivon, että tämä huomioidaan myös tässä, koska esimerkiksi Kela ei ole keskeyttämässä tätä kurssitoimintaa, ja silloin nämä sopimustekniset asiat muodostuvat aika mahdolltomiksi. Tämä lakihan saattaa siis johtaa sopimusrikkomuksiin ja korvauksiin, ja sitten menetetyn liikevaihtoon liittyviä kysymyksiä ei mielestäni ole riittävästi vielä täällä avattu, mutta luotan siihen, että niihin palataan, kuten ministeri Lintilä puhui kustannustukipaketti 3 a:sta ja b:stä. Mutta olisi hyvin tärkeää, että myös nämä hyvin erilaisessa tilanteessa olevat toimijat huomioitaisiin, ettei puhuta vain yhdestä kokonaisuudesta, koska nämä yksityiskohdat kohdistuvat hyvin eri tavalla ja esimerkiksi kylpylähotellit, jotka siis ovat merkittävässä roolissa kuntoutustoiminnan osalta, saisivat edes tähän toimintaan jonkinasteisia poikkeuksia. Aluehallintovirasto on tässä aika voimaton.

Viestinnästä ja aluehallintovirastoista voisi vielä mainita, että he lähestyivät tässä keskustelun aikana heidän johtajiensa toimesta, miten koronaan on reagoitu eri alueilla, ja kuvasivat hyvin sitä toimintaa. Mutta tämäkin on yksi haaste, kun STM kertoo yhtä, THL

Pöytäkirja PTK 17/2021 vp

toista [Puhemies koputtaa] ja nyt aluehallintovirastot kolmatta, ja toivoisin, että myös tätä viestintää selkeytetään.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja ministeri Haatainen.

15.29 Työministeri Tuula Haatainen: Arvoisa puhemies! Edustaja Juvonen kysyi näistä huoltoasemista, joka on aivan oikea kysymys, koska on tärkeää, että ne palvelut, mitä siellä tarvitaan, esimerkiksi ammattikuljettajat tarvitsevat, toimivat. Huoltoasemia koskee sama kuin muitakin ravintoloita, että sinne ei voi jäädä istumaan ja syömään niitä ostoksia, eli huoltoasemilta saa näitä noutoruoka-annoksia ostaa eli take away -annoksia saa ostaa, ja täytyy sitten ruokailla muualla. Huoltoasemaa ei tarvitse panna kiinni. Sieltä voi ostaa kaikkea, mitä haluaa, ja myös saniteettitilat ovat tietenkin auki, mikä on myös tärkeää ammattikuljettajille. Näiden yhteydessähän usein toimii myös kauppoja, ja nämä kaupat voivat aivan normaalisti olla auki, mutta niitä ateria-annoksia ei voi jäädä syömään sinne pöytiin eikä tämän huoltoaseman terassille.

Sitten täällä kysyttiin vielä kerran siitä, miksi nyt ei näitä lomautusaikoja sillä kevään menettelytavalla tehdä. Kyse on siitä, että jos lähdetäisiin tekemään näitä lakimuutoksia, niin vaikutukset saavutetaan vasta sitten, kun myös työehtosopimukset muutetaan, koska työehtosopimukset menevät edelle. Nyt tässä ravintoloiden sulkemisessa on kysymys yhdestä toimialasta. Ja niin kuin sanoin, työsopimuslaki on yleislaki, jossa ei ole tämmöisiä toimialakohtaisia erityissäännöksiä, ja vastaavasti myös yhteistoimintalaki on yhteistoimintaa koskeva yleislaki. Nyt nämä työnantajien pikaiset työvoiman sopeutustarpeet koskevat lähinnä ravintola-alaa, ja jos nyt sitten näitä lakeja lähdetäisiin tätä erityistä alaa koskien muuttamaan, rajattaisiin koskemaan työsopimuslain ja yhteistoimintalain muutokset vain ravintola-alaa, niin se olisi aika erikoinen järjestely. Minä en usko, että se ihan helpolla edes läpi menisi.

Näin ollen, kun tässä on kysymys rahasta, eli ne palkkakustannuksethan ovat se, joka tässä taustalla on, niin nyt tämän kompensatiomallin kautta on niitä palkkakustannuksia mahdollista korvata. Ministeri Lintilä valmistelee niin pian kuin pystyy tämän esityksen, jotta ravintola-ala saa mahdollisimman nopeasti kompensatiot tästä rajoitustoiminnasta johtuen.

Muita kysymyksiä täällä nyt ei tainnut sitten olla, eli siinä ne taisivatkin olla.

Sitten täällä kysyttiin myös — edustaja Könttä taisi kysyä — alkoholilain muutoksesta. [Puhemies koputtaa] Tähän ei ole kytketty alkoholilain muutosta, eli normaalit ravintoloiden ulosmyyntisäädökset pätevät myös alkoholiin osalta.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitoksia. — Nyt, arvoiset edustajat, keskustelua varten tässä yhteydessä varatut puolitoista tuntia ovat käytetyt, ja tästä syystä keskustelu ja asian käsittely keskeytetään. Asian käsittelyä jatketaan tässä istunnossa päiväjärjestyksen muiden asiakohtien tultua käsitellyiksi.

Asian käsittely keskeytettiin kello 15.33.

Asian käsittelyä jatkettiin kello 17.07.

Pöytäkirja PTK 17/2021 vp

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Nyt jatkamme asiakohdan 3 käsittelyä, joka keskeytettiin aikaisemmin. — Edustaja Könttä.

17.07 Joonas Könttä kesk: Kunnioitettu rouva puhemies! Suomen koronatilanne on pidemmän rauhallisemman ajan jälkeen menossa huonoon suuntaan. Koronaviruksen tartuntakäyrät osoittavat ylöspäin, muuntovirukset ovat osoittautuneet helpommin leviäviksi ja osin vaarallisemmiksi kuin aiemmin, ja rokotetuotanto ei vastaa kansainväliseen kysyntään, mikä näkyy hitaana rokotustahtina.

Jälleen kerran olemme taistelussa koronavirusta vastaan siirtymässä asemasodasta kohhti vaikeaa puolustustaistelua. Jälleen kerran ravintola-alan yrittäjät ja yritykset ovat eturintamassa tästä kärsimässä. Kyllä tämä korona saisi jo tulla selätetyksi. Ei tämä mukavaa päätöksentekoa missään nimessä ole. Annetussa esityksessä on kolmen A:n huomioitavat kohdat. Ne ovat alueellisuus, anniskelu ja akateemisuus.

Ensiksi alueellisuudesta: Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että kaikkien ravitsemisliikkeiden tilat suljettaisiin asiakkailta kolmen viikon määräajaksi niillä alueilla, joilla se on välttämätöntä tartuntataudin leviämisen estämiseksi. Ehdotettu sulkeminen ei koskisi epidemian perustason alueita. Alueellisuus ja maakuntakohtainen harkinta on tehtävä huolella. Maalaisjärkeä saa ja pitää käyttää. Suomi on laaja maa: tilanne eri kunnissa eri puolella Suomea on hyvin erilainen. Rajoitusten onkin oltava alueellisia, ja niiden on edellytettävä välttämättömyyttä.

Toiseksi anniskelusta: Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että rajoituksista huolimatta ravintoloiden ulosmyynti sallitaan, kuten tähänkin asti. Pidän kuitenkin edelleen erikoisena, kuten jo vajaan vuoden takaisessa eduskuntakeskustelussa, ettei ravintoloille sallita edelleenkään alkoholin ulosmyyntiä take away -myynnin yhteydessä. Tämän asian valmisteluun olisi toki ollut aikaa melkein vuosi ja eduskunnan enemmistön vahva tuki. Tämä olisi ollut pieni asia, mutta näille ravintoloille symbolinen ja tärkeä asia.

Kolmantena A:na muutama sana akateemisuudesta: Opiskelijaravintolat jätetään hallituksen esityksessä rajauksen ulkopuolelle. Se olisi siinä tapauksessa luontevaa, jos opiskelijaravintoloissa koronavirus ei leviäisi ja jos asiakasmäärät kantaisivat opiskelijaravintoloiden kulurakennetta kriisin aikana. Näin ei valitettavasti kuitenkaan ole. Alan toimijoiden mukaan asiakasmäärät ovat olleet jopa 80 prosenttia aiempaa pienemmät. Olisi oikeus ja kohtuus, että myös opiskelijaravintolat pääsisivät tukien piiriin.

Arvoisa rouva puhemies! Epidemian leviämisen hidastamisella pyritään turvaamaan sairaanhoitokapasiteetin toiminta ja riittävyys. Ravintoloiden asiakastilojen uudelleen sulkemisella puututaan merkittäväällä tavalla elinkeinovapauteen, ja rajoitusten kompensointi on välttämätöntä. Elinkeinovapauden rajoittamisesta johtuvia menetyksiä on kompensoitava yrityksille. Näin hallitus on kertonut toimivansa, ja siitä hallitukselle kiitos. Kompensaation on oltava reilu, ja sen on kohdistuttava oikein, ja tässä työssä on oltava erityisen huolellinen.

Koronakriisi ei ennen laajaa rokotusta näytä laantumisen merkkejä. Samaan aikaan onkin jo suunniteltava sitä, miten toimia tänä keväänä, jolloin kesään valmistaudutaan jo parempaan tulevaisuuteen uskoen. Yrittäjät ja yritykset ovat sinnikästä väkeä. Ravintoloille on mahdollistettava paluu normaaliin liiketoimintaan turvallisesti ja hallitusti. Näin toimimme jo yhden kerran erittäin onnistuneesti. Monissa yrityksissä odotetaan ja valmistellaan kesän alkua jo kovalla vauhdilla, ja se vastuullinen ote, joka yrittäjillä ja yrityksillä on, kertoo siitä hyvästä työstä, jota ravintola-alalla tehdään.

Pöytäkirja PTK 17/2021 vp

Arvoisa rouva puhemies! Vuosi sitten totesin seuraavaa: ”Tämä kriisi on ainakin sen opettanut, että luovuutta ja yrittäjyyden tahtoa meiltä suomalaisilta löytyy. Olisikin tärkeää, että lisääsimme elinkeinovapautta ja luopuisimme turhista säännöistä, kielloista ja määräyksistä. Minä uskon vastuullisiin suomalaisiin, ja niin pitäisi meidän kaikkien uskoa.” Seison edelleen sanojeni takana. Minä uskon vastuullisiin suomalaisiin, ja niin pitäisi meidän kaikkien uskoa. Se on myös se tie, jolla Suomi tästä koronakriisistä aikanaan pääsee.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Multala — poissa. Edustaja Sankelo.

17.12 **Janne Sankelo kok:** Arvoisa puhemies! Kävimme tuossa juuri äsken tätä lähetekeskustelua, ja kuuntelin tarkkaan erityisesti ministerien näkemyksiä näihin meidän edustajien kysymyksiin, ja teen pari tärkeää huomiota:

Ensinnäkin tietysti se, että ihmisarvo on täällä eduskunnassa jakamaton ja tärkeä huolimatta yhdestä soraäänestä, joka täällä esiintyi.

Se toinen asia, josta haluan nyt vähän myös haastaa, liittyy näihin alueellisiin kysymyksiin, joita tässä lähetekeskustelussa ovat tuoneet esille kokoomuksen kansanedustajat, keskustan kansanedustajat — ainakin tästä nopeasti muisteltuna — ja muutama muukin. Ministeri vastasi tuossa näihin alueellisuuskysymyksiin ja toi esille sen, että hankalaa on tehdä tämmöistä alueellista arviota esimerkiksi kuntien osalta, jotka ovat rinnakkain ja joissa vaikka se epidemiatilanne olisi erilainen. No, kuitenkin tässä on mielestäni semmoinen oikeudenmukaisuuden haku käynnissä esimerkiksi sellaisilla alueilla kuin Etelä-Pohjanmaa, missä ilmaantuvuusluku on tänään 29, niukasti perustason yläpuolella, ja nyt tämä ratkaisu tarkoittaa sitä, että Seinäjoella, Lapualla, Kauhavalla, Kurikassa, kaikissa, ravitsemusliikkeet kiinni.

Se tuntuu jotenkin kohtuuttomalta tässä tilanteessa, ja jotenkin arvelisin, että kun meillä on erilaiset mahdollisuudet paikallisilla viranomaisilla toimia tämän epidemian puitteissa — siellä on kouluja käyty lävitse hyvinkin tiukalla kammalla, ja jostakin on koulu siirtynyt etäopetukseen, kun tilanne on sitä vaatinut — niin jotenkin tuntuisi, että myös näissä kysymyksissä voitaisiin vielä paikallisemmin enemmän arvioida, koska maakunnatkin ovat varsin laajoja. Esimerkiksi nyt vaikka Keski-Suomessa ovat tilanteet hyvin monenlaisia, samoin Pohjois-Pohjanmaalla ja erityisesti meillä Etelä-Pohjanmaalla. Toivoisin, että tässä yhteydessä, nyt kun tuota asiaa viedään eteenpäin, katsottaisiin vielä tätä kokonaisuutta, koska kuitenkin puhutaan siitä, että rajoitukset edellyttävät välttämättömyyttä, ja minä en ole nyt ihan varma, toteutuuko tämä välttämättömyys nyt, jos maakunnallisesti tarkastellaan ja ollaan aivan niukasti siellä perustason ja sitten kiihtymistason hankalammalla puolella.

Tätä arvioi nyt talousvaliokunta, jossa olen jäsenenä, ja tulen myös sielläkin tämän asian kyllä tuomaan esille ja toivon, että siihen löydetään sitten ratkaisu, jossa tällainen talonpoikaisjärki myös toimii.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kivelä.

17.16 **Mai Kivelä vas:** Arvoisa puhemies! Kuten tässä keskustelussa on hyvin tullut esille, on hallituksen esitys sulkea ravintolat tässä pahenevassa tautitilanteessa perusteltu. On

Pöytäkirja PTK 17/2021 vp

meidän vastuullamme tehdä toimia, joilla hillitsemme tämän tappavan taudin etenemistä. Näen erityisen tärkeänä, että teemme ensisijaisesti näitä aikuisten arkeen kohdistuvia päätöksiä, jotta lapset ja nuoret pääsisivät mahdollisimman pian takaisin normaaliin arkeen. Pidän myös tärkeänä, että hallitus on kustannustuki kakkosen ja kolmosen avulla tukemassa ravintolayrittäjiä, jotta voimme säilyttää työpaikkoja ja estää konkurssseja tässä poikkeuksellisessa tilanteessa.

Arvoisa puhemies! Tahtoisin kuitenkin nostaa esiin, etteivät opiskelijaravintolat tämän esityksen mukaan kuulu suljettavien ravintoloiden piiriin. Myös itse pidän tätä rajanvetoa erikoisena ja olen iloinen, että tämä on noussut useassa puheenvuorossa esiin. Ajattelen, että on ymmärrettävää, että rajattua asiakaskuntaa palvelevat henkilöstöravintolat saavat pysyä auki. Esimerkiksi täällä eduskunnassa tuossa vieressämme oleva henkilöstöravintola palvelee vain tässä talossa työskenteleviä, meitä, jotka tapaamme kokouksissa muutenkin, ja tässä ravintolassa lounaan syöminen nykyisin turvajärjestelyin ei merkittävästi lisää tämän taudin leviämisen riskiä. No, sama tilanne ei kuitenkaan ole opiskelijaravintoloissa. Esimerkiksi täällä Helsingissä on opiskelijoita lähes satatuhatta. He eivät ole minkään yhden talon joukko, joka kohtaisi toisensa muutenkin. Opiskelijaravintolat voivat olla jopa 300-paikkaisia suuria ravintoloita, joissa toisilleen täysin vieraat ihmiset asioivat. Miksei niitä siis tulisi koskea samat terveysturvallisuuden takaavat rajoitustoimet kuin muitakin vastaavia ravintoloita?

On myös syytä huomioida, että ravintoloiden kustannustuet on kohdistettu nimenomaan niille ravintoloille, joita sulkupäätös koskee, eli rajaamalla opiskelijaravintolat tämän lakimuutoksen ulkopuolelle rajaamme ne myös tukien ulkopuolelle. Jo kuukausia kestänyt etäopiskelu on romahduttanut opiskelijaravintoloiden asiakasmäärät ja jättänyt opiskelijaravintolat ympäri Suomen todella tiukille. Opiskelijaravintoloilla on lähtökohtaisesti muihin ravintoloihin verrattuna jo pienemmät katteet, sillä opiskelija-aterian hinnasta säädetään lailla. Täten me olemme varmistaneet opiskelijoille edulliset ja ravitsevat ateriat. Mutta miten pidämme tästä jatkossa huolen, jos opiskelijaravintolat toisensa perään joutuvat kurssiin?

Arvoisa puhemies! Olen tyytyväinen, että hallitus on tuonut tämän terveysturvallisuuden kannalta tärkeän esityksen eduskuntaan käsiteltäväksi. Tarvitsemme näitä toimia nyt pikaisesti, jotta voimme taata ihmisten turvallisuuden. Toivon kuitenkin, että eduskunta kiinnittää käsittelyssään huomiota opiskelijaravintoloiden ahdinkoon ja ottaa ne mukaan suljettavien ravintoloiden piiriin. Ajattelen, että tämä olisi myös terveysturvallisuuden kannalta perusteltua. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kiviranta.

17.19 Esko Kiviranta kesk: Arvoisa puhemies! Ravintoloiden sulkeminen kokonaan kiihtymis- ja leviämisvaiheen alueilla lukuun ottamatta ruuan ulosmyyntiä on raju toimi, sillä ala työllistää paljon ihmisiä. Kyseessä on merkittävä elinkeino.

Ravitsemisliikkeet ovat joutuneet kärsimään erittäin paljon koronakriisistä. Tätä on jatkunut jo kohta vuoden, ja vaikka rokotteet luovat jo toivoa, tarkkaa tilanteen päättämisaikajankohtaa kukaan ei tiedä. Ainoa vaihtoehto kuitenkin on, että rajoitustoimenpiteitä lisätään, kun koronaviruksen entistä ärhäkämmät muunnokset jatkuvasti yleistyvät. Muun muassa brittimuunnos on arviolta noin puolitoista kertaa tarttuvampi kuin alkuperäinen Suomessa kiertänyt virustyyppi. Meidän pitää välttää Viron, Irlannin ja monen muun maan

Pöytäkirja PTK 17/2021 vp

tilanne, jossa tartuntamäärissä on tapahtunut räjähdysmäistä kasvua. Toisaalta toivoa luo, että Irlannissa myös tartuntojen määrän vähentyminen on ollut tehokkaiden rajoitustoimien vuoksi nopeaa.

Arvoisa puhemies! Erittäin tärkeää on, että ravintola-alalle maksetaan asianmukaiset korvaukset tästä sulkemispakosta.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Marttinen.

17.21 Matias Marttinen kok: Arvoisa rouva puhemies! Matkailu- ja ravintola-ala on yksi pahiten koronaviruksesta kärsinyt toimiala Suomessa. Harvaa toimialaa koskien on eduskunnassa säädetty yhtä tiukat rajoitustoimet, joilla yrittäjien ja yritysten elinkeinovapautta on rajoitettu kuluneen vuoden aikana. Nyt käsittelyssä olevan esityksen mukaisesti ravintolat ja kahvilat veloitettaisiin sulkemaan ovensa kolmen viikon määräajaksi epidemian leviämisen- ja kiihtymisalueilla, mukaan lukien kotimaakunnassani Satakunnassa. Take away -ruuan myynti olisi mahdollista myös ravintolasulun aikana.

Ensimmäiseksi, koska kyse on erittäin poikkeuksellisesta lainsäädännöstä ja elinkeinovapauden rajoittamisesta, on ehdoton edellytys, että lakia sovelletaan vain siellä, missä se on turvallisuuden takaamiseksi täysin välttämätöntä. Mikäli epidemiatilanne laantuu jonkin maakunnan alueella siten, että välttämättömyysvaatimus ravintolasulun osalta ei enää täyty, sulkutoimista pitää luopua jo ennen kolmen viikon aikarajaa.

Toiseksi, ravintola-alan yrityksiä on täysin välttämätöntä auttaa tämän kriisin yli, sillä kyse on tuhansien yritysten ja kymmenientuhansien ihmisten työpaikoista ja tulevaisuudesta. Pelkään pahoin, että tästä keväästä on tulossa todella raskas ravintola-alan yrityksille, sillä niiden säästöt ja omaisuus on jo syöty tämän kriisin aikana. Monella on aito hätä yrityksensä tulevaisuudesta ja työntekijöistä. Siihen hätään on välttämätöntä vastata. Hallituksen on viipymättä tuotava eduskunnan käsittelyyn esitys, jolla sulusta aiheutuvat kustannukset kompensoidaan alan yrittäjille.

Kolmanneksi, ravintola-alan yrittäjyyden esteitä on purettava, kuten olemme tässä salissa esittäneet hallitukselle lukuisia kertoja aikaisemmin. Suomen on siirryttävä kohti eurooppalaista alkoholipolitiikkaa ja vapautettava viinien ulosmyyntioikeus ravintoloille. Annetaan yrityksille oikeus ja mahdollisuus yrittää raskaan sääntelyn sijasta.

Ja viimeiseksi, arvoisa rouva puhemies, meistä jokainen voi vaikuttaa siihen, miten oman kotipaikkakuntamme ravintolayritykset selviävät tästä kriisistä. Tilataan noutoruokaa kotiin itselle ja omalle perheelle, hankitaan lahjakortteja kriisin jälkeistä aikaa varten näistä yrityksistä. Jokainen teko vaikuttaa nyt. Toivon todella, että esimerkiksi omassa maakunnassani Raumalla ja Porissa nämä hienot paikalliset ravintolat ja kahvilat selviävät tästä keväästä ja että ne pystyvät tarjoamaan palveluitaan alueen asukkaille myös tämän kevään jälkeen.

Arvoisa rouva puhemies! Näillä sanoilla toivon todella, että maan hallitus ja vastaava ministeri tarttuvat näihin toimenpiteisiin ja että saamme yhdessä yhteisellä työllä pidettyä huolta siitä, että nämä yritykset ja alan työntekijät selviävät tästä keväästä. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Löfström.

17.25 Mats Löfström r: Ärade fru talman! Det här lagförslaget föreslår att restauranger stängs under tre veckor, på samma sätt som i våras. Detta för att minska risken för sprid-

Pöytäkirja PTK 17/2021 vp

ningen av coronaviruset. Skillnaden i lagförslaget från förra våren är att stängningen bara skulle gälla i de regioner som finns i accelerationsfasen och i samhällsspridningsfasen. Regioner som nu finns på grundnivån omfattas inte av de föreslagna begränsningarna. Det är en viktig sak och en viktig förändring, för det skulle inte gå att motivera att stänga restauranger på områden där det inte finns registrerade smittfall. Där skulle begränsningarna inte få någon effekt för smittspridningen, eftersom det inte finns någon betydande risk för samhällssmitta, men nog få en negativ effekt på ekonomin, arbetsplatser och människors välbefinnande. Därför är det en bra avvägning i det här lagförslaget mot i våras.

I de regioner som begränsningarna kommer gälla kommer take away-försäljning att tillåtas. Dessutom kommer personalrestauranger och kommunala kök på äldreboenden och i skolor att få ha öppet. Riksdagens utskott ska titta närmare på förslaget i morgon i mycket snabb ordning. Jag ser fram emot att där få höra sakkunniga motivera åtgärderna.

Även om jag tycker att begränsningarna kan motiveras under viss tid så har jag lite frågetecken gällande vissa detaljer. Är det exempelvis rätt att också inkludera servicestationer vid vägar? Smittan sprids lättare på en karaokebar än ett matställe där en yrkeschaufför stannar för att få en kopp kaffe, äta lite varm mat och använda toaletten för sin lagstadgade paus. Mig veterligen har smittkedjor kommit från karaokebarer men inte från servicestationer längs vägarna, och därför känns avvägningen onödigt strikt och det skulle jag vilja höra de sakkunniga om i morgon. För jag tycker det är viktigt att bland annat yrkeschaufförer och de som är på vägarna har möjligt att få pauser, vilket är viktigt för att minska på olyckor i trafiken, även om det inte behöver öka risken för smittspridningen om man kan säkerställa tillräckliga avstånd och andra rutiner som exempelvis gäller i butiker som ju får vara öppna. Detta borde inte vara omöjligt att ordna på ett tryggt sätt så att vi inte får övertrötta personer i trafiken, för där dör varje år över 200 personer i vårt land och antalet allvarligt skadade är ännu fler. Så det är viktigt att kalibrera alla restriktioner rätt.

Jag hoppas också att ekonomiutskottet kunde göra att fartygen i utrikestrafik undantas från dessa begränsningar. På fartygen krävs redan nu negativa testsvar för att man ska få komma ombord eller få köpa en biljett som passagerare från utlandet. Det är ytterst få passagerare ombord och mest yrkeschaufförer. Att de bara ska kunna ta take away-mat och sedan sitta i allmänna utrymmen och äta låter som större risk för smittspridning än om man skulle få servera till separata bord på det ansvarsfulla sätt som hittills görs. Dessutom skulle begränsningarna bara gälla finskflaggade fartyg, eftersom reglerna inte skulle gälla på estnisk- eller svenskflaggade fartyg. Det skulle därför vara viktigt att undanta sjöfarten på samma sätt som man tidigare har gjort då man har utformat den här typens begränsningar.

Det är också viktigt att grundlagsutskottet ser på förhållandet till Ålands självstyrelse. Därför har utskottet i dag beslutat att begära ett utlåtande av Ålands landskapsregering.

Ärade fru talman! Varje begränsande åtgärd har alltid en baksida. Det är därför alltid viktigt att säkerställa att motiveringarna för åtgärderna är tillräckliga och att det är nödvändigt, så att nyttan alltid är större än besvären, eftersom det uppstår kostnader som samhället på ett eller annat sätt kommer få betala tillbaka i dag och i framtiden.

Det bereds ett ekonomiskt stödpaket av samhället till de restauranger som kommer tvingas stängas. Det är viktigt att de får ekonomisk kompensation, som i våras, och det är också viktigt att man stödjer all den personal som kommer bli permitterad på grund av dessa åtgärder som föreslås för att skydda liv och hälsa. Det är dock viktigt att poängtera att det inte finns något motsatsförhållande mellan hälsa och ekonomin. Tvärtom gynnas ekonomin av att vi har ett så lågt smittotal som möjligt eftersom samhället då också kan vara så

Pöytäkirja PTK 17/2021 vp

öppet som möjligt. Därför ska vi verkligen hoppas att dessa tre veckor kan vara tillräckliga så att vi kan kväsa smittan och få ner smittotalen. Då kan restaurangerna och annan verksamhet öppna på nytt och livet bli mer normalt igen, också innan vi med vaccinerans hjälp ska kunna öppna upp samhället som helhet mer normalt igen.

Hela hösten har det på många ställen i Finland gått att leva relativt normalt i jämförelse med många andra delar av världen, och det är ju dit vi vill komma snabbt igen. Även om många restaurangföretagare har haft det fruktansvärt tufft har ändå det relativt stabila läget vi haft i Finland under hela pandemin gjort att man ändå inte drabbats lika hårt som i vissa andra länder.

Det är viktigt att minnas att fienden i detta är ett virus som inte kan ses med blotta ögat och som vi tillsammans måste arbeta för att pressa tillbaka. Det är också viktigt att konstatera att stänga restauranger i sig inte är någon patentiösning ifall inte andra åtgärder biter. Smittan sprids då människor träffas och har nära kontakt. Därför är det viktigt att hålla fysiska avstånd. Den största smittspridningen sker i hemmen och på arbetsplatser, inte på restauranger, och därför får restriktionerna ingen nytta om det i stället ordnas massor av hemmafester. Därför vill jag uppmana alla att avstå från att ordna hemmafester under samma tid som restriktionerna för restaurangerna också är i kraft, så att vi på riktigt kommer få effekt av de här åtgärderna och kan öppna upp igen.

Ärade talman! På Åland har vi inte ett enda registrerat smittfall som kommit från en restaurang under hela pandemin, vilket är viktigt att påpeka för perspektivens skull. Ändå är smittläget på Åland nu så pass allvarligt att det motiverar kraftiga åtgärder under en förhoppningsvis begränsad tid så att vi kan pressa tillbaka viruset, vilket jag är säker på att vi kommer lyckas med. För att vi ska lyckas med det måste vi fortsätta orka kämpa och fortsätta ta ansvar på det sätt som hela Finland och Åland på det stora hela lyckats med under hela pandemin. Det har varit nyckeln till vår framgång — det kollektiva ansvarstagandet.

Begränsningar och restriktioner är enbart så effektiva som hur de efterlevs. Tack till alla finländare och ålänningar för att ni fortsätter ta ansvar.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Käännös.

[Tulkki esittää puheenvuorosta suomenkielisen yhteenvedon]

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kyllönen.

17.39 **Merja Kyllönen vas:** [Puhuja ei saa mikrofonia auki] Olin hetken puhekiellossa, kun mikrofon oli...

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Onneksi onnistui.

Arvoisa rouva puhemies! On selvää, että kukaan meistä ei ole täällä kevein mielin vastaanottamassa uusia lakiesityksiä rajoituksista, enkä usko, että ministeri Haatainen esikuntineen siellä riemumielin näitä esityksiä meille vääntää. Kyllä se on enemmän välttämättömyyden pakko, ja tekemistä olisi varmasti muissakin asioissa. Ja ihan senkin takia, kuten kollega tuossa edellä hyvin ansiokkaasti meitä kaikkia ohjeisti, jokaisen tarvitsee tehdä toimia, se ei ole vain ravintolayrittäjät ja ravintoloissa käyvät ihmiset vaan ihan kaikki me yhdessä.

Pöytäkirja PTK 17/2021 vp

Kun sanoin sitä, että kevein mielin ei näitä päätöksiä tehdä, niin me ei tehdä näitä myöskään kiusallamme ikään kuin vaikeuttaaksemme jonkun elämää tai jonkun yrittäjäkentän toimintaa, vaan ihan aidosti meidän epidemiatilanne on tällä hetkellä sellainen, että on pakko toimia ennen kuin kuvio leviää kokonaisuutena käsiin.

Elinkeinotoimintaa on rajoitettu toki monella muullakin tavoin, ihan suljettu, pantu ovia kiinni, ja mielestäni aikuisten vapaa-ajantoiminnan osalta on perusteltuakin tehdä rajoituksia, jotta jatkossa myös sitten lasten ja nuorten lähiopetus ja harrastukset pystyttäisiin järjestämään ja turvaamaan ja pitämään huoli siitä, että myöskin ikäihmiset pysyvät hengissä tämän epidemian ajan. Vähintäänkin pysytään skarppina sen aikaa, että jokainen sen rokotuksen ajallaan saa.

Työpaikkojen säilyttämiseksi ja konkurssien estämiseksi on ihan selvää, että valtion on tuettava ravintolayrittäjiä niin kuin monen muunkin eri alan toimijoita ja tekijöitä, ja on hyvä, että tätä varten on ollut jo aikaisemmin jaossa kustannustukea ja nyt sitten vauhdilla valmistellaan jälleen kerran uutta.

Kuten aiemmissakin puheenvuoroissa, vetoan, että kaikkien toimia tarvitaan — ei yksittäisten ihmisten vaan jokaisen meidän. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Östman — poissa. Edustaja Kauma — poissa. Edustaja Strand.

17.41 Joakim Strand r: Tack, värderade talman! Kiitos, arvoisa puhemies! Tässä on pidetty hyviä puheenvuoroja.

Det här själva förslaget handlar ju nu om att stänga restaurangerna för tre veckor. Det är ett ganska kraftigt ingrepp i näringsfriheten, och därför är det också viktigt att man får till stånd ett sådant stödpaket som faktiskt också betyder någonting för de här näringsidkarna.

Eliikkä tässä on myös yhtä tärkeätä nyt saada semmoinen tukipaketti aikaiseksi näille elinkeinonharjoittajille, jotka tässä nyt taas saavat kärsiä, vaikka nämä ehdotukset ovat tietenkin ihan ymmärrettäviä. Tuossa aikaisemmin ministeri Lintilä puhui kustannustuki 3 b:stä.

Näringsminister Lintilä pratade om ett slags stödpaket 3 b som nu är under beredning mellan paket 3 och 4. Sist och slutligen handlar det om att nu ännu orka kämpa en stund för att sedan gå mot ljusare tider. Det handlar om att skydda de äldre och att skydda riskgrupperna, för om vi inte får bukt på det här viruset och pandemin så kommer inte heller ekonomin att ta fart.

Eliikkä tässä nyt, kuten hyvät kollegat aiemmin totesivat, vielä pitäisi jaksaa ainakin muutamia viikkoja ja ehkä vähän sen päälle, mutta varmasti taas sitten kuljetaan kohti valoisampia aikoja. Ellemme saa virusta ja pandemiaa haltuun, niin eivät myöskään talouden pyörät lähde pyörimään.

Men vi fortsätter diskussionen i morgon med ett garanterat mångsidigt hörande och diskussion i ekonomiutskottet.

Pöytäkirja PTK 17/2021 vp

Elikkä huomenna sitten jatketaan muun muassa talousvaliokunnassa ja otetaan tietenkin huomioon näitä hyviä näkökohtia. Muun muassa edustaja Löfström totesi hyvin merenkulkuun liittyen, että tässä on turha antaa minkäänlaista etua virolaiselle tai ruotsalaiselle lipulle sen suhteen, eivätkö logistiikkaan liittyvät kuljettajat ja muut voisi järkevällä tavalla aterioida, kun ollaan tultu kyytiin jopa negatiivinen koronatesti taskussa.

Det är en av de detaljer, men viktiga sådana, som vi också kommer att överväga i morgon.
— Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kettunen poissa. — Edustaja Lundén.

17.43 Mikko Lundén ps: Kiitos, arvoisa rouva puhemies, ja kiitos ministeri Haataiselle, kun on paikalla vielä — aivan upea juttu.

Tilanne on vakava, sitä kukaan ei kiistä, ja minä ymmärrän, että pitää tehdä toimia, mutta minä haluan tässä puheessani, kun on yrittäjätausta, kiinnittää huomiota siihen, miten kohtuuttomasti minun mielestäni ravintoloitsijoita ja heidän työntekijöitään on leimattu julkisesti. On ollut todella ikävää kuunnella sitä ravintoloiden suorastaan kohtuutonta haukkumista heidän muka vastuuttomasta toiminnastaan. Minä en henkilökohtaisesti allekirjoita sitä, että he olisivat jotenkin vastuuttomia. Nyt puhutaan ravintoloista ja ravintolatyöntekijöistä: he ovat tekemisissä elintarvikkeitten kanssa, he ovat omavalvonnan oikein superammattilaisia, he todellakin tietävät, mitä tekevät. Minä tahdon myös muistuttaa siitä, että eihän korona synny ravintolassa, vaan se on aina tullut sinne jonkun tuomana. Kuitenkin ravintoloista tehdään aina se pääsyllinen.

Arvoisa rouva puhemies! Jokainen tietää, että nämä rajoitukset ovat jo tehneet yrittämisen kannattamattomaksi, mutta ravintolayrittäjät ovat olleet sitkeitä. He yrittävät kaikin tavoin minimoida tappioitansa. He eivät siis ole itsekkäitä tai ahneita, vaan kyse on ollut siitä, että he ovat yrittäneet kaikin tavoin säilyttää yrityksensä ja turvata ihmisille toimeentulon. Pitää myös muistaa se, että tämä koskee myös sidosryhmiä: tukkureita, puutarhureita ynnä muita. En voi olla liikaa toistamatta sitä, että aina kun sanomme tai kirjoitamme koronasta ravintolassa, niin suurella todennäköisyydellä ravintolan, kaiken takana on yksi ihminen, yrittäjä — se ihminen, joka kantaa kaiken vastuun tästä aivan yksin eli kantaa todella raskasta taakkaa.

Arvoisa rouva puhemies! Loppuun tahdon sanoa, että oikeasti olen henkilökohtaisesti sitä mieltä, että jos esimerkiksi minä ja vaikka arvoisa rouva puhemies menemme tuohon viereiseen pihviravintolaan, istumme alas ja nautimme huippuhyvän lounaan tai illallisen, niin olen varma, että ravintolassa on tehty kaikki mahdollinen ja mahdoton riskien minimoinnin kannalta, joten en ymmärrä, miksi ne pitää sulkea. Istumme paikallamme, omilla paikoillamme, turvavälit huomioiden. Silti toisaalta jotenkin ymmärrän baarien ja yökerhojen kiinni laittamisen aikaistuksen tai jopa kokonaan sulkemisen, mutta heidän myös pitää saada menetetyistä euroista todellinen korvaus — ei mitään laastaria, arvoisa hallitus, vaan heille pitää korvata menetykset täysimääräisesti ja ennen kaikkea oikeudenmukaisesti, ne todelliset eurot, mitkä he ovat joutuneet menettämään heistä johtumattomista syistä.

Arvoisa hallitus, nyt jos koskaan olisi aika tukea suomalaisia yrittäjiä ja lopettaa se rahan kippaaminen Eurooppaan. Muuten emme voi sanoa sadoille ravintola-alan yrityksille

Pöytäkirja PTK 17/2021 vp

ja tuhansille työntekijöille mitään muuta kuin että viimeinen voi sammuttaa valot. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kopra — poissa. Edustaja Hoskonen.

17.46 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! On hyvä, että tämä taudin tilanne kun on tällaiseksi mennyt, siihen reagoidaan välittömästi. Tauti on vakava, ja se on pysäytettävä. Siitä varmasti Suomessa ollaan yhtä mieltä kaikki. Ne keinot, millä tähän asiaan on ryhdytty, ovat tietenkin aina jälkijättöisiä siinä mielessä, että tauti etenee tavoillaan ja sen diagnosointi ja niiden tietojen yhteen kokoaminen aina kestää hetken. Nyt pitää toimia hieman etukäteen aavistaen niin, että teemme riittävän vahvoja toimenpiteitä, että voimme tämän inhottavan viruksen, saamme sen hallintaan ja sitten tukahduttamme sen pois.

On selvää, että tämäkin tauti jonain päivänä voitetaan. Murheellista tässä on vain se, että tuo rokoteohjelma tökkii aika pahasti. En tiedä, mistä se johtuu. Juuri luin tuossa äsken Britteinsaarilta, että siellä on rokotettu porukasta hieman yli 20 miljoonaa ihmistä tällä hetkellä. Ja Israel ilmeisesti aavisti tilanteen, ja ottivatko sitten Israelin kansa ja Israelin edustajat varaslähdön ja tilasivat niitä rokotteita ison määrän etukäteen, en tiedä, mistä se johtuu.

Tärkeintä tässä nyt on, että itse jokainen omalla käytöksellämme teemme sen, että pidättydymme kaikesta sellaisesta toiminnasta, jolla voisimme vaarantaa ja olla levittämässä tätä erittäin hankalaa tautia. Ulkomailta on tullut tietoja, muun muassa Brasiliasta luin tänä aamuna jonkun lehti uutisen, että siellä uusi viruksen muunnos on taas valtaamassa alaa ja on ilmeisen resistentti erilaisille hoitotoimenpiteille — ilmeisesti kovempi tauti kuin ehkä luulemmekaan. Tärkeää olisi tässä vaiheessa nyt, että pidämme oman maltin.

Toinen asia, arvoisa rouva puhemies, lopuksi: Juuri luin myös siitä, että täällä Suomessa ollaan kehittämässä tammöistä rokotetta, joka on nenäsumutteena annettava, ja toivoisin, että omalta osaltaan valtiovalta ottaisi tämän vakavasti ja antaisi sinne vaikkapa pienen tutkimusapurahan. Tämä suomalainen keksintö on ilmeisen tehokas, ja tällainen testausvaihe on menossa, joten toivoisin, että Suomen eduskunta ottaisi tämän vakavasti. Jos meillä kotimaasta löytyy tuon tason osaamista ja tutkimus on jo noin pitkällä, niin toivoisin kyllä hartaasti, että myös Suomen eduskunta ottaa siitä vastuuta ja antaa sinne pikkusien tutkimuspanosta lisää, koska jos tämä homma onnistuu, niin silloinhan me olemme ratkaisseet hyvin monta muuta ongelmaa. Esimerkiksi tämän rokotteen laittaminen, sen hoidon antaminen ihmiselle on hyvin nopeaa ja hygieenistä, ja ennen kaikkea massarokotusten tekeminen on suorastaan naurettavan helppoa. Ihmettelen, että tätä asiaa ei ole tätä ennen hoidettu kuntoon, mutta koskaanhan ei olla liian myöhässä. Toivoisin, että tämä asia otetaan vakavasti.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Strand.

17.49 Joakim Strand r: Kiitos, arvoisa puhemies! Ihan lyhyesti tähän loppuun.

Haluan nopeasti vielä ottaa kopin tuosta edustaja Lundénin puheenvuorosta. Itseänikin on hieman häirinnyt tämä ravintoloiden suora syyllistäminen joissakin puheenvuoroissa — ei tässä salissa, mutta noin yleisesti yhteiskunnassa ja lehdistössä.

Pöytäkirja PTK 17/2021 vp

Jag har själv också mått litet dåligt när jag under det senaste året följt med hur man har anklagat och rent ut sagt beskyllt restaurangerna för det ena med det andra.

Kyseessä on kuitenkin tärkeä, työllistävä ala — lähes 80 000 työntekijää, ja tämä koskee 100 000:ta perheenjäsentä, jos otetaan kaikki mukaan — aika matalapalkkainen, hyvin naisvaltainen, paljon opiskelijoita.

Det är en jättestor mängd finländare som också har fått sin utkomst och levt på att vara anställda inom restaurangbranschen, så jag skulle hoppas att man åtminstone inte talar i den tonen att man beskyller dem. Jag ser inte heller alltid mervärde i de jämförelser som man har gjort till exempel gällande barns möjligheter att utöva idrott kontra restaurangerna. Där finns inte så hemskt många direkta samband.

Elikkä en myöskään pidä siitä, että liikaa lähdetään vertailemaan lasten mahdollisuuksia harrastaa jotain ja vanhempien ravintolakäyttäytymistä. Minun mielestäni on tärkeätä, että lapset pääsevät liikkumaan, mutta jos he eivät pääse liikkumaan, niin se ei heitäkään hirveästi auta, ovatko ihmiset ravintoloissa vai eivät.

Tämä on minun mielestäni hyvä esitys, ja toivon mukaan tällä pienimuotoisella lockdownilla nyt saadaan tämä virus kukistettua. Mutta muistetaan puhua kunnioittavasti myös kaikista ravintola-alan työntekijöistä, siellä on paljon ihmisiä. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Ministeri Haatainen.

17.50 Työministeri Tuula Haatainen: Arvoisa puhemies! Kiitos tästä keskustelusta. Tämä on ollut hyvin rakentavaa ja osoittanut sen, että eduskunnan enemmistö on tämän esityksen takana, että meidän on tässä tilanteessa pakko toimia näin, että joudumme rajoittamaan, valitettavasti, ravintoloiden toimintaa ja sulkemaan ne kolmeksi viikoksi. Nythän tässä tulee tämä alueellinen raja- eli alueittain tehdään nämä päätökset riippuen siitä, missä vaiheessa tämä epidemian kulku on.

Olen samaa mieltä siitä, että ravintola-alaa ei pidä syyllistää. He ovat tehneet hyvin rakentavaa, hyvää yhteistyötä. Ravintola-alan järjestö on ollut mukana koko ajan keskusteluissa, ja siellä on tehty kaikki sen eteen, että tartunnat eivät pääse tulemaan, mutta siitä huolimatta meillä on tilanne se, että terveydenhuoltoviranomaiset ovat nähneet, THL on nähnyt ja STM on nähnyt, että nyt on pakko siirtyä tähän keinoon — muun muassa tähän, lisäksi tulee näitä etäopetuspäätöksiä ja niin edespäin — eli vähentää nyt voimakkaasti kontakteja ihmisten kesken. Tämän takia tämä rajoitustoimi nyt tehdään.

Siellä joukossa on tietenkin myös ravintoloita, joista ei ole tullut yhtään tartuntaa, mutta ei me lainsäädännöllä pystytä sitä säätelemään, ja se ei sitä paitsi tämän epidemian hoidossa ja ennaltaehkäisyssä olisi edes oikein osuvaakaan, vaan pakko on rajata alueilla ja vähentää nyt näitä kontakteja, ja ravintolat ovat paikkoja, joissa kohdataan. On ravintoloita, joissa useat seurueet ovat yhden tartuntalähteen pohjalta saaneet tartunnan, eli se ei sielläkään pysy yhdessä loosissa, vaan tämä virusmuunnos on selvästikin nopeammin leviävä. Siitä syystä nyt katsotaan, että tämä tehdään, jotta päästäisiin sitten normaalimpaan tilanteeseen. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Pöytäkirja PTK 17/2021 vp

Asia lähetettiin talousvaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava lausunto.

4. Hallituksen esitys eduskunnalle vuoden 2021 lisätalousarvioksi

Hallituksen esitys HE 17/2021 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

Tässäkin lähetekeskusteluun varataan enintään 1 tunti ja 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja. — Ministeri Vanhanen, olkaa hyvä.

Keskustelu

15.33 **Valtiovarainministeri Matti Vanhanen** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sillä, miten tässä ravintolakysymyksessä onnistutaan yhdessä muiden koronan leviämistä hillitsevien toimien kanssa, on tietysti tavattoman suuri vaikutus myös siihen, miten tämän vuoden budjettipolitiikassa onnistutaan pysymään riittävän kurinalaisessa talouspolitiikassa.

Hallitus on nyt antanut vuoden 21 ensimmäisen lisätalousarvion. Normaalioloissa ensimmäinen lisätalousarvio olisi annettu ehkä toukokuussa, mutta nyt tällä varaudutaan erityisesti koronasta aiheutuviin menotarpeisiin, ja siksi jo tässä vaiheessa vuotta ensimmäisen budjetin antaminen osoittautui välttämättömäksi.

Koronarokotteiden lisähankintoihin ehdotetaan 70 miljoonaa euroa. Lisäys kohdentuu koronarokotteiden lisäerien hankintaan ja niistä aiheutuviin ennakkomaksuihin. Koko ajan on ollut tarkoitus se, että rokotteisiin satsataan juuri sen verran kuin niihin pitää satsata, ei yhtään vähempää, ei yhtään enempää, ja tästä pitää huolehtia.

Lasti- ja matkustaja-alusvarustamoiden liikennöinnin tukeen ja sen toimeenpanoon osoitetaan 23,2 miljoonaa euroa. Lisämäärärahalla on tarkoitus turvata Suomen välttämättömät liikenneyhteydet, huoltovarmuus ja Suomen ulkomaankaupan kuljetukset koronaviruspandemian edelleen jatkuessa. Rahoituksella varmistetaan säännöllinen rahdin kuljetus ja matkustajaliikenne Varsinais-Suomen, Ahvenanmaan ja Ruotsin välillä, Helsingin ja Viron välillä sekä Vaasan ja Uumajan välillä.

Valtionosuuteen työttömyysturvasta ehdotetaan yhteensä 61 miljoonan euron lisäystä. Tällä hetkellä voimassa olevia määräaikaista lakimuutoksia on tarkoitus jatkaa kolmella kuukaudella eli kesäkuun 21 loppuun saakka pandemiatilanteen jatkumisesta johtuen. Kustannuksia syntyy muun muassa työttömyysturvassa olevan tulojen suojaosan korotuksen jatkamisesta sekä yrittäjien oikeudesta saada työmarkkinatukea.

Taiteen edistämiskeskuksen toimintamenoihin ehdotetaan lisämäärärahaa yhteensä 15 miljoonaa euroa. Lisämäärärahalla on tarkoitus vähentää koronavirustilanteen vaikutuksia kulttuurin ja taiteen alan henkilöille ja toiminimille. Määräraha jaetaan apurahoina. Lisäksi elokuvatuotantoyhtiöille ehdotetaan yhteensä 5 miljoonan euron lisämäärärahaa koronavirustilanteesta johtuvien taloudellisten menetysten vähentämiseen. Tämä 20 miljoonan euron kokonaisuus rahoitetaan uudelleenkohdentamalla rahoitusta yritysten kustannus-

Pöytäkirja PTK 17/2021 vp

tuen kokonaisuudesta. Tämäkin on teema, joka on paljon ollut esillä, että kulttuurin ja taiteen alalle on korvauksia löydyttävä.

Oikeusministeriön hallinnonalalle ehdotetaan yhteensä 17,6 miljoonan euron lisäystä virustilanteesta aiheutuvien menojen kattamiseen. Kuntavaalien äänestyksen turvalliseen toteuttamiseen koronaviruspandemian vuoksi poikkeuksellisissa olosuhteissa ehdotetaan 1,3 miljoonan euron lisäystä.

Lasten, nuorten ja perheiden tukemiseen ehdotetaan useita lisämäärärahoja. Nuorten harrastus- ja kesätoiminnan lisäämiseksi ja kehittämiseksi sekä nuorten kesäyrittäjyys- ja työelämätaitojen tukemiseen ehdotetaan yhteensä 2,5 miljoonaa euroa. Rahoituksella mahdollistetaan nuorille kesätyöpaikkoja. Ammatillisen koulutuksen tukitoimiin ehdotetaan 17,5 miljoonaa euroa. Tukitoimilla ehkäistään opintojen keskeyttämistä, lisätään opiskelijoiden hyvinvointia ja tasoitetaan opiskelijoiden osaamiseroja. Lisäksi sosiaali- ja terveydenhuollon valtionavustuksiin ehdotetaan 17,5 miljoonan euron lisäystä kohdennettavaksi kunnille lasten, nuorten ja perheiden tukemiseen koronaviruspandemian aiheuttamassa tilanteessa ja sen jälkihoidossa.

EU:n alue- ja rakennepolitiikan ja muiden koheesiopolitiikan ohjelmien momentin myöntämisvaltuutta ehdotetaan lisättäväksi 295 miljoonalla eurolla ja määrärahaa 130 miljoonalla eurolla. Lisäyksen taustalla on Suomen rakennerahasto-ohjelmaan vuosille 21—23 kohdistuva REACT-EU-rahoitus, joka on osa EU:n elpymisvälinettä. REACT-EU-välineen toimilla on tarkoitus toteuttaa toimenpiteitä, joilla tuetaan pandemian aiheuttamien kriisivahinkojen korjaamista alueilla, joiden talous ja työllisyys ovat kärsineet erityisen paljon. Tästä lisämäärärahasta noin 74 miljoonaa euroa on EU:n rakennerahastojen rahoitusosuutta ja 56 miljoonaa euroa valtion rahoitusosuutta. Kansallisen osuuden rahoittamiseksi vuodelta 22 siirretään vuodelle 21 tulevaisuusinvestointien ja muiden rakenne- ja suhdannepoliittisesti vaikuttavien kokonaisuuksien kehysvarausta.

Lisätalousarviossa ehdotetaan muutoksia kestävä metsätalouden määräaikaisten rahoituslain mukaiseen nuoren metsän hoidon ja pienpuun keruun tukeen ja tähän liittyvään Suomen metsäkeskuksen aktivointikampanjaan. Tavoitteena on lisätä nuorten metsien hoito- ja ensiharvennusrästien purkua ja suunnata markkinoiden kasvava puubiomassan kysyntä kansantaloudellisesti kestäviin lähteisiin teollisuudelle käyttökelpoisen ainespuun sijaan. Tähän ehdotetaan yhteensä 4 miljoonan euron lisäystä pienpuun energiakäytön lisäämiseksi. Tällä mahdollistetaan kotimaisen pienpuun energiakäytön 500 000 kuutiometrin vuotuinen lisäys turpeen energiakäytön vähentymisen kompensoimiseksi.

Lisäksi hallitus ehdottaa öljylämmityksestä luopumisen avustuksiin 10 miljoonan euron lisäystä. Viime vuonna käyttöön otettu avustus öljylämmityksen vaihtajille on osoittautunut erittäin suosituksi. Avustushakemuksia on tullut jo enemmän kuin mitä momentille on myönnetty määrärahoja. Hallitus arvioi parhaillaan, osoitetaanko tähän toimintaan lisärahoitusta myöhemmin myös Suomen kestävä kasvun ohjelmasta. Mielestäni tämä avustus on hyvä osoitus alueellisesti reilusta tavasta vähentää riippuvuutta ulkomaisesta fossiilisesta öljystä.

Arvoisa puhemies! Aiemmin pelätty parempi talouskehitys heijastui myös valtion tuloihin. Verotulojen arvioidaan kasvavan 415 miljoonalla eurolla aiemmin arvioidusta. Ansio- ja pääomatuloveron tuoton arvioidaan kasvavan 207 miljoonalla eurolla aiemmin ennakoitua enemmän, ja toteutuneen kehityksen perusteella perintö- ja lahjaveron tuottoa on korotettu 138 miljoonaa euroa. Kertymätietojen perusteella myös varainsiirtoveron ennakoidaan kasvavan 70 miljoonaa euroa aiemmin oletettua enemmän.

Pöytäkirja PTK 17/2021 vp

Määrärahoja lisätään lisätalousarviossa yhteensä 394 miljoonalla eurolla. Niinpä lainanottotarve vähentyy 21 miljoonalla, koska lisätalousarviossa tulot kasvavat hieman menoja enemmän. Valtion nettolainanotoksi vuonna 21 arvioidaan kuitenkin 11,7 miljardia euroa.

Tämän vuoden lisätalousarvioihin on varattu tavanomaisen 300 miljoonan euron lisätalousarviovarauksen lisäksi ylimääräinen 500 miljoonaa euroa vuoden 21 kertaluonteisiin ja finanssipoliittisesti pakollisiin koronavirustilanteesta aiheutuviin menotarpeisiin. Hallitus on sopinut viime syksyn budjettiriihessä, että kaikki koronaan liittyvät välittömät kustannukset, kuten testaukseen ja testauskapasiteetin nostamiseen, jäljittämiseen, karanteeneihin, potilaiden hoitoon, matkustamisen terveysturvallisuuteen sekä rokotteeseen liittyvät menot, katetaan täysimääräisesti kehyksen ulkopuolisina menoina vuoden 21 talousarviossa ja tarvittaessa lisätalousarvioissa. Lisätalousarvion jälkeen jakamattomaksi varaukseksi vuoden myöhemmissä lisätalousarvioissa käytettäväksi jää kehysvaikutteisina menoina 651 miljoonaa euroa.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitokset. — Ja edustaja Mäkisalo-Ropponen.

15.42 Merja Mäkisalo-Ropponen sd: Arvoisa puhemies! Haluan kiittää hallitusta erityisesti kahdesta tässä lisätalousarviossa olevasta asiasta.

Ensinnäkin koronapandemian tuomat rajoitukset ovat olleet taloudellisesti erityisen raskaita taiteen ja kulttuurin alalla. Tilanteen helpottamiseksi hallitus suuntaa nyt merkittävän määrärahan kulttuurin ja taiteen tukemiseen. Nyt tuetaan erityisesti freelancereita ja kulttuurialan ammattilaisia. Kulttuurin ja taiteen alalle esitetään koronatukina ja -avustuksina yhteensä 20 miljoonaa euroa, josta 15 miljoonaa kohdistetaan Taiteen edistämiskeskukseen jaettavaksi apurahoina ja 5 miljoonaa elokuvatuotantoyhtiöille.

On syytä muistaa, että kulttuurin ja taiteen avulla edistetään myös terveyttä ja hyvinvointia. Asian merkitys korostuu, kun elämme nyt poikkeuksellisia aikoja. Nyt on pidettävä huolta kulttuurin ja taiteen toimijoista ja toimintaedellytyksistä, niin että he pystyvät luomaan ja rakentamaan uudenlaisia tapoja toimia esimerkiksi verkossa. Kun epidemia on ohi, taidetta ja kulttuuria tarvitaan entistä enemmän tulevaisuuden rakentamisessa ja uusien mahdollisuuksien näkemisessä kaikille.

Toinen erityinen kiitoksen aihe ovat lasten, nuorten ja perheiden tukemiseen ehdotetut lisämäärärahat, yhteensä yli 37 miljoonaa euroa. Koronapandemia on koetellut nuoria kohtuuttomasti. Pitkittyneet rajoitustoimet ovat herättäneet valtavasti oikeutettua huolta nuorten jaksamisesta ja tulevaisuudesta. On tärkeää, että pandemian vielä jatkuessa lapsille ja nuorille osoitetaan riittävä tuki.

Ammatilliseen koulutukseen kohdistetaan rahoitusta yli 17 miljoonaa euroa, jonka turvin oppimisesta ja hyvinvoinnista pidetään huolta läpi pandemian. Tukitoimilla ehkäistään opintojen keskeyttämistä, lisätään opiskelijoiden hyvinvointia ja tasoitetaan opiskelijoiden osaamiseroja. Määräraha kohdennetaan toimiin, joilla pyritään ehkäisemään opintojen keskeyttämistä ja lisäämään opiskelijoiden hyvinvointia. Määrärahaa suunnataan myös toimiin, joilla tasoitetaan opiskelijoiden osaamiseroja ja varmistetaan valmistuvien nuorten ammattiosaamista.

Ammatillisen koulutuksen opiskelijoille etäopinnot ovat olleet raskaita, kun osaamista ei ole ollut paikoin mahdollista kehittää kasvotusten tapahtuvien konkreettisten harjoitusten ja opetuksen. Toivottavasti ensi kesänä useampi nuori saa hankittua arvokasta työkokemus-

Pöytäkirja PTK 17/2021 vp

ta ja myös tienestejä, kun heidän kesätyö- ja yrittäjämahdollisuuksiaan tuetaan 2,5 miljonnalla eurolla.

Arvoisa puhemies! Lisäksi sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakenteen kehittämisen valtionavustuksiin ehdotetaan yli 17 miljoonan euron lisäystä kohdennettavaksi kunnille lasten, nuorten ja perheiden tukemiseen koronaviruspandemian aiheuttamassa tilanteessa ja sen jälkihoidossa. Varoja on tarkoitettu kohdentaa sosiaalihuollon palveluihin, jotka auttavat lapsia, nuoria ja perheitä selviytymään arjesta koronaviruspandemian aiheuttamassa poikkeustilanteessa. Lisäksi varoja suunnattaisiin lasten ja nuorten mielenterveyspalveluihin.

Ihmisoikeuskeskus on todennut raportissaan, että koronapandemialla on ollut huomattavat vaikutukset lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointiin ja oikeuksien toteutumiseen. Koronakriisi on monin tavoin lisännyt eriarvoisuutta lasten ja nuorten keskuudessa. Pandemian kielteiset vaikutukset, kuten lapsiperheköyhyys, usein kasaantuvat ja kumuloituvat lasten, nuorten ja perheiden arjessa. Myös nuorten mielenterveysongelmat ovat lisääntyneet. Ihmisoikeuskeskus korostaa, että tässä tilanteessa on tunnistettava erityisesti ne lapset ja nuoret, joiden hyvinvoinnin turvaaminen kriisin aikana vaatii erityistä huomiota. Näihin kuuluvat esimerkiksi lapset ja nuoret, joiden perheiden toimeentuloa on kriisi heikentänyt, sekä vammaiset, pitkäaikaissairaat, maahanmuuttajataustaiset ja kodin ulkopuolelle sijoitetut lapset ja nuoret. Ihmisoikeuskeskus suosittaa, että lasten ja nuorten palveluissa keskeisessä roolissa olevat neuvolapalvelut, sosiaali- ja terveyspalveluissa tarjottava perheiden tuki, varhaiskasvatuksen, koulujen ja oppilaitosten yhteydessä annettava opimisen ja hyvinvoinnin tuki sekä lasten ja nuorten vapaa-ajan toiminnot ja palvelut turvataan kaikissa olosuhteissa.

Nyt asiaan paneutuminen on erityisen tärkeää, sillä monien yksityisiltä henkilöiltä ja myös järjestöiltä tulleiden viestien perusteella esimerkiksi lapsiperheiden tilanne on muuttunut huonompaan suuntaan. He eivät esimerkiksi saa riittävästi tarpeidensa mukaista lapsiperheiden kotipalvelua. Korona on heikentänyt myös kouluissa erityislasten saamaa henkilökohtaista tukea, apua ja kuntoutusta. Viime viikolla julkaistussa kansallisessa lapsistrategiassa puhutaan haavoittuvassa asemassa olevien lasten oikeuksien turvaamisesta ja todetaan, että he eivät saa aina tarvitsemaansa oikea-aikaista tukea ja apua. Lapsille tarkoitettujen palvelujen ei tule olla johdonmukaisesti ja kattavasti saatavilla. Tämä ongelma on ollut siis olemassa jo ennen koronaa, mutta epidemia on heikentänyt edelleen yksilöllisen tuen ja avun saamista.

Puhemies! Erityislapsiperheiltä saamieni palautteiden ja viestien perusteella kukaan ei ota kokonaisvastuuta lapsen ja perheen tukemisesta, vaan heitä pompotellaan taholta toiselle. Koronaepidemian myötä pompottelu on lisääntynyt, ja monet perheet kokevat jääneensä nyt täysin yksin. Perheen uupuessa lapsen tilanne muuttuu vielä hankalammaksi, ja mitä enemmän tilanne kriisiytyy, sen vaikeammaksi ja myös yhteiskunnalle kalliimmaksi asian hoitaminen tulee.

Toivottavasti tästä lisämäärärahasta ohjataan kunnissa riittävän suuri osa näiden ongelmien hoitamiseen. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitokset. — Edustaja Könttä.

15.48 Joonas Könttä kesk: Kiitos, arvoisa herra puhemies! Kiitos ministerille esittelystä! Käsittääkseni Suomen koronastrategia on onnistunut monellakin mittarilla: jos verra-

Pöytäkirja PTK 17/2021 vp

taan vaikkapa Ruotsiin, missä on valitettavasti tullut tuhansia kuolleita ja missä on ollut käytössä tällainen hyvin erilainen strategia Suomeen nähden, niin taloutta peilattaessa se Ruotsin kehitys on ollut vain hieman parempi kuin Suomessa. Eli on nähty, että toimimalla Suomen linjalla — jolla, kiitos koko eduskunnan ja kansalaisten, on toimittu — myös taloudellinen hyöty on ollut suurempi.

Mitä tulee tähän ministerin avauspuheenvuoroon budjettikurista, niin tervehdin ilolla myös sitä, että meillä on selkeä asetelma siihen, että budjettikurista pidetään kiinni, ja sen päällä on sitten näitä koronasta johtuvia suoria vaikutuksia, niin kuin tuossa esittelyssä kuultiin.

Muutama huomio tuolta lisätalousarviosta.

Ensinnäkin on erittäin hyvä asia, että mikäli ja kun parlamentaarisesti päädytään johonkin johtotulemaan noista kuntavaaleista, niin joka tapauksessa varaudutaan ja myös annetaan lisärahoitusta kuntavaalien terveysturvalliseen pitämiseen — milloin ne sitten ovatkaan, mutta siitä toki sitten parlamentaarisesti päätetään. Mutta on kuitenkin demokratian kulmakivi, että me huolehditään siitä, että ne voidaan sitten aikanaan järjestää.

Ja kaksi muuta huomiota, joita nostaisin tässä esiin, ovat ennen muuta nämä alat, jotka kärsivät tästä tilanteesta — niitä kuuluukin kompensoida ja auttaa, ennen kaikkea matkailu- ja ravitsemusalaa ja sitten tapahtuma-alaa. Ja on hyvä tieto, että sinne jo valmistellaan toimia, joilla näiden alojen menetyksiä voidaan korvata, koska nämä ovat myös ne alat, jotka sitten aikanaan, kun koronasta päästään, lähtevät aika nopeastikin kasvamaan ja luovat nopeasti työpaikkoja ja myös elämää tähän maahan.

Toisena huomiona ovat lapset ja nuoret, joista edellisessäkin puheenvuorossa jo ansiokkaasti kuultiin, että mikä vaikutus sillä on. Pelkään pahoin, että kun meillä oli jo ennen koronaa valtavasti ongelmia lasten ja nuorten syrjäytymisessä ja pahoinvoinnissa, niin ne ongelmat ovat vain kasvaneet. Ja vaikka tässäkin lisätalousarviossa jo tulee lisää rahaa sinne momentille, niin toivon, että tähän lasten ja nuorten hyvinvointiin kohdennetaan sitten jatkossa aidosti rahaa — vaikkapa kaikki ne niin sanotusti säästetyt eurot testauksesta tai muista, joihin ei menekään niin paljon kuin on budjetoitu — koska se paha olo ja se yksinäisyys, joka siellä on lisääntynyt, näkyy vuosikymmenten päähän, ja siihen aidosti pitää panostaa. Tiedän, että hallitus on tähän kyllä reagoinut, ja toivon, että vahvasti siihen myös jatkossa reagoidaan.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Heinonen.

15.51 Timo Heinonen kok: Arvoisa herra puhemies! Hyvät ministerit ja edustajakollegat ja muut täysistuntoa seuraavat! Meillä on käsittelyssä kuluvan vuoden ensimmäinen lisätalousarvio, ja tämä lisätalousarvio nostaa lisävelan oton jo tänä vuonnakin 11,7 miljardiin euroon. Se on siis velkaa lastemme ja lastenlastemme piikkiin. Budjettiriihessä 2020 te, arvoisa valtiovarainministeri Vanhanen, totesitte: ”Me siis kirjaamme nyt etukäteen kaikki koronaan liittyvät menot.” Tällä te perustelitte sitä, että tuo budjetti tälle vuodelle, jonka esittelitte syksyllä, oli massiivisen suuri. Näyttää kuitenkin nyt käyvän toteen, että näin ei ole tehty, vaan tässä lisätalousarviossa edelleen esitetään lisämenoja myös koronan osalta tälle vuodelle.

On totta, että on tärkeää huolehtia siitä, että rokotteita olisi riittävästi. Jossain määrin anteeksiantamatonta mielestäni on se, että valmistauduttaessa näihin rokotuksiin ei hallitus tehnyt toimenpiteitä riittävästi silloin, kun koronatilanne oli rauhallinen. Olisi ollut mah-

Pöytäkirja PTK 17/2021 vp

dollista valmistella nämä toimenpiteet niin, että rokottamiset sujuisivat nyt paremmin kuin ne ovat sujuneet.

Tänään olemme saaneet tietoa, että rajat eivät ole kiinni, eivät siitä huolimatta, että pääministeri Marin hetki sitten täällä salissakin antoi ymmärtää, että näin on ja että kovia toimenpiteitä olisi tehty. Se ei pidä paikkaansa. Esimerkiksi meidän Viron-raja tällä hetkellä vuotaa edelleen koronaa, ja nuo tartuntamäärät ovat erittäin korkeita. Taisi olla, että jopa noin 20 prosenttia Viron testeistä osoittautuu positiivisiksi, ja puhutaan yli 1 200:sta, jopa 1 500:sta uudesta tartunnasta päivässä. Kun tuo raja ei ole kiinni, siellä ei ole pakkotestusta ja sieltä voi tulla, niin pormestari Vapaavuori totesi, että on todennäköistä, että Viron paha tilanne tulee leviämään myös pääkaupunkiseudulle. Silloin tietysti pitää kysyä: miksi näitä toimenpiteitä ei tehdä? Jos nämä rajat olisi nyt laitettu aidosti kiinni koronavuodolta, uskon, että suomalaisetkin ottaisivat näitä rajoitustoimia myönteisemmin vastaan. Tuntuu oikeutetummalta, että täällä Suomessa laitetaan lapsia ja nuoria etäopetukseen ja laitetaan kuntosaleja kiinni, ravintoloita kiinni ja huoltoaseman baareja kiinni, jos olisi aidosti tehty kaikki sen eteen, että ulkorajat eivät vuotaisi koronaa.

Myönteistä tässä lisätalousarviossa on se, että kuntavaaleihin varaudutaan. Toivottavasti kunnissa on tehty niitä varautumistoimenpiteitä, niin että on riittävästi ennakköäänestyspaikkoja mutta myös varsinaisen vaalipäivän äänestyspaikkoja.

Haluan myös antaa kiitosta kokoomuksen puolesta siitä, että hallitus on ottanut esityksemme yrittäjien työttömyysturvan jatkosta vakavasti. Tässä esitetään yrittäjien työttömyysturvan jatkoa kesäkuun loppuun, ja nyt tekee mieli kysyä valtiovarainministeri Vanhaselta: Uskotteko oikeasti, että meidän koronatilanne on kesäkuussa jo niin hyvä, että tälle yrittäjien työttömyysturvan jatkolle ei olisi tarvetta koko täksi vuodeksi? Olisiko nyt hyvä antaa se lupaus yrittäjille ainakin tämän vuoden osalta, että olemme heitä valmiita auttamaan pahimmallakin hetkellä?

Kiitosta annan myös siitä, että taiteelle ja kulttuurille osoitetaan 20 miljoonaa euroa, mutta niin kuin kulttuuriväki on todennut, enää eivät nämä tuet heitä pelasta. Nyt pitää pysyä avaamaan koronaturvallisesti erilaisia tapahtumia, tilaisuuksia, konsertteja. Kyllä vähän itse ihmettelen sitä, että linja-autossa, bussissa, metrossa voi olla väkeä enemmän kuin 600 hengen elokuvateatterissa. Silloin ei jokin näissä koronarajoituksissa ihan oikeasuhdaista ole.

Kiitosta annan myös siitä, että ammattikouluille osoitetaan 17,5 miljoonaa euroa määrärahaa siihen, että voisimme huolehtia näistä nuorista, jotka ovat keskeyttämisen alla, voisimme heille antaa henkilökohtaista apua ja tukea ja pitää heitä mukana tässä yhteiskunnassa. Nyt jo huolestuttavat viestit kertovat siitä, että lukuisat nuoret ovat pudonneet opiskelusta mutta myös harrastuksista pois koronan aikana.

Viimeisenä, arvoisa puhemies, tästä öljylämmityksen muutostuesta, johon nyt esitetään 10 miljoonaa, olisin kysynyt liikenneministeri Harakalta: olisiko tässä ollut paikka osoittaa se pieni lisämäärärahan tarve romutuspalkkiokohtaan ja korvata näille hyvässä uskossa romutuspalkkiota käyttäneille ihmisille se korvaus, jonka Trafi on heille ohjeistanut, että voitte hakea. He ovat tuhonneet omaa omaisuuttaan, poistaneet vanhoja, isopäästöisiä autoja liikenteestä, ja nyt näyttää siltä, että he eivät saisikaan lain suomaa heille kohdistettua tukea täysimääräisesti.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin, kiitoksia. — Edustaja Kurvinen.

Pöytäkirja PTK 17/2021 vp

15.57 **Antti Kurvinen kesk:** Rouva puhemies! Onkin puhemies vaihtunut välissä. — Arvoisa rouva puhemies! Jo nyt tässä vaiheessa koronapandemian aiheuttaman taloudellisen epävarmuuden vuoksi hallitus on päättänyt antaa vuoden 2021 ensimmäisen lisätalousarvion, jossa on useita esityksiä eri hallinnonaloille, eri ministeriöille. Muun muassa sellainen tärkeä asia tässäkin huomioidaan, että yrittäjien oikeus saada työmarkkinatukea ja työttömyysturvan suojaosan korotus jatkuvat. Lisäksi muun muassa koronarokotteiden hankintaan varataan myös tässäkin rahaa.

Arvoisa puhemies! Joitakin ajatuksia yleisestä talouden kuvasta ja talouspolitiikan tilanteesta:

Suomen taloushan on selvinnyt pelättyä paremmin tästä koronakriisistä, ja olemme pärjänneet paremmin kuin moni muu Euroopan maa, mikä on tietysti myönteinen asia, vaikka sitä velkaa on paljon otettu, kuten edellinen puhuja, edustaja Heinonen, tuossa totesikin. Nyt varmasti on tärkeää päästä pikkuhiljaa tästä elvytyksestä myös sitten siihen sopeutukseen ja takaisin normaaliin valtiontalouden kehyskuriin. Varmasti hallituksen puoliväliriihi keväällä ja ensi syksyn budjettiriihi ovat sellaisia paikkoja, joissa täytyy sitten miettiä myös tämän laskun maksamista ja sopeutusta ja sellaista tiekarttaa tuonne vuosikymmenen loppuun meidän talouspolitiikassamme.

Lisäksi tietysti erittäin tärkeä asia on se, että me pääsisimme sellaisen kasvupolitiikan tielle, niin että kun varmasti tämän koronan jälkeen edessä on maailmanlaajuinen nousukausi, niin myös Suomi olisi siinä etujoukoissa ja me saisimme niitä vahinkoja meidän elinkeinoelämässämme sitten tässä korjattua.

Puhemies! Varmasti nämä tämän kevään koronarajoitukset eivät ole helppo paikka monelle työntekijälle ja monessa yrityksessä, ja kritiikkiäkin meille edustajille on jo tullut näistä toimenpiteistä. Itse kuitenkin olen vakuuttunut siitä, että tällainen tukahduttava koronapolitiikka on parempi vaihtoehto myös taloudelle ja työntekijöille kuin sitten sellainen, sanoisinko, rumasti sosiaalidarwinistinen, tällainen laumasuojaa hakeva politiikka, missä annetaan taudin jyllätä ja pidetään paikat auki. Täällä taisi joku, oliko se edustaja Könttä vai kuka, aikaisemmin sanoa, että Ruotsin talous on suurin piirtein yhtä paljon sukeltanut kuin meillä ja siellä on huomattavasti enemmän tullut kuolonuhreja. Kyllä kuitenkin kokemukset vaikkapa Aasian maista, joissa näistä pandemioista on paljon kokemusta, ovat, että kannattaa nopeasti tukahduttamistoimia tehdä ja sen jälkeen sitten, kun menee lyhyen aikaa, ollaan kaikki kotona, tulee taloustappioita, ihmisten luottamus palaa ja talouskin sitten elpyy nopeammin.

Kuitenkin, arvoisa puhemies, olen erittäin huolissani palvelualojen tilanteesta, hotelli- ja ravintola-alan tilanteesta, ja kyllä meidän täytyy kaikkia keinoja miettiä, myös tätä päiväjärjestyksen aikaisemmassa kohdassa esillä ollutta lomautusmahdollisuuden lyhentämistä. Kyllä sitä kannattaa miettiä työmarkkinaosapuolten kanssa, ja ehdottomasti pitää olla näiden yritystukien kohdalla sitten näiden kustannustukien tässä koronakriisin keskellä.

Arvoisa puhemies! Muutama nosto tämän lisätalousarvion sisällöstä. Oikeusministeriön hallinnonalalle tulee useita lisäpanostuksia eri toimijoille: tulee syyttäjille, tuomioistuinten vankiloille. Olen sieltä saanut paljon kentän palautetta, käytännön työntekijöitten palautetta, että siellä kyllä on valtava ruuhka ja todella suuret vaikeudet meidän lainkäytössä tämän koronakriisin myötä. Toki sinne on myös digiloikka saatu nyt aikaan tämän kriisin seurauksena.

Tässä lisätalousarviossa on mielenkiintoisia toimenpiteitä, voisiko sanoa tällaisia myönteisiä ilmastopolitiikan, energiapolitiikan toimenpiteitä. Pidän erittäin tärkeänä sitä, että

Pöytäkirja PTK 17/2021 vp

esitetään 4 miljoonan euron lisäystä tuonne kestävänsä metsätalouden määrärahaan, niin sa-
nottuun Kemera-määrärahaan, jolla tavoitellaan sitä, että nuorten metsien harvennusräste-
jä saataisiin tehtyä ja saataisiin suomalaista pienpuuta liikkeelle. Tässä, puhemies, vas-
tataan siihen, että saataisiin tämä järjetön ulkomaisen puun, järjetön ulkomaisen hakkeen
tuominen Suomeen vähemmäksi, ja kun tiedämme, että turpeen käyttö vähenee erityisesti
kalliiden päästökauppoikeuksien takia, niin sillä saataisiin sitten turpeen tilalle tätä koti-
maista pienpuuta. Ja pidän myös tärkeänä, että elinkeinoministeri Lintilä 16. päivä helmi-
kuuta esittämänsä turvepakettia vie vahvasti eteenpäin, tukea turvetuottajille.

Myöskin, puhemies, loppuun totean, kuten valtiovarainministerikin totesi, että tämä öljylämmityksestä luopuminen on ollut valtava trendi ja on ollut upeaa, miten ihmiset ovat tarttuneet tähän, että voi omakotitalojen öljylämmitystä korvata puhtaammilla muodoilla. Tämä öljylämmityksestä luopumisen tuki on sitä myönteistä ilmastopolitiikkaa, ei sellaisia ihmisiä kiusaavaa, rankaisevaa ilmastopolitiikkaa, vaan kannustavaa.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Otetaan tässä vaiheessa ministereiden vas-
taukset, eli ministeri Vanhanen 3 minuuttia ja ministeri Harakka sen jälkeen.

16.03 Valtiovarainministeri Matti Vanhanen: Arvoisa puhemies! Muutamaa aiheeseen.

Ensin tämä yrittäjien työttömyysturva kesäkuun loppuun asti: Edustaja Heinonen kysyi, pitäisikö ottaa koko vuosi. Mennään askel kerrallaan ja katsotaan, miten tämä tilanne kehittyy. Osana tätä päätöksentekoa meidän vain pitää tottua ja toimia sillä tavalla, että me emme tämän koronan osalta pysty näkemään kovin montaa kuukautta etukäteen ja on paras tuoda päätöksentekoa osioita sitä mukaa kuin tarve on. Hallitus ja eduskunta ovat jo tähänastisella toiminnallaan osoittaneet myös yrittäjille sen, että näitä järjestelyjä tulee tarpeen mukaan.

Edustaja Heinonen palautti mieleen sen, mitä viime syksynä sanoin, että otetaan jo etukäteen budjettiin se, mitä tarvitaan, mutta hän jätti sanomatta seuraavan lauseeni, joka kuului: ”Nyt siis kirjataan kaikki se, mitä osataan ennakoita.” Emme osanneet ennakoita kaikkea. Tässä lisäbudjetissa on sellaisia, joita ei viime syksyn varsinaisessa budjettiriihessä osattu ennakoita.

Tämä öljylämmityksen kohta: Se ei ole koronasidonnainen. Se harkittiin niin, että kun niiden avustusten kysyntä on ollut erittäin suurta ja kun mitä todennäköisimmin EU:n elvytysrahoilla, mikäli ne rahat päästään käyttämään, tullaan öljylämmityksestä luopumista jatkamaan, niin tämä on ikään kuin siltarahoitus, että hakemukset, joihin ei tällä hetkellä riitä rahaa, on mahdollista rahoittaa tällä sillalla, kunnes se mahdollinen RRF:n kautta tuleva tuki tulee mukaan. Tämä nyt lisäbudjetissa osoitettava määräraha otetaan huomioon sitten siinä vaiheessa, kun RRF-lisäbudjettia aikanaan annetaan, vähentävänä tekijänä.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Ministeri Harakka.

16.05 Liikenne- ja viestintäministeri Timo Harakka: Arvoisa puhemies! Tässä lisäbudjetissa ehdotetaan lasti- ja matkustaja-alusvarustamoiden liikennöintiin tukea 23,2 miljoonaa euroa, ja tällä on tarkoitus tukea ja turvata Suomen välttämättömät liikenneyhteydet, huoltovarmuus ja Suomen ulkomaankaupan kuljetukset, kun covid-19-pandemia edelleen jatkuu.

Pöytäkirja PTK 17/2021 vp

Tämä on ollut oikeastaan ensimmäisiä tukitoimiamme tämän pandemian aikana. Huoltovarmuuskeskus aloitti tämän meriliikenteen tuen kutakuinkin vuosi sitten. Sitä on jatkettu ja jatketaan. Jos merenkulkua ei tueta, niin on oikeastaan turha tukea mitään muutakaan, koska meillä tuonti ja vienti tyrehtyvät ja hyvinvointi samoin.

On hyvä muistaa, että merenkulun merkitys on ratkaiseva. Vuonna 19 tavaraviennistä yli 90 prosenttia kulki laivakuljetuksilla ja tuonnista lähes 80 prosenttia. Suomen kauppa-merenkulku koostuu siis paitsi tavaraliikenteestä myöskin Suomen ja ulkomaiden välisestä matkustajaliikenteestä ja samoin tietysti runsaasta transitoliikenteestä. Kannattaa muistaa matkustaja-autolauttojen merkitys muussakin kuin vain risteily-, viihde- ja kulttuuri-käytössä. Niillä kuljetetaan kappaletavaraviennistä, siis muun muassa elintarvikkeista, yli 60 prosenttia ja tuonnistakin yli 50 prosenttia. Ja totta kai matkustaja-autolauttojen merkitys Suomen ja Ruotsin sekä Suomen ja Viron välisessä liikenteessä on merkittävä.

On ilo todeta, että Suomen lipun alla olevien ja Suomen kauppa-alusluetteloon merkittyjen alusten määrä on pysynyt suhteellisen vakaana samoin kuin Suomen merenkulualan työllisyys näinä vaikeinakin aikoina, mutta samalla on sanottava, että epidemia ja siihen liittyvät rajoitukset ovat merkittävästi laskeneet suomalaisten lasti- ja matkustaja-alusvarustamoiden kassavirtaa, ja siksi koronatuot ovat olleet välttämättömät.

Kesällä 20 eduskunta myönsi lähes 25 miljoonaa eli suhtkoht samanlaisen summan kuin mitä nyt ehdotetaan tilapäiseen taloudelliseen tukeen. Liikenne- ja viestintävirasto vastaa tuen myöntämisestä ja on asettanut vuoden 20 aikana palveluvelvoitteen useille linjoille, ja arvion mukaan tuki on ollut riittävää juuri maaliskuun loppuun saakka. Näihin palveluvelvoitteen asettamista koskeviin arvioihin liittyy epävarmuutta, koska näihin vireillä oleviin kilpailutuksiin haettiin muutosta markkinaoikeudesta, ja samalla tietenkään emme voi tietää, millainen tuleva kehitys tulee olemaan, siihen liittyy epävarmuutta.

Sjöfarten är oerhört viktig för Åland då bränslen och posten och mycket annat anländer till Åland via sjöss, och persontrafik, och industriprodukter exporteras och importeras. Det är därför också Mariehamn—Kapellskär och Eckerö—Grisslehamn är de som är inkluderade på listan.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hopsu.

16.09 **Inka Hopsu vihr:** Arvoisa puhemies! Kun olemme asiantuntijoiden tartuntatauti-arvioiden tilanearvion perusteella olleet pakotettuja jatkamaan etäopetusta ja normaali arki ei pääse nuorille palautumaan vielä, on tärkeää etsiä tukikeinoja nuorten hyvinvointiin ja opintojen etenemiseen. Siksi vastaanotan ilolla lisätalousarvioesityksen, jossa lasten, nuorten ja perheiden tukeen esitetään 17,5 miljoonaa euroa. Tällä lisämäärärahalla vahvistetaan lasten, nuorten ja perheiden arjessa selviytymistä tukevien sosiaalihuollon palvelujen kykyä vastata poikkeustilanteeseen ja sen aiheuttamaan avun tarpeen lisääntymiseen. Lisäksi lisäresursoidaan lasten ja nuorten mielenterveyspalveluja poikkeusolojen vaikutusten ja ruuhkautuneen palvelutarpeen korjaamiseksi.

Ammatilliseen koulutukseen osoitetaan myös 17,5 miljoonaa euroa. Määräraha kohdennetaan toimiin, joilla pyritään ehkäisemään opintojen keskeyttämistä ja lisäämään opiskelijoiden hyvinvointia. Määräraha suunnataan myös toimiin, joilla tasoitetaan opiskelijoiden osaamiseroja ja varmistetaan valmistuvien nuorten ammattiosaamista. Tärkeää olisi löytää tukitoimia myös korkeakouluopiskelijoille — sieltä opiskelijat viestivät suuresta pa-

Pöytäkirja PTK 17/2021 vp

hoinvoinnista ja opintojen pysähtymisestä tai hidastumisesta — ja kunnissa herätä pitkään etänä opiskelleiden lukiolaisten haasteisiin.

Maahanmuuttajataustaisten aikuisten etäopinnot ovat takkuilleet kielitaidon ja it-osamisen puutteiden vuoksi. Usean sosiaalinen viitekehys ei uudessa kotimaassa ole myöskään vielä vahva, ja haluankin muistuttaa, että valtiovarainvaliokunnan tämän vuoden budjettia koskevassa mietinnössä nostetaan jo lähtökohtaisesti 7 miljoonan euron puute tämän kasvaneen opiskelijaryhmän luku- ja kirjoitustaidon koulutuksen toteuttamisessa. Nykysumma vastaa noin 900 opiskelijan palveluita, kun tarve on yli 5 000 opiskelijalle. Toivottavasti tämä huomioidaan mahdollisimman pian.

Arvoisa puhemies! Lasten ja nuorten tilannetta pyritään parantamaan konkreettisesti myös jo tulevana kesänä. Nuorten harrastus- ja kesätoiminnan lisäämiseen ja kehittämiseen varataan lisäbudjetissa yhteensä 2,5 miljoonaa euroa. Muun muassa nuoriso- ja liikuntajärjestöille haettavaksi tulevat avustukset on tarkoitettu lasten ja nuorten toimintaa järjestävien kesätyöntekijöiden palkkaukseen sekä nuorten kesäyrittäjyyden ja työelämätaitojen kehittämiseen. Kunnissa on mahdollisuuksia lisätä myös kesätyön saantia helpottavia kesätyöseteleitä.

Arvoisa puhemies! Lasten ja nuorten lisäksi kulttuuri- ja taidealat sekä tapahtumatuotanto ovat läpikäyneet äärimmäisen vaikean vuoden. Tapahtuma-ala on ollut koko koronapandemian ajan lähes täyssulussa. Monet ovat menettäneet leipätyönsä täysin. Nyt siihen saadaan pientä, mutta valitettavasti vielä liian pientä helpotusta, kun lisätalousarviossa kulttuurin ja taiteen alalle esitetään koronatukina ja -avustuksina yhteensä 20 miljoonaa euroa. Eri taiteenalojen arviot tulomenetyksistä liikkuvat kuitenkin yhteensä lähes 200 miljoonassa. On tärkeää muistaa, kuinka merkittävä työllistäjä kulttuuri- ja tapahtuma-ala meille nykyisin on.

Freelancereina tai toiminimillä toimiville kulttuurialan ammattilaisille myönnettävät avustukset tulevat jaettavaksi Taiteen edistämiskeskuksen kautta, jolle esitetään varattavaksi 15 miljoonaa euroa. Suomen elokuvasektin jakamaan tuotantotukeen elokuvayhtiöille ehdotetaan lisäbudjetissa 5 miljoonaa euroa. Määräraha kohdistetaan avustuksiin, joilla vähennetään koronatilanteesta aiheutuvia vaikeuksia ja taloudellisia menetyksiä. Menetyksiin kohdistuva tuki on tärkeä, sillä koronarajoitukset ovat kohdelleet eri taiteenaloja eri tavalla. Työ- ja elinkeinoministeriön tapahtumien takuutukimalliin tulisi saada mekanismi, jolla tuki saataisiin kohdennettua myös kaikille tapahtumissa työskenteleville freelancereille ja toiminimiyrittäjille. Käsittääkseni Norjassa tähän on löydetty toimiva ja jokaisen toimijan huomioiva ratkaisu.

Itsensä työllistävien jo lähtökohtaisesti heikompi tilanne, mikä vaatii pysyvämpiäkin muutoksia, kärjistyy kriisin aikana vielä selvemmin näkyväksi. En voi oikeastaan muuta sanoa, kuin että perustulo olisi tässäkin tilanteessa toimiva ratkaisu. Iloinen olen yrittäjien työttömyysturvan jatkosta — eräänlainen perustulokeilu sekin.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kiviranta.

16.14 **Esko Kiviranta kesk:** Arvoisa puhemies! Tämä vuoden 2021 ensimmäinen lisätalousarvio ei ole suuruusluokaltaan niin suuri kuin mihin tässä on viimeksi kuluneen vuoden aikana totuttu, mutta tässä on paljon sellaisia tärkeitä määrärahoja, joista päättäminen ei siedä viivytystä.

Pöytäkirja PTK 17/2021 vp

Tärkeää on ensinnäkin, että on reagoitu koronatilanteeseen. Rokotemäärärahoja lisätään, ja tärkeää olisi myös — sen haluan tässä sanoa — edistää suomalaista koronarokote-tuotantoa, ja uskon, että hallituksella tällaisia toimia onkin jo menossa. Tärkeää on myöskin varmistaa mahdollisimman koronaturvalliset kuntavaalit.

On tärkeää, että yrittäjien oikeutta saada työmarkkinatukea jatketaan. Myös työttömyys-turvan suojaosa jatkuu korotettuna. Huoltovarmuuden kannalta on välttämätöntä, että va-rustamoja tuetaan ja näin varmistetaan rahdin sujuva kulkeminen ja myös matkustajalii-kenne.

Tärkeää on myös nuoren metsän hoidon tukeminen, ja myös Suomen metsäkeskusta tu-etaan sen tehtävissä tähän liittyen. Tällä tietysti tavoitellaan pienpuun energiakäytön lisää-mistä. Lisäyksellä tosin mahdollistetaan vain noin puolen miljoonan kuutiometrin vuotui-nen lisäys.

Arvoisa puhemies! Erittäin tärkeää on, että öljylämmitteisissä taloissa vaihdettaisiin lämmitysmuoto pois fossiilisesta polttoaineesta. Asumisen päästöjä vähentävät ratkaisut ovat välttämättömiä. Tietysti myöskin tämä määräraha työllistää alan yrityksiä, eikä tuo määräraha ja tuki ole niin suuri, että se aiheuttaisi tuen perinteisiin haittapuoliin kuuluvaa hintojen nousu-uhkaa.

Arvoisa puhemies! Tärkeitä ovat myös Taiteen edistämiskeskuksen toimintamenoihin ohjattavat varat ja myöskin elokuvayhtiöiden taloudellisten menetysten vähentämiseen oh-jattavat määrärahat.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Essayah.

16.17 **Sari Essayah kd:** Kiitoksia, arvoisa rouva puhemies! Tässä lisätalousarviossa on monia sinällensä tärkeitä asioita, ja tällä pyritään vastaamaan niihin haasteisiin, mitä tällä hetkellä korona on aiheuttanut ihmisten arkeen ja erilaisten järjestöjen, toimijoiden, yrittä-jien ynnä muiden elämään.

Ensinnäkin katson hyvin suopeasti sitä, että täällä on tämä 2,5 miljoonaa euroa nuorten harrastus- ja kesätoiminnan lisäämiseen ja kehittämiseen ja myöskin tähän kesäyrittäjyy-teen ja työelämätaidojen tukemiseen — varmasti tämä raha on enemmän kuin paikallaan. Samoin siellä on tulossa tuo miljoonan euron potti liikuntatoimeen. Mutta samalla, niin kuin täällä muun muassa edustaja Hopsu oli huolissaan: Miten nyt tämä etäopetus on val-mistanut meidän nuoria ylipäätänsä tuonne ammatilliselle puolelle? Tänä päivänä taisi olla jossain lehdessä juttua siitä, oppiiko hitsaamaan etänä, ja varmasti on sellaisia ammattitai-toja, joiden osalta suuri huoli kasvaa sitä mukaa, mitä pidemmäksi nämä etäopetusjaksot tulevat, että pystyykö nuori omaksumaan kaikki ne työelämätaidot, joita hän sitten oikeasti tarvitsee.

Täällä on myöskin tämä kestävä metsätalous ja siihen satsaaminen. Pidän tätä äärim-mäisen tärkeänä ja tässä kohtaa mietin, olisiko tässä muutenkin hallituksella tällainen energiapoliittinen linjanmuutos mahdollinen, koska kyllähän tämä on vähän niin kuin itse aiheutettu ongelma. Me olemme täällä paljon puhuneet turpeen nopeutetusta, liian nopeas-ta alasajosta, joka on aiheuttanut sitten sen, että venäläistä hakerekkaa pukkaa rajan yli, ja se on taas toisaalta vääristänyt tämän kotimaisen markkinan. Siinä mielessä, jos ajatellaan, että meillä on vaikka kuinka paljon sitä puunkorjuujätettä ja nuoren metsän harvennusta, mitä on tekemättä, nyt on äärimmäisen tärkeää, että me saadaan sille puolelle tukea, jotta asioita pystytään laittamaan kuntoon ja saadaan kotimaista energiaa liikenteeseen, eikä

Pöytäkirja PTK 17/2021 vp

niin, että tässä nopeutetussa alasajossa me vain avataan rajat fossiilille tai sitten tosiaankin venäläiselle hakkeelle. Tätä tämmöistä markkinoiden vääristymää pitää nyt kiireesti pistää kuntoon.

Öljylämmityksestä luopuminen: Tästä on tullut kentältä paljon positiivista palautetta. Kuulin, että siellä ovat ruuhkautuneet ihan nämä hakemusten käsittelyt, että tällä hetkellä kai käsitellään niitä hakemuksia, jotka on viime loka—marraskuussa laitettu sisään. Ihmisillä on ollut hivenen huolta siitä, kun sinne on pitänyt arvioida, missä vaiheessa tämä kattelun vaihto ja remontti tapahtuvat, että menevätkö nämä aikarajat umpeen, koska yrittäjät ovat tällä hetkellä jo myyneet ei oota ja ne remontit ovat sitten siirtyneet eteenpäin. Siinä mielessä toivotaan, että tässä nyt ei aleta tulkitsemaan näitä aikarajoja tiukasti, vaan katsotaan, että tämä on nyt tästä tilanteesta johtuva viivästys, mikä näihin remonteihin on tulossa.

Ihan lyhyesti vielä totean, että myöskin tämä yrittäjien työttömyysturvan jatkaminen on aivan erinomaisen tärkeä ja hyvä asia ja toivottavasti jää pysyvämmäksikin käytännöksi.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Viljanen.

16.20 Heidi Viljanen sd: Arvoisa rouva puhemies! Vuoden ensimmäinen lisätalousarvio keskittyy, kuten olettaa saattaakin, pitkälti koronavirus tilanteesta aiheutuviin tarpeisiin, ja näin kuuluu tässä tilanteessa ollakin. Tarvetta monenlaiseen taloudelliseen tukeen riittää yhä edelleen, etenkin nyt, kun virus muunnoksineen itsessään on jälleen osoittanut voimansa ja lähtenyt leviämään. Erityisen paha tilanne on tällä hetkellä täällä pääkaupunkiseudulla. Rajoitustoimet kiristyvät, ja jälleen olemme myös tilanteessa, jossa etäopiskelu ulottuu monilla alueilla myös perusopetuksessa oleviin oppilaisiin toisen asteen opiskelijoiden lisäksi.

Emme turhaan puhu koronaviruksen vaikutuksista lapsiin ja nuoriin. Pitkään jatkuneet rajoitustoimet ovat nostattaneet oikeutettua ja aiheellista huolta nuorten jaksamisesta ja tulevaisuudesta. Tämän huolen me yhdessä jaamme. On tärkeää, että pandemian jatkuessa lapsille ja nuorille osoitetaan riittävästi tukea. Voikin sanoa, että tässä lisätalousarviossa esitetyt määrärahat lasten, nuorten ja heidän perheidensä tukemiseen ovat enemmän kuin tarpeellisia. Yhteensä lisämäärärahoja esitetään 37,5 miljoonaa euroa.

Ammatillisen koulutuksen osalta suurta huolta aiheuttavat opintojen lisääntyneet keskeytykset korona-aikana. Myös valmistumisen viivästyminen ja opintoihin kuuluvien harjoittelujaksojen haastava toteuttaminen tai jopa peruuntuminen ovat omiaan laskemaan opiskelumotivaatiota. Pidän erittäin tärkeänä, että hallitus esittää nyt 17,5 miljoonaa euroa ammatillisen koulutuksen tukemiseen. Tällä rahalla pyritään ehkäisemään opintojen keskeyttämistä ja lisäämään opiskelijoiden hyvinvointia. On tärkeää panostaa myös kaikkiin mahdollisiin toimiin, joilla tasoitetaan opiskelijoiden osaamiseroja ja varmistetaan valmistuvien nuorten ammattiosaamista.

Pandemian jatkuessa lapset, nuoret ja perheet tarvitsevat tukea. Sosiaalihuollon palveluihin esitetäänkin nyt 17,5 miljoonaa euroa lisämäärärahaa. Tällä toimella hallitus haluaa varmistaa, että lasten, nuorten ja perheiden selviytymistä koronapandemian aiheuttamassa poikkeustilanteessa tuetaan. Lisäksi varoja suunnattaisiin myös lasten ja nuorten mielen-terveyspalveluihin. Näitä toimia on meidän kaikkien varmasti helppo kannattaa. Nyt tehtävät panostukset ovat satsauksia lasten ja nuorten tulevaisuuteen. Kaikki voitava on tehtävä, että jäljet tästä ajasta heidän elämässään olisivat mahdollisimman vähäiset.

Pöytäkirja PTK 17/2021 vp

Viime kesänä moni nuori jäi koronapandemian vuoksi ilman odotettua kesätyöpaikkaa. Toiveena on, että ensi kesänä tilanne olisi jo parempi. Nyt hallitus esittääkin 2,5 miljoonaa määrärahaa nuorten kesätyö- ja yrittäjyysmahdollisuuksien tukemiseen. On tärkeää, että mahdollisimman moni nuori saa hankittua arvokasta työkokemusta ja palkkatuloja kesätyön turvin. Tätä on syytä myös valtion taholta tukea, kuten nyt tehdään.

Jotta pääsemme tämän pandemia-ajan yli kohti normaalia arkea, ovat rokotteet tässä taistelussa keskiössä. Koko maailma odottaa rokotteita Suomi mukaan lukien. 70 miljoonan euron lisäys rokotehankintoihin on perusteltu, jotta olemme yhteisessä rintamassa EU:n kanssa mukana mahdollisissa uusissa rokotehankinnoissa.

Arvoisa puhemies! Ei tämä lisätalousarvio aivan täysin pelkkiä koronatoimia kuitenkaan ole. Monet ovat kysyneet itseltänikin, tuleeko valtiolta lisämäärärahaa öljylämmityksestä luopumisen avustuksiin. On ilo todeta, että kyllä on tulossa. Tämä tukimuoto on ollut onnistunut, ja sen suuri suosio on aiheuttanut paikoin hakemusten käsittelyssä ruuhkaa. Jo yli 4 500 hakijaa on saanut myönteisen päätöksen avustuksesta, ja jotta samanlainen kehitys pientalojen puhtaampiin lämmitysjärjestelmiin siirtymisessä jatkuu, on tällä nyt esitettävällä 10 miljoonan euron määrärahalisäyksellä merkittävä rooli jatkossakin.

Tässä omat keskeisimmät nostoni tästä lisätalousarvioesityksestä — hyviä ja kannatettavia, osin välttämättömiä toimia nykytilanteessa.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Marttinen.

16.25 Matias Marttinen kok: Arvoisa rouva puhemies! Minusta tässä tilanteessa hallituksen täytyy ajaa nyt kahdella raiteella, mihin tämä ensimmäinen esitys, joka koski ravintoloita, kuuluu. Ensinnäkin täytyy huolehtia siitä, että rajoitustoimilla ja tällä kattavalla rokotuskattavuudella saadaan painettua virus niin alas, että paluu jonain päivänä normaaliin arkeen on mahdollista. Ilman sitä vahva talouskasvu ja paluu arkeen ei onnistu.

Mutta, rouva puhemies, nyt kun käsittelemme lisätalousarviota, niin toisena täytyy todeta se, että tämän hallituksen täytyy nyt koko ajan valmistella uusia toimia, jotka tukevat korkeampaa työllisyyttä, talouskasvua ja julkisen talouden vakauttamista. Näitä päätöksiä ei ole syytä eikä perusteita siirtää eteenpäin.

Nyt tässä koronakriisin aikana Suomen valtio on velkaantunut yli 30 miljardia euroa. Velkaa on otettu huomattavasti enemmän kuin edellisen finanssikriisin aikana vuosina 2008 ja 2009. Velkasuhde kasvaa tällä hetkellä hyvin huolestuttavaa vauhtia, ja näyttää siltä, että ennusteiden mukaan Suomen julkinen talous on jämähtämässä pysyvästi alijäämäiseksi myös tämän epidemian jälkeen.

Tämän maan hallitus on tavoittelemassa tässä parhaillaan, että tänne saataisiin 80 000 uutta työllistä. Tämä tavoite on asetettu tämän vuosikymmenen loppuun. Samoin tämän hallituksen tavoitteena on, että julkisen velan suhde bruttokansantuotteeseen tasataan tämän vuosikymmenen loppuun mennessä. En, rouva puhemies, pidä näitä tavoitteita kovin kunnianhimoisina, sillä tässä on aikaa vaikka kuinka ja nyt päätöksiä on siirretty vain eteenpäin.

Lisäksi monet näistä työllisyyspäätöksistä, mitä tämän maan hallitus on tehnyt, itse asiassa heikentävät julkisen talouden tasapainoa, eivät vahvista sitä. Tähän muun muassa talouspolitiikan arviointineuvosto on kiinnittänyt omassa raportissaan huomiota. Ja otetaan vielä huomioon se, että jo ennen koronakriisiä hallituksen tekemät työllisyyspäätökset päinvastoin nimenomaan juuri heikensivät työllisyyttä, eivät vahvistaneet sitä.

Pöytäkirja PTK 17/2021 vp

Rouva puhemies! Me olemme odottaneet, että hallitus tässä, kuten totesin, tätä toista raataa vie eteenpäin ja pystyy tekemään vaikuttavia työllisyyspäätöksiä. Nyt tällä viikolla näyttää siltä, että myös paikallisen sopimisen osalta tulee vesiperä, kun työryhmä, joka on valmistelemassa tätä esitystä, ei pääse siitä yksimielisyyteen. Me olemme tehneet hyvän esityksen siitä, miten nämä paikallisen sopimisen kiellot voidaan purkaa ja järjestäytymättömät yritykset voidaan tuoda yhtäläiseen asemaan järjestäytyneen kentän kanssa. Haluan kiittää siitä, että hyvin monet kollegat tästä salista ovat tämän esityksen allekirjoittaneet.

Edustaja Kurvinen nosti puheenvuorossaan esille tarpeen siirtyä vähitellen elvytyksestä sopeutukseen ja viittasi siihen, että hallituksen puoliväliriihi on tulossa. Kuitenkin kun olen seurannut tätä keskustelua, mitä hallituksen sisällä tämän asian ympärillä on käyty, on käynyt ilmi, että eihän teillä ole minkäänlaista yhteisymmärrystä tästä asiasta. Kun keskustalaiset ovat nostaneet esille minusta aivan perustellusti, että on tarpeen siirtyä kohti näitä sopeutuspäätöksiä, jotta tämä velanotto saadaan kuriin tulevina vuosina, niin samaan aikaan SDP:n ja vasemmiston suunnasta tämä on tyrmätty ja on todettu, että mikäli sopeutuksesta keskustellaan, samalla tullaan keskustelemaan myös veronkorotuksista, ja silloin taas vastaavasti on tuotu esille esimerkiksi listaamattomien yritysten verokohtelun kiristäminen eli puuttuminen niin sanottuun nettovaraprosenttiin. Uskon, että aika moni tässä salissa tietää myös sen — ja täällä on myös ammatikseen yritystoimintaa pyörittäneitä — että tällaisessa tilanteessa listaamattomien yritysten verokohtelun kiristäminen tarkoittaisi työpaikkojen menetyksiä, investointien siirtymistä ja edelleen syvenevää kriisiä, minkä parissa me tällä hetkellä taas vastaavasti olemme. Tämä on, rouva puhemies, minusta perusteltua ja hyvä tässä yhteydessä tuoda esille.

Rouva puhemies! Totean aivan loppuun, että on kolme asiaa, mitä maan hallituksen pitäisi tässä kohtaa nyt tehdä:

Ensimmäinen on se, että maan hallituksen täytyy nyt johdonmukaisesti viedä eteenpäin koko ajan uusia päätöksiä työllisyyden ja talouskasvun vahvistamiseksi. Ilman sitä, että mahdollisimman moni suomalainen on töissä, me emme voi kyllä taata niitä kaikkia tärkeitä hyvinvointipalveluita suomalaisille tulevaisuudessa, jos suunta talouspolitiikassa ei muutu.

Toiseksi, rouva puhemies, hallituksen on tehtävä uskottava ja kunnianhimoinen suunnitelma siitä, miten Suomen julkinen talous tullaan tasapainottamaan. Siihen ei kyllä kuulu se, että todetaan, että julkisen velan suhde bruttokansantuotteeseen tasataan vuoteen 2030 mennessä. Se ei kuulu siihen, vaan tarvitaan paljon paljon kunnianhimoisempaa talouspolitiikkaa tältä osin.

Rouva puhemies! Viimeisenä: me tarvitsemme kyllä myös lisää vakautta ja ennustettavuutta työntekoon ja yritystoimintaan, ja tähän sopivat valitettavan huonosti puheet siitä, että esimerkiksi pk-yritysten verokohteluun tulnaisiin puuttumaan, koska se johtaisi nimenomaan työpaikkojen menetyksiin ja investointien menetyksiin.

Rouva puhemies! Tällä puheella hieman evästystä maan hallitukselle, ja on tietysti valitettavaa, että ministeri Vanhasella ei ollut aikaa olla tässä keskustelussa nyt enää paikalla. [Aki Lindén: Hän on kuullut ne aikaisemminkin!]

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Löfström.

16.31 **Mats Löfström r:** Ärade fru talman! Passagerarsjöfarten genomlider den värsta krisen i historien någonsin. Hårda inreserestriktioner av Finland och sedan en tid tillbaka ock-

Pöytäkirja PTK 17/2021 vp

så av Sverige samt de nya rekommendationerna av Institutet för hälsa och välfärd, THL, om negativa testsvar för att få köpa en biljett på fartygen från utlandet till Finland gör att färjorna har ytterst få passagerare. De facto är de nästan helt tomma. Förra våren var det i praktiken som att resa på ett spökskepp då jag åkte hem till Åland från riksdagen. Man körde ombord med fyra bilar och var nästan helt ensam på ett fartyg som normalt kan ta nästan 3 000 passagerare. De här åtgärderna har vidtagits för att minska spridningen av coronaviruset men har drabbat rederierna och de anställda ombord på fartygen ekonomiskt mycket hårt. Därför behövs stödet till sjöfarten och passagerarsjöfarten som finns i den här tilläggsbudgeten.

Stödet behövdes också för att slå vakt om Finlands försörjningsberedskap. Därför kom Försörjningsberedskapscentralen förra våren med ett stöd på 45 miljoner euro och på hösten utformades det ett stöd på 25 miljoner via Traficom för att genom trafikplikt slå vakt om trafik på vissa rutter mellan Sverige och Finland och Estland och Finland.

Ärade talman! Finland är en ö i Europa. 90 procent av vår import och export går med fartyg. I går då jag senast reste från Åland till riksdagen var fartyget nästan tomt på passagerare men nere på bildäck var det fullt med last. Nästan 60 lastbilar går normalt på varje fartyg, och utan de transportererna skulle det snabbt bli tomt på livsmedelsbutikernas hyllor med både frukt och grönsaker men också i apotekens läkemedelshyllor. De här passagerarfärjornas bildäck är centrala för att säkerställa Finlands försörjningsberedskap av både livsmedel och medicin. Och när jag körde av i hamnen såg jag också de exportvaror och den last som väntade i hamnen på att få exporteras från Finland ut till Europa. Där var fullt med båtar som har byggts i bland annat Karleby och i Österbotten och som är stora exportvaror, och de här fartygen ser till att vi hela tiden har våra transporter ut till Europa, att de fungerar.

Ärade talman! Just därför finns det här stödet nu i tilläggsbudgeten, de 23 miljonerna som i praktiken fyller på den stödpott som Traficom har administrerat för att kunna fortsätta att upphandla den nödvändiga trafiken till och från Finland fram till den 30 juni, där vi efteråt förhoppningsvis ska kunna lätta på reserestriktionerna och med vaccinerans hjälp kunna återgå till någonting som är normalt när inte stöd längre behövs utan trafik kan upprätthållas på marknadsmässiga grunder. Både på Åland och på många andra ställen väntar vi på den dagen som på solens uppgång. — Tack.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kyllönen. — Anteeksi, tulkkaus, översättning.

[Tulkki esittää puheenvuorosta suomenkielisen yhteenvedon]

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Nyt edustaja Kyllönen, olkaa hyvä.

16.41 **Merja Kyllönen vas:** Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Voi olla, että ruotsi ei olisi taipunut suullani suomennokseen ihan yhtä sujuvasti kuin ammattilaisilla. Kiitos siitä.

Koronavuosi on ollut hyvin pitkä, ja erityisen pitkähän se on ollut kaikille lapsille ja nuorille. On erittäin tärkeää, että lisätalousarviossa tuetaan lapsia, nuoria ja perheitä panostamalla lastensuojeluun, kesäliikuntaharrastuksiin ja nuorten kesätyöpaikkoihin. Erityisen tyytyväisiä me vasemmistossa ollaan siihen, että nyt ehkäistään ammatillisen koulutuksen opintojen keskeytyksiä ja panostetaan opiskelijoiden hyvinvointiin.

Pöytäkirja PTK 17/2021 vp

Lisätalousarvio tuo vihdoinkin myös pientä helpotusta kulttuurialan vaikeaan tilanteeseen, ja tämän ensiavun lisäksi tarvitaan myöskin selkeä suunnitelma sille, miten kulttuuri- ja tapahtuma-alan toimijoita voidaan tukea jatkossa ja varmistaa turvalliset tapahtumat heti, kun koronatilanne sen sallii.

Näistä talouskysymyksistä käydään tietysti ikuisuuskädenväntöä samalla tavalla kuin tästä työllisyysasiasta. Haluaisin vain muistuttaa siitä, että Helsingin Sanomat esimerkiksi teki selvitystyötä tämän hallituksen työllisyystoimista ja kirjoitti siitä — ei ole pitkäkään aika, kun kirjoitti — että hallitus on jo nyt tehnyt yhtä järeät työllisyystoimet kuin edellinen Sipilän hallitus teki vuosina 2015—2019, elikkä myöskään Marinin hallitus ei suinkaan ole ollut toimettona työllisyystoimien kanssa, päinvastoin kuin täällä on tänä päivänä väitetty.

Samoin kun mietitään sitä, että koronakriisistä palautuminen tulee vaatimaan aikaa ja me ollaan tällä hetkellä edelleen keskellä koronakriisiä, niin aina vain kuuluvat tässä salissa ne puheenvuorot, että meidän täytyy lähteä kiristämään ja meidän täytyy lähteä tekemään järeitä toimia erilaisten vakauttamis- ja budjetin tasoittamisasioitten kanssa, mutta samaan aikaan samoilla suilla vaaditaan myöskin taloudellista tukea yrityksille, taloudellista tukea kunnille ja alueille. Välillä tulee vähän semmoinen hämmentynyt olo, että maltettaisiinko nyt hoitaa yksi asia kunnolla, kerralla maaliin. Ja kai tällä hetkellä on kaikkein tärkeintä se, että me tuetaan taloutta niin, että työpaikat säilyvät ja ihmisten hyvinvoinnista pidetään huolta. Uskoisin, että niin hallitus, virkamiehet kuin myöskin eduskunta ovat tehneet yön ja päivän kanssa töitä koronaepidemian torjunnan parissa, ja joudutaan tekemään sitä varmasti vielä tämän vuoden loppuun, jos siihenkään mennessä ollaan vielä kuivin jaloin, koska on kuitenkin kysymys globaalista epidemiasta. Tässä ajassa, nyt kun epidemia jälleen kiihtyy, ollaan vaatimassa talouden tasapainottamistoimia, ja minä väitän, että yksikään hallituspuolue ei ole vähätellyt tarvetta toimia velkasuhteen osalta ja tarvetta tasapainottaa meidän talouttamme tulevien vuosien aikana, mutta on aivan selvää, että juuri nyt, tällä hetkellä, näinä kuukausina, ei ole aika käydä sitä keskustelua. Tähän tarvitaan varmasti yhteisiä toimia ja ratkaisuja tulevina vuosina.

Mitä ehkä itse haastaisin meitä kaikkia miettimään ja myöskin pohtimaan keinoja edistää — ei pelkästään taloudellisilla evästyksillä vaan myöskin toiminnallisesti ja koulutus- ja tuotekehityskuvion puolella — on se, miten me edistäisimme ja jopa veisimme laajemmin eteenpäin tätä omaa, omavaraista rokotetuotantoa ja lääketutkimusta, jotta meillä olisi myöskin tulevina vuosikymmeninä mahdollisuus vastata erilaisiin epidemioihin, koska valitettavasti epäilen, että tämä korona ei tule jäämään meidän ainoaksi tulevaisuuden haasteeksi. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Östman — poissa. Edustaja Lindén.

16.45 **Aki Lindén sd:** Arvoisa rouva puheenjohtaja! Jaan puheenvuoroni kahteen osaan, ensimmäinen vähän samalla tavalla kuin edustaja Kyllösellä äsken.

Ihan mielelläni debatoin edustaja Marttisen kanssa tässä. Hän käyttää minusta usein johdonmukaisia kokoomuslaisia talouspoliittisia puheenvuoroja, mikä tarkoittaa käytännössä sitä, että en ole aina samaa mieltä niistä asioista, mutta tietyllä tavalla se osoittaa hänen perehtyneisyyttään niihin kysymyksiin, mikä on aina iloinen asia. Nyt puutun siihen, että ne lääkkeet, joita olen kokoomuksen taholta täällä kuullut, käytännössä tarkoittaisivat tällä

Pöytäkirja PTK 17/2021 vp

hetkellä talouspolitiikassa käyttöön otettavaksi paikallista sopimista nimenomaan palkkojen alentamisen mielessä, sosiaaliturvan leikkauksia, julkista rahoitusta vaativien merkittävien reformien lykkäämistä ja verojen alentamista. Minusta tällä kokonaisuudella siinä suhdanne- ja rakennetilanteessa, missä me nyt olemme, on aika vaikea kuvitella, että voimme kestäväällä tavalla saada voimakkaammin käyntiin tätä yhteiskuntaa.

Jos nyt katsomme, mitä muualla maailmassa tapahtuu, niin on aika lailla samaa suuruusluokkaa se elvyttävä toiminta, jopa monessa paikassa suurempaa. Tietysti USA on myös per capita varakkaampi maa kuin Suomi, mutta kun siellä puhutaan 2 biljoonan dollarin elvytyspaketista, niin äkkiä laskin, että se pitää jakaa 60:llä, että saamme sen suhteutettua Suomen väkilukuun, ja silloin puhumme 33 miljardista dollarista, ja se on sitten euroissa 30 miljardia euroa, eli kyllä tämä on hyvin samansuuntaista, miten kansainvälisesti nyt yritetään tästä tilanteesta selvitä. Minusta aika kunnianhimoinen tavoite on itse asiassa, että vuosikymmenen loppuun mennessä me saataisiin budjetti balanssiin, kun nyt on kuitenkin nettovelanotto 11 miljardin luokkaa. Se vaatii käytännössä tuommoisia puolentoista miljardin tasoisia ratkaisuja vuositasolla, siis joko niin, että menot pystytään jollakin tavalla sopeuttamaan, tai sitten saadaan normaalia tuloa, joka tulee verotuksen ja tuotannon kautta lisättyä. Ei se ole vähäinen tavoite.

No, sitten on se puheenvuoroni toinen osa, johon jäi nyt sitten vajaa minuutti tässä, mutta se nyt ei ole ehkä tässä tärkein asia, koska olisin käytännössä referoinut ihan vähän samaan tapaan kuin esittelypuheenvuoron käyttänyt valtiovarainministeri Vanhanen sitä, mikä on tämän lisätalousarvion sisältö. Poimin itse sieltä suuruusjärjestyksessä ne tärkeimmät menolisäykset. Siellähän on tietenkin tämä EU:n alue- ja rakennerahastojen 130 miljoonaa euroa, rokotteiden hankinta 70 miljoonaa euroa, perusturva 55 miljoonaa euroa, yritystuet 20 miljoonaa euroa, liikenneratkaisut, joista ministeri Harakka puhui, 23 miljoonaa euroa ja sitten kaksi 17,5 miljoonan kokonaisuutta, joista toinen menee nuorten tukemiseen ja toinen sitten ammattikoulutuksen tukemiseen kunnissa. Nämä ovat erittäin tärkeitä asioita, ja niin kuin tiedämme, ne rahoitetaan nyt niin, että velka ei kasva, koska valtion verotulot ovat paremmat kuin budjettia tehdessä ennustettiin. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Eskelinen.

16.48 Seppo Eskelinen sd: Arvoisa rouva puhemies! Nyt käsittelyssä oleva lisätalousarvio on tärkeä erityisesti taiteen, kulttuurin alalla sekä perheille ja nuorille selviytymiseen korona-ajan yli. Lisätalousarviossa paikataan monia asioita: kulttuurin ja taiteen osalta on noin 20 miljoonaa, ja on lasten ja nuorten paketti, joka jakaantuu puoliksi ammatillisen koulutuksen sekä lasten ja nuorten ja perheiden tuen osalta. Tärkeää on nyt sitten se, että kunnissa huolehditaan tämä kohdentaminen, koska ne sinne valtionosuuksiin kumminkin tulevat, niin kuin aiemmatkin hallituksen lisätalousarvioissa varhaiskasvatukseen ja koulutukseen osoitetut rahat.

On hienoa, että tässä lisätalousarviossa on vastattu myös huutoon erityisesti näiden lämmitysremonttien osalta, ja se on aktivoinut melkoisen hakubuumin — yli 10 000 pientalo-asujaa on tällä hetkellä jättänyt hakemuksen sisään — ja nyt on sitten tarvetta lisärahalle. On arvioitu, että tämä myös työllistää: useita satoja lisätyöpaikkoja erityisesti remonttien ja hankintojen kautta, ja lämpöpumpputeollisuus erityisesti nyt tällä hetkellä nauttii tästä buumista.

Pöytäkirja PTK 17/2021 vp

Kemera-tuki on myös tärkeä, ja tänään siitä on keskusteltukin, ja se on hyvä päänavaus nyt pienpuun keräämisen puolelle ja turvekeskusteluun ja taisi olla osa sitä Lintilän turvepakettiakin.

Lisäksi tuo varustamoiden tuki on äärimmäisen tärkeä, jotta Suomen pyörät ja viennin pyörät pyörivät.

Arvoisa puhemies! Nyt on tärkeää, että seuraavien kustannustukien ja yritystukien osalta valmistelussa tarkasti puntaroidaan ja huomioidaan erityisesti aiemmat haut ja niissä tulleet ongelmat. Yksi esille noussut ongelma on monelle yritykselle erityisesti kova oman pääoman ehto. Olisiko syytä tätä tarkastella myös tulevilla tukipaketeilla? Moni yritys on juuri tämän takia jäänyt tukien ulkopuolelle. Siellä on paljon yrityksiä, joilla olisi elämisen mahdollisuuksia ja näkymiäkin, mutta vaikka on kova velkapääoma ja liiketoiminta on ollut vaikeuksissa — ja tietysti korona on vaikeuttanut lisää — niin jotenkin tässä vaiheessa pitäisi pyrkiä pelastamaan kaikki ne yritykset, joilla vähänkään toimintakykyä on. Meillä ei todellakaan ole varaa menettää yhtään yritystä ja työpaikkaa tässä tilanteessa.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Strand.

16.51 **Joakim Strand r:** Värderade talman, arvoisa puhemies! Vi behandlar alltså tilläggsbudgeten här, och bland annat ledamot Löfström pratade redan väldigt gott om sjöfarten.

Edustaja Löfström puhui hyvin tästä merenkulusta. Siinä on kyse sekä huoltovarmuudesta että ulkomaankaupasta, ja tässä siis esitetään siihen 23,2 miljoonaa. Myös Vaasa—Uumaja-väli on siinä mukana.

Det är viktigt att notera de här fartygen under finsk flagg också nu när vi pratar om begränsningarna i restaurangverksamhet och sådant så att logistiken fungerar smidigt.

Elikkä nämä Suomen lipun alla seilaavat yritykset ja alukset on huomioitava myös nyt, kun mietitään rajoituksia muun muassa tähän ravitsemistoimintaan.

Det som är positivt i denna tilläggsbudget är att man beräknar att skatteinkomsterna ska öka med hela 415 miljoner euro.

Elikkä tässä arvioidaan, että verotulot kasvavat jopa yli 400 miljoonaa euroa.

Muutama nosto vielä. Ammatillinen koulutus, 17,5 miljoonaa — äärimmäisen hieno homma — ja sitten tietenkin rokotteiden hankintaan 70 miljoonaa euroa.

Det att vi lägger till 70 miljoner euro för anskaffning av vaccin är naturligtvis oerhört viktigt, för om vi inte får bukt på själva viruset och pandemin så kommer inte heller ekonomins hjul att börja snurra för fullt.

Elikkä mitä nopeammin saadaan tämä terveystilanne hallintaan, niin sen paremmin lähtevät sitten taas myös talouden pyörät pyörimään.

Ei muuta. — Kiitos.

Pöytäkirja PTK 17/2021 vp

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kettunen.

16.53 **Tuomas Kettunen kesk:** Kiitoksia, arvoisa puhemies! Täällä on käyty hyvää keskustelua ja käytetty ansiokkaita puheenvuoroja, mutta haluan myös omalta osaltani kiittää hallitusta hyvästä esityksestä eduskunnalle vuoden 21 lisätalousarvioksi. Muutama hyvä nosto:

Rokotehankintoihin tosiaan 70 miljoonaa euroa. Tällä pidetään huolta siitä, että rokote-kattavuus lähtee vieläkin kovempaan nousuun tässä maassa ja ennen kaikkea kuntavaalit pystytään turvallisesti järjestämään.

Todella merkittävä asia, jonka haluan vielä myös nostattaa: Tähän lasten ja nuorten tukikokonaisuuteen löytyy nyt se 37,5 miljoonaa euroa: 20 miljoonaa OKM:n suuntaan ja 17,5 miljoonaa STM:n suuntaan. Täällä on käytetty puheenvuoroja siitä, kuinka nuorten harrastus- ja kesätoiminnan lisäämistä tulee kehittää, ja näillä rahoilla se varmasti kehittyy. Siitä nuoriso varmasti kiitosta hallitukselle ja eduskunnalle antaa.

Liikennepuolelta: Tälle momentille ”Avustukset liikenteen ja viestinnän palveluihin” tulee lisää lasti- ja matkustaja-alusvarustamoiden tukeen. Tuossa jo edustaja Strand toi ansiokkaasti esille, että tämä on huoltovarmuustekijöitä. Merikuljetusten osuus Suomen viennin määrästä on 90 prosenttia ja tuonnista 80 prosenttia. Merikuljetusten korvaaminen maantiekuljetuksilla ei Suomen olosuhteissa ole mahdollista.

Ja vielä, arvoisa puhemies, nostan maa- ja metsätalousministeriön suunnalta: kestävän metsätalouden määräaikaisen rahoituslain mukaisen nuoren metsän hoidon ja pienpuun keuruun tukeen sekä siihen liittyviin Suomen metsäkeskuksen tehtäviin nyt ehdotetaan 4:ää miljoonaa euroa, ja tätäkin ilolla tervehdin.

Ja vielä, puhemies, lopuksi: Kyllähän se mieltä lämmittää, kun öljylämmityksestä pikkuhiljaa luovutaan ja siihenkin löytyy vielä 10 miljoonaa lisätukea. Tavallinen kansalainen pystyy pikkuhiljaa vaihtamaan sen öljykattilan sitten uusiutuvan energian käyttölähteisiin. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Eestilä — poissa. Edustaja Myllykoski.

16.55 **Jari Myllykoski vas:** Arvoisa puhemies! Tuolla työhuoneessa kun koetin kirjoittaa mielipidekirjoitusta paikallisesta sopimisesta, niin edustaja Marttinen — armoitetusta teollisuuden ja vientiteollisuuden maakunnasta Satakunnasta — käytti puheenvuoron, toi oman näkemyksensä esille paikallisesta sopimisesta. Ihan pieni historian kertaus siihen.

Olen erittäin surullinen edellisen hallituksen aikana tehdystä ratkaisusta, jossa ei päästy yhteisymmärrykseen siitä, että olisimme voineet edistää paikallista sopimista. En syyllistä erästä silloista neuvottelupöydässä ollutta järjestöä, joka nyt ei ole enää niissä pöydissä, missä näistä asioista päätetään. Siellä haluttiin selkävoitto niin, että kaikissa järjestäytymättömissä yrityksissä oltaisiin kertaheitolla saatu paikallinen sopimus niin, ettei tarvitse olla järjestäytyneen työmarkkinaosapuolen eli ay-liikkeen tai työntekijöiden valitsemaa luottamusmiestä. Meillä olisi nyt viiden vuoden kokemuspankki siitä, mitä tarkoittaisi, kun nyt — ennen kuin nämä lumet sulavat — lähdetään keskustelemaan paikallisesta sopimisesta. Se oli valitettava takaisku, harkitsematon työmarkkinaosapuolen ja erään yritysjärjestön tekemä arvotarkaisu: kun selkävoittoa ei saatu, niin ei kelvannut se malli, mitä tarjottiin.

Pöytäkirja PTK 17/2021 vp

Teollisuuden palkansaajat on juuri julkaissut oman tutkimuksen, tai oliko se arvioinnin, jota ovat tehneet alan osaavat tutkijat. Kun erityisesti kokoomuksen riveistä edustaja Vartiainen usein täällä tuo esille, että ei ole tieteellistä näyttöä, niin tässä Teollisuuden palkansaajien osalta on tuotu selkeästi nämä väittämät siihen samaan tarkasteluun. Eli ei ole mitään tieteellistä näyttöä, että jäykkyyksiä tai paikallisen sopimisen työllistämisaikutuksia olisi millään tavoin arvioitu. Se on mutu-tuntuman puhetta, ja se vain tulee niin kuin tästä vastakkainasettelusta, että nyt sitä halutaan.

Kun Akava teki oman selvityksensä ja kyselytutkimuksen siitä, mitä halutaan ja kuinka halutaan, niin 90 prosenttia työnantajista ilmoitti haluavansa paikallista sopimista. Valtaosa — erityisesti tietysti järjestäytymättömistä yrityksistä — halusi tehdä sen henkilöstön tai henkilön kanssa suoraan ilman valittua luottamusmiestä tai luottamusvaltuutettua. Ja mikä vielä surullisempaa, tässä tutkimuksessa työnantajat ilmoittivat, että he haluavat sopia palkkojen alennuksesta. Se ei voi olla Suomen tie, kun me puhumme paikallisesta sopimisesta. Me tarvitaan osapuoli, joka on direktio-oikeuden turvaava elementti, eli sillä järjestäytyneellä työntekijällä on oman ammattijärjestönsä oikeudellinen osaaminen ja riitatilanteissa mahdollisuus ajaa sitä mahdollisesti lain vastaista paikallista sopimusta, mikä siellä on ilmennyt. Siinä tapauksessa, että "Heikki" siellä työmaalla sopisi 15 ihmisen osalta ilman, että hänellä on ammattijärjestön tuki ja selkänaja takana, ja hän sattuisi tekemään lainvastaisen paikallisen sopimisen, mikä sitten riitautettaisiin, niin voisitte kuvitella, kuka ne viulut maksaisi — ei ole sellaista kollektiivia, vaan se olisi se sopija, joka on sen niin sanotun lainrikkomuksen tehnyt. Kyllä me tarvitaan edelleen sitä johdonmukaista askeltamista tämän paikallisen sopimisen myötä.

On erittäin mielenkiintoista nähdä, mitä metsäteollisuudessa tulee tapahtumaan. Ennakkoarviona on ollut, että tullaan siihen tilanteeseen, että palkat mahdollisesti nousevat enemmän kuin laskevat. Varmasti se on joissakin isommissa laitoksissa näin, ehkä sitten pienemmissä ja alihankintapuolella — jos ovat sen piirissä — on mahdollista, että ne heikkenevät.

Me tarvitaan paikallista sopimusta siinäkin mielessä järjestäytyneesti, että esimerkiksi asiantuntijapuolella ylemmissä työntekijöiden järjestöissä nähdään, miten tällä hetkellä on päästy eteenpäin siinä, että meillä on koulutuksen kautta pystytty työmarkkinaturvaa tuomaan 40 vuodesta 45 vuoteen. Eli se työttömyyden pelko on pystytty ylempien toimihenkilöiden myötä hinaamaan ylöspäin.

On erittäin hyvä, että näitä työuria voidaan tehdä, ja siksi vähän hyppään nyt tänne koulutuspuolelle, mikä on tärkeitä. Juuri nyt tässä lisäbudjetissa ei ole sellaisia elementtejä, mutta me tarvitaan sinne yleisesti sellaista asennetta, että tutkinnon pitää myös olla oppimiseen perustuva, ja tutkinnolla me pystytään turvaamaan ihmisten työmarkkinakelpoisuus tai, sanotaanko, -haluttavuus. Tehdään vaikka kuinka pieniä moduuleita, mutta meidän pitää pystyä rakentamaan sinne tutkinto, jonka avulla he pystyvät sitten osoittamaan oman osaamisensa.

Mutta sanoisin, että tämä hallitus on — oliko nyt Helsingin Sanomien mukaan — tehnyt työllistämistoimenpiteitä tänä aikana jo enemmän kuin edellinen hallitus koko kaudellaan, joten täytyy sanoa, että jos me vielä saamme klaarattua tämän paikallisen sopimisen siihen malliin, mihinkä tällä hallituksella on valmiuksia, niin me voimme kyllä hyvin edetä eteenpäin.

Pöytäkirja PTK 17/2021 vp

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Meillä alkaa loppua aika, joka tähän keskusteluun on varattu. — Mutta otetaan vielä edustaja Marttisen puheenvuoro, olkaa hyvä.

17.02 **Matias Marttinen kok:** Arvoisa rouva puhemies! Kiitos paljon, että saan vielä mahdollisuuden aivan lyhyesti — pyrin olemaan hyvin tiivis — kommentoida muutamaa asiaa, joita täällä kunnioitetut kollegani ovat tuoneet esille.

Lähden oikeastaan liikkeelle tästä suuresti kunnioittamani edustaja Myllykosken puheenvuorosta. Niin kuin hän taisikin todeta, olemme erittäin monesta asiasta samaa mieltä ja haluamme kehittää rakasta kotimaakuntaamme ja sen teollisuutta. Olemme edustaja Myllykosken kanssa erittäin monesta asiasta samaa mieltä, mutta totean vain tästä paikallisesta sopimisesta, mistä olemme ehkä hieman eri linjoilla — tai meillä on painotuseroja sen osalta — että kyllä minusta on kuitenkin näin, että jos katsomme tätä nykyistä tilannetta, jossa kuitenkin valtaosa työnantajajärjestyksistä on järjestäytymättömiä työnantajia, niin heillä ei ole tällä hetkellä samoja paikallisen sopimisen mahdollisuuksia kuin on järjestäytyneillä työnantajilla. Tämä on se asian pihvi, mistä olemme tehneet lakialoitteen.

Me esitämme siis, että vähimmäisehdot säilyvät edelleen samoina, ne siis turvataan. Olemme esittäneet myös, että työehtojen valvontaa pitäisi lisätä siinä tapauksessa, että paikallista sopimista lisättäisiin. Mutta, rouva puhemies, ainoa keskeinen muutos on se, että kaikki työnantajat tuotaisiin samalle viivalle, ja siitäkin huolimatta, että työnantaja ei ole järjestäytynyt, hän saisi kuitenkin sopia työpaikalla sitten samalla tavalla kuin järjestäytyneessä yrityksessä saataisiin sopia, ja tämä kohdistuisi nimenomaan pienempiin työnantajajärjestyksiin. On totta kai selvää, että tämmöisen muutoksen työllisyysvaikutusta on erittäin vaikeaa, ellei jopa mahdotonta, täysin arvioida, mutta kyllä sen nyt arkijärkikin sanoo, että jos on kyseessä vaikka viisi henkeä työllistävä pk-yritys, niin totta kai nämä paikallisen sopimisen mahdollisuudet korostavat näiden työnantajajärjitysten mahdollisuutta turvata työpaikat ja toivottavasti myös tarjota työtä yhä useammalle.

Edustaja Lindénille totean vain aivan lyhyesti — hän on erittäin hyvä näissä luvuissa ja numeroissa ja kertoi meille muun muassa Yhdysvalloissa tehtävän elvytyksen koosta, ja se on juuri näin. Oikeastaan puheenvuoroni pointti ei ollut se, etteikö tämän koronakriisin aikana olisi pitänyt tehdä elvyttävää finanssipolitiikkaa, vaan se oma huomioni kiinnittyy siihen, miten tästä mennään eteenpäin. Ja näin ollen näen, että ehkä nyt tässä salissa löytyy niitä erimielisyyksiä, eri näkemyksiä siitä, miten me suhtaudumme esimerkiksi vuoteen 22 ja sen aikana tehtävään finanssipolitiikkaan. Meidän näkemyksemme on se, että tässä kohtaa on tärkeää jo varautua näihin tuleviin työllisyystoimenpiteisiin ja katsoa myös sitä, ovatko ne tarpeellisia. Minusta olisi tarpeellista nostaa jo esille kysymys siitä, että finanssipolitiikan linjaa pitää myös lähteä kiristämään sitten, kun tilanne tästä hellittää, koska se velkakuorma on niin valtavan iso, että kerta kaikkiaan [Puhemies: 3 minuuttia!] sille täytyy jotain myös tehdä. — Ja luulen, että nyt, rouva puhemies, lopetan tässä kohtaa puhumisen, ja mennään asiassa eteenpäin, koska näitä tilaisuuksia löytyy varmasti lisää, että päästään keskustelua käymään. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Tämän asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan, kun lista on käyty loppuun.

Asian käsittely keskeytettiin kello 17.06.

Pöytäkirja PTK 17/2021 vp

Asian käsittelyä jatkettiin kello 17.52.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Nyt jatketaan aiemmin tässä täysistunnossa keskeytetyn asiakohdan 4 käsittelyä. Keskustelu jatkuu. — Mutta puheenvuoroja ei ole, koska ne ehdittiin napata pois ennen kuin tämä keskeytettiin.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan.

5. Hallituksen esitys eduskunnalle luottolaitos- sekä elvytys- ja kriisinratkaisudirektiivien täytäntöönpanoa koskevaksi lainsäädännöksi

Hallituksen esitys HE 171/2020 vp

Valiokunnan mietintö TaVM 3/2021 vp

Toinen käsittely

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyt, hallituksen esitykseen HE 171/2020 vp sisältyvät 1.—17. lakiehdotuksen. Lakiehdotusten toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

6. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on torstaina 4.3.2021 klo 16.00. Täysistunto lopetettiin klo 17.53.

Pöytäkirjan vakuudeksi: